

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**KASTEN ADAM ÖLDÜRME SUÇU İŞLEMİŞ MAHKUMLARIN
KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI
RUHSAL TRAVMA YAŞANTILARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dila TEKSİN

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı

MART, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**KASTEN ADAM ÖLDÜRME SUÇU İŞLEMİŞ MAHKUMLARIN
KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI
RUHSAL TRAVMA YAŞANTILARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dila TEKSİN
(Y2012.480067)

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şahide Güliz KOLBURAN

MART, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kasten Adam Öldürme Suçu İşlemiş Mahkumların Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Yaşantıları Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (...../...../2023).

Dila TEKSİN

ÖNSÖZ

Öncelikle tez çalışmam süresince bilgisini, deneyimlerini ve desteğini hiç esirgemeyen sevgili tez danışmanım Doç. Dr. Şahide Güliz KOLBURAN’a teşekkürü borç bilirim. Veri toplama süresince değerli desteklerinden ve ilgilerinden dolayı Kırklareli Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Hazım Aslancı’ya ve Kırklareli Ceza İnfaz Kurumları’ndan sorumlu Cumhuriyet Savcısı Sayın Kürşat Oğuzhan Türkalp’e teşekkürlerimi sunarım.

Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü personellerine bana yol gösterdikleri için, veri toplama süresince gerekli tüm imkanları sağlayan Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürü Sayın Faruk Çolak’a ve infaz koruma memurlarına yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Teşekkürlerin en büyüğü canım anneme... Eğitim hayatım boyunca elini omzumda hep hissettiğim, yol göstericim, en büyük destekçim Kırklareli Adliyesi İlamat ve İnfaz Bürosu Yazı İşleri Müdürü canım annem Nuray Alabayırlı’ya sonsuz desteğinden ötürü teşekkürü ve minneti borç bilirim.

Son olarak bu çalışmanın ana konusunu oluşturan ve var olmasını sağlayan mahkumlara katılımlarından dolayı teşekkür ederim.

Mart, 2023

Dila TEKSİN

**KASTEN ADAM ÖLDÜRME SUÇU İŞLEMİŞ MAHKUMLARIN
KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI
RUHSAL TRAVMA YAŞANTILARI AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ÖZET

Bu çalışmada kasten adam öldürme suçu işlemiş, suçu kesinleşmiş ve hüküm giymiş bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemi içinde yer alan ilişkisel tarama modeliyle yapılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kasten öldürme suçundan hükümlü olarak bulunan ve cezasını infaz etmekte olan 106 hükümlü birey oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında 'Demografik Bilgi Formu', 'Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği' ve 'Karanlık Üçlü Ölçeği' kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, kasten adam öldürme suçu işlemiş hükümlü bireylerde psikopati, makyavelizm ve narsisizm ile çocukluk çağı travmaları ve alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bunun yanında yaş ile narsisizm ve psikopati arasında pozitif yönde ve suçun işlendiği yaş ile duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrol arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak kasten adam öldürme suçu işlemiş hükümlü bireylerde çocukluk çağı travmaları (fiziksel taciz, duygusal taciz, cinsel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve aşırı koruma-kontrol) arttıkça karanlık üçlü kişilik yapılarının da arttığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Travma, Çocukluk Çağı Travmaları, Karanlık Üçlü Kişilik Yapısı.

EVALUATION OF PRISONERS WHO COMMITTED THE CRIME OF INTENTIONAL MANSLAUGHTER IN TERMS OF THEIR DARK TRIPLE PERSONALITY CHARACTERISTICS AND CHILDHOOD MENTAL TRAUMA EXPERIENCES

ABSTRACT

In this study, it is aimed to reveal the relationship between the dark triple personality traits of individuals who have committed the crime of intentional manslaughter, whose crime has been confirmed and who have been convicted, and childhood mental traumas. The research was carried out with the relational screening model within the quantitative research method. The sample group of the study consists of 106 convicted individuals who were convicted of intentional killing in Kırklareli E Type Closed Penal Institution and who were executing their sentences. In the collection of the data, 'Demographic Information Form', 'Childhood Traumas Scale' and 'Dark Triad Scale' were used. SPSS 25 program was used in the analysis of the data. When the research findings were examined, it was found that there was a significant positive relationship between psychopathy, machiavellianism and narcissism and childhood traumas and sub-boyots in convicted individuals who committed intentional manslaughter. In addition, it was found that there was a positive relationship between age and narcissism and psychopathy and a negative relationship between the age of the crime and emotional neglect and excessive protection/control. As a result, it was found that as childhood traumas (physical abuse, emotional abuse, sexual abuse, physical neglect, emotional neglect and overprotection) increased in convicted individuals who committed the crime of intentional manslaughter, dark triple personality structures also increased.

Keywords: Trauma, Childhood Traumas, Dark Triad Personality Structure.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	x
I. GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Amacı.....	4
B. Araştırmanın Önemi	4
C. Araştırmanın Hipotezleri	4
D. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
E. Araştırmanın Sayıltıları	6
F. Araştırmanın Temel Problemi	7
II. GENEL BİLGİLER.....	8
A. Travma Kavramı	8
B. Çocukluk Çağı Travmaları Kavramı	9
1. Çocukluk Çağı Travmaları Tarihçesi.....	13
2. Çocukluk Çağı Travma Türleri.....	14
a. Fiziksel Taciz.....	14
b. Cinsel Taciz	15

c. Duygusal Taciz	17
d. Fiziksel İhmal	17
e. Duygusal İhmal	17
f. Aşırı Koruma-Kontrol	18
3. Çocukluk Çağı Travmaları Epidemiyolojisi	18
4. Çocukluk Çağı Travmaları ve Psikopatoloji.....	20
C. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri.....	20
1. Narsisizm	23
2. Makyavelizm.....	26
3. Psikopati.....	27
D. Suç Kavramı	29
1. Adam Öldürme Suçu.....	30
2. Psikolojik Açıdan Kasten Adam Öldürme Suçuna Bakış ve Suçlu Profili..	31
3. Adam Öldürme Suçunun Etiyolojisi	36
E. Travma ve Suç İlişkisi	40
F. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Suç.....	41
III. YÖNTEM.....	43
A. Araştırmanın Modeli.....	43
B. Örneklem	43
C. Veri Toplama Araçları.....	43
1. Demografik Bilgi Formu.....	43
2. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33).....	44
3. Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ) / Short Dark Triad (SD3)	45
D. İşlem	45
E. Verilerin Analizi	46
IV. BULGULAR.....	47

A. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Özellikleri	47
B. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere İlişkin Bilgiler.....	48
C. Korelasyon ve Regresyon Analizleri	48
1. Korelasyon Analizleri	48
2. Regresyon Analizleri	50
D. Karşılaştırma Analizleri.....	51
V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	57
A. Tartışma	57
B. Sonuç ve Öneriler	63
VI. KAYNAKLAR	65
EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	95

KISALTMALAR LİSTESİ

%	: Yüzde
Akt	: Aktaran
CTQ	: Childhood Trauma Questionnaire- Çocukluk Çağı Ruhsal Travma
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
n	: Toplam Sayı
Ort	: Ortalama
p	: Anlamlılık Düzeyi
r	: Korelasyon Katsayısı
R²	: Regresyon Katsayısı
SBS	: Sarsılmış Bebek Sendromu
SBT	: Savunma Biçimleri Testi
Sd	: Serbestlik Derecesi
SD3	: Short Dark Triad- Kısa Karanlık Üçlü
SH	: Standart Hata
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı- Statistical Package for the Social Sciences
SS	: Standart Sapma
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
vd	: ve diğerleri

β : Beta

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeğinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	46
Çizelge 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri	47
Çizelge 3. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler.....	47
Çizelge 4. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri.....	48
Çizelge 5. . Yaş, Suçun İşlendiği Yaş Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği Arasındaki İlişki	48
Çizelge 6. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Karanlık Üçlü Ölçeği Arasındaki İlişki.....	49
Çizelge 7. Çocukluk Çağı Travmalarının Makyavelizmi Yordamasına İlişkin Bulgular	50
Çizelge 8. Çocukluk Çağı Travmalarının Psikopatiyi Yordamasına İlişkin Bulgular	51
Çizelge 9. Cinsiyete Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması	51
Çizelge 10. . İşlediği Suç İçin Pişman Olma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması	52
Çizelge 11. Daha Önce Ceza İnfaz Kurumunda Bulunma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması	53
Çizelge 12. Medeni Duruma Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması	54

Çizelge 13. Eğitim Duruma Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü
Ölçeği-Kısa Formundan Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması..... 55

I. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı kasten adam öldürme suçu işlemiş, suçu kesinleşmiş ve hüküm giymiş bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu ilişkiyi araştırmak için öncelikle çalışmada ele alınan değişkenler ve ilgili bilimsel araştırmalar incelenmiştir. İlgili bilimsel araştırmalar kaynak alınarak karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çocukluk çağı travmalarına dair genel bilgiler sunulmuştur. Bu bağlamda karanlık üçlüyü meydana getiren makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopati ile çocukluk çağı travmalarını oluşturan fiziksel taciz, duygusal taciz, cinsel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrol konuları detaylı şekilde işlenmiştir. Ardından araştırma bağlamında elde edilen verilerle ilgili literatüre farklı bir bakış açısı getirebilme amacı güdülmüştür.

İnsanlık tarihi boyunca varlık göstermiş olan kasten adam öldürme suçu modern ceza hukukunda bir suç olarak yerini almıştır. Bu suç birçok suçtan farklı olarak çok eski bir geçmişe dayanma özelliğine sahiptir. İnsanlığa dair anlatılan en eski hikayelerde dahi kasten adam öldürmeye rastlanmaktadır. İnsanlar arasındaki güç mücadelesi ve şiddetin geldiği en son nokta olan cinayetlerde tarih boyunca milyonlarca kişi kaybedilmiştir. Bu nedenle kasten adam öldürme insan yaşamını tehdit eden bir suçtur (Görgülü ve Öntaş, 2013).

Kasten adam öldürme insanın yaşama hakkını korumak adına suç olarak nitelendirilmektedir. Bireyin yaşam hakkının elinden alınması hukuki anlamda çok ciddi bir suç eylemi olarak değerlendirilmektedir. En temel haklardan biri olan yaşama hakkı devlet eliyle geliştirilen yasalarla güvence altına alınmıştır. Bunun yanı sıra yaşama hakkının toplumsal bir değer taşıdığı da bilinmektedir. Bireyin en temel hakkının devlet güvencesine alınması toplumsal düzenin korunması ve suç oranının azaltılması bakımından son derece önemlidir (Dolu, 2012). Böylesi önemli bir konu hukuki, sosyal ve psikolojik ögeler taşımaktadır. Bireyi kasten adam öldürmeye iten nedenlerin bilimsel olarak incelenmesi

psikoloji biliminin merak ettiği sorulardan biri olmuştur. Bu noktada failin sahip olduğu kişilik özelliklerinin önemli bir faktör olduğuna dair görüşler bulunmaktadır (Yıldızoğlu, 2013; Ermiş ve Şahin, 2019; Furnham vd., 2014). Karanlık üçlü olarak ifade edilen kişilik özellikleri birlikteliği bu faktörlerden biri olarak görülmektedir (Ermiş ve Şahin, 2019).

Paulhus ve Williams (2002) tarafından ileri sürülen karanlık üçlü kavramı bir psikopatoloji ifade etmemekte ancak olumsuz nitelikteki kişilik özelliklerinin birlikteliğini açıklamaktadır. Karanlık üçlü şeklinde nitelendirilen bu kişilik özellikleri duygusuzluk, şiddete eğilim, kötü ve zarar verici düşünce yapısı ve tutarsız davranışları içermektedir. Bu kişilik özelliğine sahip kişilerde makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopatinin birlikteliğine rastlanılmaktadır (Furnham vd., 2014).

Karanlık üçlünün ilk bileşeni olan Makyavelizm Niccola Machiavelli'nin amaca yönelik yapılan her durumun meşru sayılabileceği düşüncesinden temelini almaktadır. Bireyin kendi çıkarları için her türlü eylemi yapmasını meşru sayan bu yapı ahlaki değerlerin yoksunluğunu göstermektedir (Güney ve Mandacı, 2009). Makyavelizmde sömürme, kibirlilik, serinkanlılık ve sinsilik gibi özelliklere sıkça rastlanılmaktadır. Bu özellikler kişinin empatiden yoksun bir şekilde kendi çıkarlarını gözetmesini sağlamaktadır (Hodson vd., 2009). Bir diğer bileşen olan subklinik narsisizm ise Antik Yunan karakterlerinden biri olan Narcissus'un gölde kendi yansımasını gördüğü an kendisine aşık olması hikayesinden türetilmiştir. Narsisistik özelliklere sahip kişilerin kendilerine karşı hayranlık duyması ve diğer insanlara karşı aşağılayıcı bir tavır içinde oldukları bilinmektedir. Görünürde kendine karşı yoğun bir hayranlık içinde olan bu bireyler yalnızlık, özgüven eksikliği ve değersizlik duygularıyla boğuşmaktadır (Kring vd., 2017). Üçüncü bileşen olan subklinik psikopati ise antisosyal kişiliğe ait ilk adlandırmadır (Barlak, 2012). En genel ifade ile duygulanımsal tikanıklık şeklinde tanımlanabilecek olan psikopati kişinin antisosyal davranışlar sergilemesini kolaylaştırmaktadır. Suç eyleminden ötürü herhangi bir olumsuz duygu hissetmeyen bu kişiler dolandırıcılık, şiddet uygulama ve kural tanımama gibi özellikler gösterebilmektedir (Kring vd., 2017). Karanlık üçlüyü meydana getiren bu bileşenlerin kişinin ruhsal yapılanmasında meydana gelen travmatik yaşantılardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Özellikle kişiliğin en hızlı

gelişim gösterdiği erken dönemde maruz kalınan ruhsal travmalar olumsuz kişilik özelliklerine kaynaklık edebilmektedir (Kara, 2016).

18 yaş altında olan bireylerin maruz kaldığı her türlü istismar ve ihmal yaşantısı çocukluk çağı ruhsal travmaları bağlamında ele alınmaktadır. Bireyde ruhsal açıdan derin yaralar oluşturan travmalar benlik bütünlüğünü tehdit eden olumsuz yaşantılardır. Çocuğun kendinden büyük kişiler tarafından maruz bırakıldığı travmatik yaşantılar kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir (Tıraşçı ve Gören, 2007; Doğruer, 2019). İstismar ve ihmal olarak nitelendirilen bu travmatik yaşantıların etkileri bireyin yaşamı boyunca gözlenebilmektedir.

Çocukluk çağı ruhsal travmalarından olan istismar yaşantıları fiziksel, ruhsal veya cinsel boyutlarda gerçekleşebilmektedir. Fiziksel istismar oldukça basit görünen tokat atmadan çocuğun ölümüne neden olabilecek yaralamalara kadar uzanan bir perspektifte ele alınmaktadır (Tıraşçı ve Gören, 2007). Belirtileri fiziksel istismar kadar belirgin olmayan duygusal istismar ise çocuğu rencide edecek her türlü eylemi kapsamaktadır. Aşağılamak, hakaret etmek, yetersiz hissettirmek veya utandırmak gibi eylemler duygusal istismarın en tipik görüntüleri arasındadır (Uğurlu ve Gülsen, 2014). Cinsel istismar ise çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel tatmin amacıyla kullanılması şeklinde ifade edilmektedir. Dokunma, cinsel içerikli sohbet, gözetleme ve tecavüz gibi çeşitli eylemler cinsel istismarın tipik eylemleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte cinsel ve fiziksel istismarın olduğu her durumda aynı zamanda duygusal istismar yaşandığı da söylenebilmektedir (Aktepe, 2009; Saner, 2016). Çocuğun fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanmaması da ruhsal travmalar içinde yer almakta olup ihmal şeklinde isimlendirilmektedir. Çocuğun fiziksel bakımının yapılmaması, muayenelerinin aksatılması, sağlıklı beslenmesinin sağlanmaması gibi çeşitli durumlar fiziksel ihmal; sevgi gösterilmemesi, oyun oynanmaması veya gelişimini destekleyici eylemlerin gerçekleştirilmemesi gibi durumlar ise duygusal ihmal olarak nitelendirilmektedir (Acehan vd., 2013). Tüm bu ruhsal travmalar çocuğun kişilik gelişiminde duraksamalara ve olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu nedenle çocukluk çağı ruhsal travmaları insan davranışını anlamada ele alınan önemli konulardan biri olarak görülmektedir.

A. Araştırmanın Amacı

İnsanlığın var olduğu günden beri süregelen suç kavramı sosyal yaşam, kültürel düzen ve toplumsallık açısından büyük önem teşkil etmektedir. Suça sürüklenmenin pek çok nedeni vardır ve çok yönlü bir araştırmayı gerektirir. Dolayısı ile insanlığı büyük ölçüde etkileyen bu kavram üzerinde psikoloji bilimi de pek çok araştırma yapmıştır (Aydoğan ve Serbest, 2016; Kring vd., 2017; Uçkun vd., 2018). Karanlık üçlü diye tabir edilen narsisizm, makyavelizm ve psikopati kişilik özellikleri ise bireyi risk alıcı davranışlar sergilemeye yatkın hale getiren özellikler arasında yer almaktadır (Bekiroğlu, 2020). Bu araştırmanın amacı ise kasten adam öldürme suçu işlemiş, suçu kesinleşmiş ve hüküm giymiş bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

B. Araştırmanın Önemi

Suç işleme, şiddete yönelim, manipülasyon ve bir başkasına zarar verme gibi davranışlar toplumsal düzen ve yaşam hakkının korunması bakımından risk teşkil eden durumlardır. Bu nedenle kişiyi bu davranışlara motive eden unsurların bilimsel olarak incelenmesinin topluma katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların kısıtlı olması araştırmanın bir diğer önemini ortaya koymaktadır. Bu araştırma ile çocukluk çağı travmaları ve suç konusunu işleyen literatüre katkı sunulacağı ön görülmektedir.

C. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir:

- **H₁:** Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumlarda, çocukluk çağı travma yaşantıları ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında bir ilişki vardır.
- **H_{1a}:** Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumlarda, çocukluk çağı travma yaşantıları ile narsisistik kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

- H_{1b} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumlarda, çocukluk çağı travma yaşantıları ile makyavelist kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H_{1c} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumlarda, çocukluk çağı travma yaşantıları ile psikopatik kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H_2 : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.
- H_{2a} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları yaşlarına göre farklılaşmaktadır.
- H_{2b} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları cinsiyete göre farklılaşmaktadır.
- H_{2c} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları medeni duruma göre farklılaşmaktadır.
- H_{2d} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır.
- H_{2e} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları işlediği suçtan pişman olup olmama durumuna göre farklılaşmaktadır.
- H_{2f} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları daha önce ceza infaz kurumunda bulunma durumuna göre farklılaşmaktadır.
- H_{2g} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların çocukluk çağı travma yaşantıları suç işleme yaşına göre farklılaşmaktadır.
- H_3 : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların karanlık üçlü kişilik özellikleri demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.
- H_{3a} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların narsisistik kişilik özellikleri demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.
- H_{3b} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların makyavelist kişilik özellikleri demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.

- H_{3c} : Kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların psikopatik kişilik özellikleri demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.
- H_4 : Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların karanlık üçlü kişilik özelliklerini pozitif yönde yordar.
- H_{4a} : Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların narsisistik kişilik özellikleri geliştirmesini pozitif yönde yordar.
- H_{4b} : Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları adam öldürme suçu işlemiş mahkumların makyavelist kişilik özellikleri geliştirmesini pozitif yönde yordar.
- H_{4c} : Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları adam öldürme suçu işlemiş mahkumların psikopatik kişilik özellikleri geliştirmesini pozitif yönde yordar.

D. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma, Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kasten öldürme suçundan hükümlü olarak bulunan ve cezasını infaz etmekte olan 106 mahkum ile sınırlıdır.
- Araştırmada ele alınan değişkenlere dair veriler ilgili ölçüm araçlarından elde edilen sonuçlar ile sınırlıdır.
- Araştırmada kadın ve erkek katılımcı sayısının eşit düzeyde olmaması bir diğer sınırlılık olarak göze çarpmaktadır.

E. Araştırmanın Sayıtları

- Araştırmaya katılan bireylerin ölçekleri yanıtlarken duygu ve düşüncelerini dürüstlikle yansıtacakları varsayılmaktadır.
- Araştırmada kullanılacak ölçeklerin amaca yönelik nitelikte olacağı varsayılmaktadır.
- Katılımcıların ölçek sorularını içtenlikle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

F. Araştırmanın Temel Problemi

Araştırmanın temel problemi “kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları arasında ilişki var mıdır” olarak belirlenmiştir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Travma Kavramı

Travma kelimesinin kökeni incelendiğinde ‘‘trauma’’ kavramına rastlanılmaktadır. Önceleri ‘‘open hole (açık delik)’’ anlamını taşıyan bu kavram zamanla değişmiştir. Kelimenin önceki anlamına bakıldığında sağlam bir yapının delikli ve kusurlu hale gelmesi anlaşılmaktadır. Ruhsal anlamda da travma ruh bütünlüğünü tehdit eden bir yara olarak düşünülmektedir. Hem bedensel hem de ruhsal alandaki travma kişinin bütünlüğünü bozan bir durumu ifade etmektedir (Duman, 2019).

Gölge (2005)’ye göre travma, kişinin ölüm tehdidi altında olması, beden bütünlüğünün tehlikeye girmesi, ağır bir yaralanma veya bu gibi durumlara tanık olmayı ifade etmektedir. Başka bir tanıma bakıldığında travmanın kişinin fiziksel yaşamını tehlike altına alan, denge halini bozan her türlü durum olduğu görülmektedir (Demirkapı, 2014). Aykut ve Soner (2020)’e göre travma kişinin uzaklaşmak istediği, görmezden gelmeye çalıştığı, kabul edemediği deneyimlerin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Ölümle sonuçlanan salgın hastalıklar, doğal afetler veya göç gibi durumlar da travmatik yıkıcılığa sahiptir. Bir yaşantının travma olarak adlandırılabilmesi için kişinin algıladığı şiddetin önemli olduğu görülmektedir. Küçük gibi görünen ancak süreklilik arz eden olumsuz yaşantılar da travma niteliği taşıyabilmektedir (Shwartz, 2021).

Travmatik yaşantıların çoğunlukla şiddetle iç içe geçmiş olduğu görülmektedir. Savaşlar, afetler, göç veya farklı nitelikteki travmaların yaratmış olduğu duygular şiddetin doğmasına zemin hazırlayabilmektedir. Burada kast edilen şiddet fiziksel veya sözlü boyutta olabilmektedir (Çamaş ve Anayurt, 2022). Kendilerine has özellikleri olan travmatik deneyimler kişide bıraktığı etkiler nedeniyle travma olarak ele alınmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalar en sık kişiler arası travmalara rastlanıldığını göstermektedir (Karatzias vd., 2016). Kişilerarası travma türlerinde en sık gözlenen ise aile içi istismar ve ihmal

yaşantılarıdır. Aile içindeki olumsuz yaşantıların süreklilik arz etmesi, kişilerin yakın ilişki içinde olmaları gibi nedenler travmanın şiddetlenmesine neden olabilmektedir (Kurtça vd., 2020).

Travma mağduru kişilerin yaşadıkları etkiler yaşam boyu devam edebilmektedir (Çakar vd., 2018). Bu durum travmanın ciddi bir sağlık sorunu olarak ele alınmasını mümkün kılmaktadır. Özellikle erken dönemde aile içinde maruz kalınan travmatik deneyimler çocuğun gelişimsel açıdan zarar görmesine ve bu hasarı ömür boyu taşımasına neden olabilmektedir (Büyükbayram vd., 2016).

Erken dönemde travmalara maruz kalmış kişilerle yapılan araştırmalar güvensizlik ve kaygıyı ön plana çıkarmaktadır. Buna göre çocukluk çağı travmaları olarak nitelendirilen istismar ve ihmale maruz kalan çocuklar kişiler arası ilişkilerde daha kaygılı ve güvensiz bir yaklaşım sergileyebilmektedir (Jacob vd., 2022). Bu noktada aile içi ilişkilerdeki güvensiz atmosfer dikkat çekmektedir. Çocuğun kendini güvende hissetmesi gereken aile ortamının travmaya neden olması kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. İstismar ve ihmal mağduru çocukların kendilerine ve diğerlerine karşı yabancılaşma, güvensizlik ve kaygı dolu bir yaklaşım sergileyebildiği görülmektedir. Bununla birlikte bazı çocuklarda güvensizlik nedeniyle içe çekilme ve kaçınma davranışları da görülebilmektedir (Aykut ve Soner, 2020). Dolayısıyla travmanın kişiler arası ilişkiler alanında problemlere yol açabilen bir sağlık sorunu olduğunu söylemek mümkündür.

Travmatik yaşantılar kişiyi fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan etkilemektedir. Bu nedenle travma birçok boyutla ele alınması gereken bir konudur. Erken dönemde maruz kalınan çocukluk çağı travmaları ise çocuğun gelişimsel açıdan olgunlaşmamış olmasından dolayı çok daha hasar verici olabilmektedir (Aydın, 2018).

B. Çocukluk Çağı Travmaları Kavramı

Çocukluk çağı travmaları (ÇÇT), 18 yaş altındaki bireylerin maruz kaldığı çeşitli travmatik yaşantıları kapsamaktadır. Çocukluk çağında yaşanan ebeveyn kaybı, ebeveyn boşanması, göç, şiddete uğrama, taciz, tecavüz,

yoksulluk veya ihmal edilme gibi birçok durum travma olarak nitelendirilebilmektedir (Herman, 2011). Çocukluk çağı travmalarında çocuğa travmatize edecek yaklaşımları sergileyen kişiler yetişkinler olmakla birlikte genellikle ebeveynlerdir. Çocuğu her açıdan güven içinde yetiştirmekle sorumlu olan ebeveynler yaptıkları veya yapmadıkları davranışlar nedeniyle ruhsal travmalara neden olabilmektedir. Bu nedenle çocuğa fiziksel, duygusal, cinsel veya sosyal açıdan zarar veren her türden durum veya davranış travma olarak ele alınabilmektedir (Oral vd., 2001; Taner ve Gökler, 2004). Travmatik durumun tekrarlanıyor olması ve travmaya neden olan kişilerin çocuğun en yakınları olması yaşanan durumun şiddetini arttıran faktörler olarak görülmektedir. Bu sebeple çocuğa en yakın olan ebeveynlerin neden olduğu travmalar çoğunlukla tekrar edici nitelikli olmaları nedeniyle oldukça yıkıcıdır (Aydın, 2018). Çocuğun maruz kalmış olduğu istismar ve ihmal yaşantılarının etkileri yaşam boyu görülebilmekte ve gelişimi önemli ölçüde şekillendirmektedir. Bu açıdan bakıldığında çocukluk çağı travmalarının önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu söylemek mümkündür (Demirkapı, 2014).

Çocukluk çağı travmalarının yaşandığı evlerde ebeveynlerin de benzer travmalara maruz kalmış oldukları ve çeşitli psikopatolojik belirtiler sergiledikleri gözlenmektedir (Polat, 2007). Ailenin gelir düzeyinin düşük olması, boşanma, göç etme, engellilik, hastalık, madde kullanımı veya zayıf iletişim gibi faktörler aile içinde istismar ve ihmali ortaya çıkarabilecek risk faktörleri olarak görülmektedir (Kara vd., 2004). Ebeveyn ve çocuk ilişkisinin erken dönemde yeterince güçlü şekilde kurulamamış olması da çocukluk çağı travmalarının ortaya çıkmasını güçlendirebilecek nedenler arasında görülmektedir. Ebeveynliğe hazır olmayan yetişkinlerin çocuk yetiştirme konusundaki yanlış veya eksik tutumları çocukların travmatik yaşantılara maruz kalma riskini arttırmaktadır (Çakar vd., 2018).

Maruz kalınan durum fiziksel, duygusal, cinsel istismar; fiziksel, duygusal ihmal veya aşırı korumacılık olabileceği gibi toplumsal çaptaki krizler de olabilmektedir. Göç, savaş veya doğal afetler gibi durumlar çocuk için travmatik nitelik taşıyabilmektedir (Bülbül vd., 2013). İstismar ve ihmalin özellikle çocukluk yaşamında görülmesi ise çocuğun ihtiyaçlarını giderebilmek için ebeveyn bakımına muhtaç olması ile ilişkili olabilmektedir (Uğurlu ve Gülsen,

2014). Fiziksel ve duygusal açıdan yetişkinden daha zayıf olan çocuk şiddetin mağduru olabilmektedir. Çocuktan daha güçlü olan yetişkin bu güçle birlikte çocuğu istismar edebilmekte veya ihtiyaçlarını karşılamayarak ihmal edebilmektedir (Öztürk vd., 2020). Bu noktada ebeveynlerin kendi çocukluklarında karşılaşmış oldukları travmaların etkisi ön plana çıkmaktadır. Yapılan çalışmalar kendi çocukluğunda istismar ve ihmal edilmiş ebeveynlerin çocuklarına karşı daha sağlıksız yaklaşımlar gösterebildiğini bildirmektedir (McDonnell ve Valentino, 2016). Bu nedenle travmanın nesiller arasındaki aktarımı toplumsal bir problemi gözler önüne sermektedir. Ebeveynlerden çocuğa aktarılan travmatik yaklaşımlar toplumsal bir etki oluşturabilmektedir.

Travma alanında yapılan çalışmalar yaşamın erken döneminde maruz kalınan travmaların çocuk ya da ergenin tüm gelişimsel alanlarının olumsuz etkilenebildiğini göstermektedir (Van Der Kolk, 2005). Çocukluk döneminde çok hızlı gelişim gösteren bilişsel işlevler travmalar nedeniyle gerileyebilmektedir. Bununla birlikte duygusal ve davranışsal alanda da problemlere rastlanabilmektedir (Sansone ve Sansone, 2007). Dolayısıyla bu alanda çalışan bilim insanları erken dönem travmalarının psikopatolojiler bakımından önemli bir risk faktörü olduğunu ileri sürmektedir. Kişilik gelişimi bakımından kritik bir öneme sahip olan çocukluk evresi travmatik yaşantılar nedeniyle sağlıksız bir yapıyla örülebilmektedir (Altınbaş vd., 2016). Yapılan çalışmalar özellikle yeme bozuklukları, dikkat eksikliği, şiddete eğilim, öfke, obsesif kompulsif bozukluk, intihar veya zarar verme gibi durumlar için erken dönem travmalarının önemli bir belirleyici olduğunu göstermektedir (Tunç, 2020; Jacob vd., 2022; Kılıç, 2019).

Çocukluk çağı travmalarında görülen en yaygın belirtiler hırçınlık, içe kapanma, iştah ve uyku bozuklukları şeklindedir. Yoğun bir çaresizlik ve güvensizlik duygusu içindeki çocuk genel denge halini kaybedebilmekte ve çeşitli belirtiler ortaya koyabilmektedir. Bu belirtiler doğru şekilde ele alınması yaşanan travmatik etkilerin anlaşılmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla çocukluk döneminde gözlenen bilişsel, duygusal ve davranışsal belirtiler travma bağlamını göz ardı etmeden ele alınmalıdır (Koenen vd., 2010).

Çocukluk çağı travmalarının etkileri yetişkinlik dönemine kadar uzayabilmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar travma mağdurlarının benzer belirtiler ortaya koyduğunu göstermektedir. Özellikle ebeveyn çocuk ilişkisinde

travmatik deneyimlere maruz kalmış çocuklar yetişkin olduklarında terk edilmemek için aşırı çaba gösterme, bilişsel açıdan yanlı düşünme, olumsuz odaklanma ve yetersiz özbakım gibi belirtiler sergileyebilmektedir (Ball ve Links, 2009). Bu kişiler aynı zamanda tehlikeye karşı aşırı duyarlı hale gelebilmekte ve nötr uyaranları dahi tehlike olarak algılayarak saldırganlık veya geri çekilme gibi davranışlar sergileyebilmektedir. Dolayısıyla erken dönem travmatik deneyimlerinin yetişkinlik döneminde de uyum bozucu durumlara neden olduğu anlaşılmaktadır (Öklük, 2018).

Travmaya maruz kalmış her birey farklı şekillerde bu durumla başa çıkmaya çalışmaktadır. Kişinin karşı karşıya kaldığı travma ve sahip olduğu kaynaklar başa çıkma yöntemlerinin farklılaşmasına neden olmaktadır (Gör vd., 2017). Folkman ve Lazarus (1985)'a göre travma yaşayan kişiler iki farklı başa çıkma stratejisi kullanmaktadır. Problem odaklı ve duygu odaklı şeklinde kavramsallaştırılan bu stratejiler kişinin içinde bulunduğu duruma uyum sağlamak için gösterdiği çabayı ifade etmektedir. Problem odaklı başa çıkma stratejilerini kullanan kişiler karşılaştıkları problemi çözmeye yönelik eylemlerde bulunurken duygu odaklı stratejileri kullanan kişiler görmezden gelme veya kaçınma gibi eylemlerde bulunabilmektedir. Çaresizlik ve güvensizlik içindeki kişinin bu durumla baş edebilmesi için kullandığı stratejiler bazen işlevsel bazen de işlevsiz olabilmektedir. İşlevsel şekilde travmalarda başa çıkmaya çalışan kişiler travmadan sonra daha güçlü hale gelebilmektedir (Bolu vd., 2014).

Travma çalışmaları çoğunlukla travmanın neden olduğu olumsuz etkileri ortaya koymaktadır. Bununla birlikte son yıllarda yapılan çalışmalar travmaların psikolojik sağlamlığı arttırabileceğini de öne sürmektedir (Duman, 2019). Travmalarla işlevsel şekilde baş edebilmiş ve krizi fırsata çevirebilmiş kişiler bir bakıma gelişme fırsatı yakalamışlardır. Travma sonrası gelişme olarak isimlendirilen bu kavramda mağdurların her zaman çok yıkıcı etkiler yaşamadıkları, aksine yeni beceriler kazanabildikleri öne sürülmektedir. Travmaların arkasından gelen bu olumlu sonuçlar şiddetin azaltılması ve sağlığın korunması açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla travma kavramının anlaşılması, travma mağduru bireylerin olumlu sonuçları daha fazla yaşayabilmeleri için neler yapılması gerektiğinin incelenmesi toplumsal açıdan da oldukça değerlidir (Çimen, 2020).

1. Çocukluk Çağı Travmaları Tarihçesi

İnsanlık tarihi kadar eski olan çocukluk çağı travmalarının bilimsel olarak ele alınışı oldukça yakın bir tarihe denk gelmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ebeveynlerini yitirmiş veya toplama kampı deneyimi yaşamış çocuklarla yapılan çalışmalar bu çocukların ruhsal durumlarında çeşitli problemler yaşandığını ortaya koymuştur. Bu gelişme çocuğun maruz kaldığı travmatik deneyimlerin etkileri konusunun gündem olmasını sağlamıştır. Çocuk istismarının net bir şekilde ifade edilmesi ise çocuk doktoru Kempe'nin (1962) çalışmaları sayesinde olmuştur. Kempe "sarsılmış çocuk sendromu" ismini verdiği durumla çocuğun fiziksel istismarının ölümle sonuçlanabileceğini ifade etmiştir. Bu ifade çocuk istismarı kelimesinin bilimsel olarak ortaya konulmasını sağlamıştır (Büyükbayram vd., 2016).

1960'lı yıllarla birlikte dile getirilmeye başlayan çocuk istismarı bilim dünyasının daha fazla ilgilendiği bir alan haline gelmiştir. Travmatize olmuş çocuklarda görülen travma sonrası stres bozukluğuna dair belirtiler ortaya konulmaya başlamıştır. Bu gelişmenin ardından Amerika Birleşik Devletleri çocuk ihmali ve istismarını önleme ve tedavi yasası' isimli kanunla çocukları koruma altına almayı hedeflemiştir. Birleşmiş Milletler'in kabul ettiği 1989 tarihli Çocuk Hakları Sözleşmesi ise çocuğun temel haklarının güvence altına alınmasını sağlamıştır. Bu sözleşmenin 19. Maddesi'nde çocuğun bakımından sorumlu olan kişilerin çocuğu her türlü kötü muamele ve tehlikeden korumakla yükümlü olduğu açıkça belirtilmiştir (Jacob vd., 2022).

Çocuk istismar ve ihmali alanında Türkiye'deki gelişmelere bakıldığında henüz istenilen seviyede olunmadığı görülmektedir. Özellikle kızların erken yaşta evlendirilmesi, eğitimden mahrum bırakılması veya çocukların ekonomik anlamda sömürülmesi oldukça yaygın olan istismar çeşitlerindendir (Duman, 2019). Bununla birlikte enstest gibi cinsel istismar vakalarının da ülkemizde hala görölüyor olduğu bilinmektedir (Büyükdag ve Bal, 2020). Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, Çocuk Akıl Sağlığı ve Rehberliği Derneği, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği gibi kurumlar ise mağdur kişilere destek vermek önleme çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla faaliyetlerini yürütmektedir. Bildirilen vakalarda çocuğu koruma ve

güvenli bir ortamda yaşamına devam etmesini sağlama görevi ise Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na aittir (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009).

2. Çocukluk Çağı Travma Türleri

a. Fiziksel Taciz

Dünya Sağlık Örgütü ise fiziksel istismarı çocuğa karşı isteyerek fiziksel güç uygulama olarak tanımlamaktadır. Bu durum çocuğu sadece fiziksel değil duygusal olarak da zarar uğratmaktadır (Yurdakök ve İnce, 2010). Çocuğu sarsmak, itmek, saçını çekmek, elle vurmak, boğazını sıkmak, bir araçla şiddet uygulamak gibi birçok davranış fiziksel istismar bağlamında ele alınmaktadır. Bu şiddet türü çocuğun sağlığını ciddi ölçüde zarar uğratabilecek düzeylere varabilmektedir (Çamaş ve Anayurt, 2022).

Fiziksel istismar diğer istismar türlerine kıyasla daha kolay fark edilebilmektedir. Uygulanan şiddet nedeniyle çocuğun bedeninde meydana gelen hasarlar fiziksel istismarın şiddeti ve şekliyle ilgili veri sunmaktadır. Özellikle ebeveynlerin kültürel kabuller nedeniyle fiziksel istismarı bir disiplin aracı olarak görmeleri bu durumun ciddiyetinin anlaşılmasını güçleştirmektedir (Uğurlu ve Gülsen, 2014).

Fiziksel istismara uğramış çocuklarla yapılan çalışmalar benzer veriler sunmaktadır. Çocukluk döneminde fiziksel istismar nedeniyle travma yaşamış olan çocuklar yakın ilişkilerde problem yaşamakta, duygusal çalkantılara daha açık hale gelmekte ve ilişkilerinde şiddet kullanmaktadır. Aynı zamanda fiziksel istismar mağduru çocuklarda düşük akademik başarı da sıklıkla görülen durumlar arasındadır. Uygulanan şiddet nedeniyle çocuğun nörolojik gelişiminde de sorunlar yaşanabilmektedir. Bu durum çocuğun bilişsel becerilerinin zarar görmesine neden olabilmektedir. Sosyal ilişkilerinde akademik yaşamında problem yaşayan çocukların farklı ruhsal problemlere de açık hale geldikleri bildirilmektedir (Lewis, 1992; Akt. Öztürk vd., 2020).

Fiziksel istismara uğramış çocukların yetişkinlik dönemlerinde intihar düşüncelerine yatkın oldukları bildirilmektedir (Kaplan vd., 1999; Akt. Gündüz ve Aker, 2015). Aynı zamanda çeşitli davranış bozuklukları da fiziksel istismarın etki ettiği durumlar arasında görülmektedir. Riskli cinsel deneyimler, hiperaktivite, antisosyal davranışlar ve madde kullanımı gibi sorunların fiziksel

istismara sıklıkla eşlik ettiği bildirilmektedir (Bülbül vd., 2013). Ağır fiziksel istismara bağlı olarak gelişen organik hasarlar ise şizofreni ve depresyon riskini arttıran nedenler olarak görülmektedir (Aktepe, 2009).

b. Cinsel Taciz

UNICEF tarafından yapılan cinsel istismar tanımlaması şu şekildedir: “bir yetişkinin kendi cinsel tatminini sağlamak amacıyla çocukla cinsel ilişki kurması, fuhuşa veya pornografiye sürüklemesi”dir. Bu tanımlamada cinsel istismarın kapsamının yeterince geniş tutulmadığı görülmektedir (Gündüz ve Aker, 2015). İstismarcının cinsel içerikli sohbet kurması, kendi organlarına dokundurması veya çocuğa dokunması, cinsel içerikli görüntüler izletmesi, cinsel aktiviteye tanıklık etmeye zorlaması veya sözel cinsel tacizde bulunması gibi davranışlar da cinsel istismar bağlamında ele alınmaktadır. Bu nedenle sadece cinsel ilişkinin varlığı aranmamaktadır (Kanbur ve Akgül, 2010).

Cinsel istismarı fark edebilmek fiziksel istismar kadar kolay olmayabilmektedir. Çocuk yaşadığı korku ve utanç duyguları nedeniyle durumu saklama eğiliminde olabilmektedir. Ayrıca istismarcının olayı saklaması için çocuğa zorbalık yapması da istismarın ortaya çıkmasını engelleyebilmektedir. Çocuğun istismar sırasındaki yaşı olayı anlamlandırabilmesindeki en kritik faktörlerden biridir. Bilişsel gelişim açısından yeterli olgunluğa ulaşmamış çocukların yaşadıkları durum karşısında kendilerini suçlamaları, utanç duymaları ve korku duymaları oldukça doğaldır. Bu duygular çocuğun yardım talep etmesini engelleyebilmekte ve istismarcının davranışlarına devam etmesine neden olabilmektedir (Bülbül vd., 2013).

Cinsel istismara dair yapılan çalışmalar sıklığının %10 ile %40 arasında olduğunu belirtmektedir (Avcı ve Tahiroğlu, 2007). Bununla birlikte cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Kız çocukları erkeklere kıyasla daha fazla cinsel istismara maruz kalmaktadır (Erdoğan vd., 2020). Bununla birlikte bir kez cinsel istismara maruz kalmış olan çocuğun birçok kez istismar yaşama olasılığının da arttığı bildirilmektedir (Altınbaş vd., 2016). Çocuğun kolay itaat eden bir yapıda olması, zihinsel engellilik, ihmal edilmişlik, yalnızlık ve ilgi ihtiyacı içindeki çocukların cinsel istismara daha açık oldukları ifade edilmektedir. Ayrıca cinsel istismar ile sosyodemografik özellikler arasında bir

ilişki olmadığı, her sosyodemografik düzeyden gruba ait çocuğun risk altında olabileceği bildirilmektedir (Tunç, 2020).

Aile içi istismar olgularına bakıldığında ise istismarcının çoğunlukla babalar olduğu görülmektedir (Aktepe, 2009). Ensest vakalarında babaların genellikle baskıcı ve ataerkil bir anlayışa sahip olduğu bildirilmektedir (Kılıç, 2019). Ailenin dış ilişkilere kapalı olması ve aile bireylerinin ev içindeki olayları gizli tutması rastlanan özellikler arasındadır. Annenin hasta olması, eve terk etmesi, ebeveynlerin çocuklarla aynı odayı paylaşıyor olması, üvey anne veya babanın varlığı, psikopati ve ebeveynlerin kendi geçmişlerinde ensest öyküsünün var olması gibi nedenlerin cinsel istismar riskini arttırdığı bildirilmektedir (Ovayolu vd., 2007). Cinsel istismar uygulayan babalarda alkol ve madde kullanımına, antisosyal davranışlara ve suçluluğa da sıklıkla rastlanmaktadır. Annelerin ise depresif belirtiler yaşıyor olmaları gözlenmektedir. Kendi geçmişinde cinsel istismara maruz kalmış olan ebeveynlerin istismarcı olmaları veya çocuklarını istismardan koruyamamaları beklenen sonuçlar arasındadır (İşeri vd., 2008).

Cinsel istismar, cinsel gelişimini tamamlamış birinin, cinsel gelişimini tamamlamamış bir çocuğu cinsel arzularını tatmin etmek amacıyla kullanması olarak ifade edilmektedir (Tıraşçı ve Gören, 2007). Bu tanımlamada da istismarcının çocuktan yaş ve olgunluk olarak daha büyük olduğu görülmektedir. Aile içindeki cinsel istismar vakalarına bakıldığında ise istismarcının çocuktan en az 2 yaş büyük olmasının tanı için yeterli olduğu görülmektedir (Alpaslan, 2014). Diğer vakalarda ise istismarcının çocuktan 4 yaş büyük olması kriterinin var olduğu ifade edilmektedir. Çocuktan yaşça büyük olan istismarcı çocuğu cinsel tatmin için çeşitli eylemlerde bulunabilmektedir. Çocuğun cinsel içerikli sohbetlere veya görüntülere maruz bırakılmasından penetrasyon içeren cinsel eyleme kadar birçok davranış cinsel istismar bağlamında ele alınmaktadır (Aktepe, 2009). Çocuğun cinsel istismarı çoğu durumda anlaşılmayabilmektedir. Çocuğun durumu gizlemesi, istismarcıdan korkması ve durumu anlamlandıramaması vakaların tespit edilmesini zorlaştırmaktadır (Alpaslan, 2014). Bunun yanı sıra bazı vakalarda şiddetle birlikte uygulanan cinsel istismarın çocuğun ölümüne dahi neden olabildiği bildirilmektedir. Dolayısıyla cinsel istismar hem fiziksel hem de duygusal açıdan oldukça ağır bir travmadır.

Bu nedenle çocuk üzerinde bıraktığı yıkıcı etkiler uzun yıllar sürebilmektedir (Kanbur ve Akgül, 2010).

c. Duygusal Taciz

UNICEF'in duygusal istismar tanımına göre çocuğun sosyal ilişkilerden yoksun bırakılması, terk etmekle tehdit edilmesi, çocuktan yaşına uygun olmayan beklentilerde bulunulması, çocuğun onurunu zedeleyici ifadelerde bulunulması duygusal istismardır (Güler vd., 2002). Küfretme, aşağılama, aşırı koruma, fazla sorumluluk yükleme, bağımlı kılma veya kardeş ayrımında bulunma gibi davranışlar en sık rastlanan duygusal istismar türleridir (Öztürk vd., 2020).

Duygusal istismar en sık rastlanan travma türlerinden biri olsa da tespit etmesi oldukça güçtür. Görünürde çocuğa belirgin bir zarar vermiyor gibi görünen yetişkinler duygusal anlamda ciddi tahribatlar yaratabilmektedir. Bu nedenle duygusal istismarın etkileri farklı ruhsal problemler şeklinde görülebilmektedir. Duygusal istismara uğramış çocuklar bağımlı kişilik örüntüsü geliştirme, değersiz hissetme, öfke ve saldırganlık sorunları yaşayabilmektedir. Bununla birlikte duygusal istismar mağduru olan çocukların sosyal ilişkilerinde de problem yaşama olasılıklarının yüksek olduğu bildirilmektedir (Topbaş, 2004; Pelendecioğlu ve Bulut, 2009; Erdoğan vd., 2020).

d. Fiziksel İhmal

Fiziksel ihmal en genel tanımıyla çocuğun ihtiyaç duyduğu fiziksel bakımın verilmemesidir. Çocuğun güvenli bir ortamdan mahrum bırakılması, temizliğinin yapılmaması, sağlıklı beslenme imkanı sunulmaması veya güvenlik önlemlerinin alınmaması gibi birçok durum fiziksel ihmal dahilinde ele alınabilecek davranışlardır (Tunç, 2020). Fiziksel ihmale uğrayan çocuklar çoğunlukla bakımsız, bitkin ve sağlıksız görünmektedir. Çocuğun fiziksel bakımının ihmal edilmesine bağlı olarak gelişen sağlık problemleri de akademik başarısızlık, sosyal ilişkilerde güçlük, içe dönük davranışlar ve düşük benlik saygısını beraberinde getirebilmektedir (Kanbur ve Akgül, 2010).

e. Duygusal İhmal

Çocuğun ihtiyaç duyduğu sevginin gösterilmemesi, sosyal gelişimine destek olunmaması ve diğer psikolojik ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi duygusal ihmal olarak nitelendirilmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde en yaygın

çocukluk travması türünün duygusal ihmal olabileceğine dair verilere rastlanmaktadır (Wright vd., 2009). Duygusal ihmal tespiti etmek oldukça güçtür. Bununla birlikte duygusal ihmal yaşayan çocukların akranlarına kıyasla fiziksel ve duygusal açıdan gelişim geriliği gösterebileceği, sosyal ilişkilerinin zayıf olabileceği ve düşük benlik saygısı ile karşılaşılabilirliği bildirilmektedir (Sadock ve Sadock, 2004).

f. Aşırı Koruma-Kontrol

Bir diğer travma çeşidi olan aşırı koruma ve kontrol çocuğun özerkliğinin kısıtlanmasını ifade etmektedir. Gelişme çağındaki çocukların özerkleşme ihtiyacının karşılanmaması, çocuğun kendini gerçekleştirmesine izin verilmemesi ve tehlikelere karşı aşırı korunması travmatik bir deneyim olabilmektedir. Şar ve arkadaşlarına (2021) göre aşırı koruma ve kontrol çocuğun kendini keşfetmesini engellemekte ve çocuk üzerinde duygusal bir baskı oluşturmaktadır. Ebeveynlerin hoşgörülü davranışlarının aşırı korumadan ayırt edilebilmesi için çocuğun gelişimsel olarak izlenmesi önemlidir (Alpaslan, 2014). Hoşgörülü bir ortamda büyüyen çocuklar olumlu bir benlik algısı ve yüksek özgüven geliştirirken aşırı korumacı ailelerin çocukları gelebilecek tehditlere karşı oldukça savunmasız ve güvensizdir (Williamson vd., 2017).

Aşırı korumacı tutumla yetişen çocuklar için bazı psikopatolojilerin görülme olasılığı oldukça yüksektir. Gelişimsel açıdan engellenmiş çocukların düşük özsaygı nedeniyle depresif belirtiler yaşama ihtimallerinin yüksek olduğu bildirilmektedir (Lim ve Barlas, 2019). Kültürel açıdan çocuğun bireyselliğinin kabul edilmediği toplumlarda bu tarz travmalara daha sık rastlanıldığı gözlenmektedir. Çocuğun özerkliğinin göz ardı edildiği bu tutum uzun vadede kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir (Şar vd., 2021).

3. Çocukluk Çağı Travmaları Epidemiyolojisi

Çocukluk çağı travmalarının epidemiyolojisine dair veriler çeşitli yöntemlerle ortaya konulmaya çalışılmakta ancak kullanılan farklı yöntemler nedeniyle veri kıyaslamasında sorunlar yaşanmaktadır. Çocukluk çağı travmalarına dair farklı kavramların kullanılması, kültürel farklılıklar veya vakaların adli birimlere yeterince aktarılamaması epidemiyolojik verilerin güvenilir sonuçlar ortaya koymasını engellemektedir (Erdoğan vd., 2020).

Çocukluk çağı travmalarının epidemiyolojisine dair ülkemizde yürütülen bir çalışmada 125 kadın katılımcının %33'ü travmatik bir deneyime sahip olduğunu bildirilmiştir. Aynı çalışmada bu katılımcıların %20'sinin fiziksel istismara, %36'sının duygusal ihmale ve %18'inin cinsel istismara maruz kaldıkları bildirilmiştir (Gökler, 2002). Şar ve arkadaşları (2012) yaptıkları diğer araştırmada katılımcıların %22'si cinsel istismara, %24,7'si duygusal istismara, %15'i fiziksel istismara maruz kaldıklarını bildirilmişlerdir (Şar vd., 2012).

Yurtdışında yürütülen bir epidemiyoloji çalışmasında ise cinsiyete özgü farklılıklar olduğu görülmüştür. Buna göre kadın katılımcıların %13'ü cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildirirken, erkek katılımcıların %5'i cinsel şiddet mağduru olduklarını bildirilmiştir (Lanius vd., 2010). Cinsel şiddete dair yapılan bir araştırmada ise yaygınlığın %6 ile %62 arasında değiştiği ve kadınların çocukluk çağında cinsel istismara daha fazla maruz kaldıkları bildirilmiştir (Sadock ve Sadock, 2004).

Türkiye'de psikiyatri servislerinde yatarak tedavi gören hastalarla yürütülen bir araştırmada çocukluk çağı travmalarının epidemiyolojisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre katılımcıların %35,5'i fiziksel istismara, %33,2'si ihmale, %20,1'i cinsel istismara, %34,3'ü duygusal istismara maruz kaldıklarını bildirmiştir. Cinsel istismar yaşantısı olan katılımcıların %10,2'sinin ise enseste maruz kaldıkları ifade edilmiştir. Ayrıca kadın katılımcıların çocukluk çağı travmalarına erkeklere kıyasla daha fazla maruz kaldıkları bildirilmiştir (Tutkun vd., 1995).

Çocukluk çağı travmaları içinde cinsel istismarın yaygınlığını tespit etmek amacıyla yürütülen bir araştırmada 20 farklı ülkede yapılmış olan çalışmalar derlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar çocukluk çağı cinsel istismar oranının %50'ye kadar yükseldiğini göstermiştir (Pereda vd., 1994). Ayrıca cinsel istismarın en fazla ergenlik döneminde görüldüğü elde edilen bir diğer sonuçtur. Dünyanın farklı ülkelerinden elde edilen bu sonuçlar çocuk çağı travmalarının evrensel bir problem olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca kız çocuklarının özellikle cinsel istismar bakımından risk altında olması bu alanda alınacak önlemlerin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

4. Çocukluk Çağı Travmaları ve Psikopatoloji

Çocukluk çağı travmaları bireyin kişilik gelişimi için kritik bir öneme sahip olan evrede meydana gelmesinden ötürü çeşitli psikopatolojik belirtiler için risk oluşturmaktadır. Çocukluk çağı travmaları, travma sonrası stres bozukluğu, kişilik bozuklukları, alkol ve madde kullanımı, duygu durum bozuklukları, somatizasyon veya psikotik türdeki bozuklukların gelişiminde önemli rol oynamaktadır (Donnelly, 2003).

Çocukluk çağı travmalarında en sık gözlenen psikopatolojilerden biri olan depresyon çoğunlukla azalmış benlik saygısından kaynaklanmaktadır. Travmatik olaylar nedeniyle kendine ve diğerlerine karşı güvenini yitiren çocuğun benlik saygısının azalması, bununla birlikte depresif duygulanımın ortaya çıkması kaçınılmazdır. Yapılan bir araştırmada çocukluk çağı travması olan kişilerde depresyon görülme riskinin %50 oranında arttığı bildirilmiştir (Paolucci vd., 2001). Benzer şekilde ihmale maruz kalmış çocuklarda da anksiyete ve fobi gibi belirtilere sıkça rastlanılmaktadır. Erken dönemde güvenli bağlanma sağlayamamış ve güven ortamı içinde büyüme imkanı elde edememiş bireylerin belirsizliği tehlike olarak algılamaları ve anksiyete bozukluğu belirtileri göstermeleri mümkündür. Yapılan bir araştırmada çocukluk çağı travmaları ile duygu durum bozuklukları belirtileri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu bildirilmiştir (Spinhoven vd., 2010). Bununla birlikte çocukluk çağı travmalarının intihar, kendine zarar verme veya antisosyal davranışlar geliştirme ile ilişkili olduğuna dair de veriler olduğu görülmektedir (Brodsky vd., 2001; Ullman ve Brecklin, 2002; Zoroğlu vd., 2003).

C. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Narsisizm, Makyavelizm ve psikopatiyi birlikte ele alan karanlık üçlü kişilik özellikleri ilk defa Paulhus ve Williams (2002) tarafından öne sürülmüştür. Araştırmacılara göre bu kişilik özellikleri patolojik görünmemekle birlikte kötücül niyetlilik olarak ele alınabilmektedir (Paulhus ve Williams, 2002).

Son yıllarda ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda dikkat çekici unsurlar olarak göze çarpmaktadırlar. Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden psikopati ve narsisizmi subklinik olarak ele alınmaktadır ve burada klinik ve subklinik

arasında bir ayırım yapılması gerekmektedir. Klinik terimler denetim altında tutulan bireyler için kullanılırken, subklinik terimler herhangi bir denetim altında bulunmayan ve geniş bir örneklem içindeki bireyler için kullanılmaktadır. Dolayısıyla subklinik örneklem daha geniş bir örnekleme ve vakayı içinde barındırmaktadır (Aghababaei ve Blachnio, 2015). Adam öldürme suçu işlemiş kişilerde bu kişilik özelliklerinin ne seviyede bulunduğu da literatür için önemli bir yol gösterici olacaktır. Bu çalışmada narsisizm kavramını bir kişilik bozukluğu olarak değil de kişilik özellikleri kapsamında ele alınmıştır. Ek olarak psikopati kavramını da klinik bir bozukluk seviyesinde değil, ayırıcı kişilik özelliği olarak incelenmektedir. Bu üç kişilik yapılanmasının ortak özellikleri ise sosyal açıdan uyumsuzluk, kırgınlık, hilecilik ve öfke olarak göze çarpmaktadır (Tozar, 2019).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin her ne kadar davranış, tutum ve inançla ilişkili olarak farklı yönleri olduğu kabul edilip analiz edilse de hepsinin ortak bir karanlık çekirdeği olduğu öne sürülmektedir. Duygusuzluk ve manipülasyonun genel bir saldırganlık haline sebebiyet vereceği fikri karanlık üçlü kişilik özellikleri için ortak bir çekirdek olarak kabul edilmektedir (Jones ve Figueredo, 2013).

Karanlık üçlü kişilik özellikleri cinsiyetler arası pek çok araştırmaya konu olmuştur ve 245 psikoloji lisans öğrencisi ile yapılan bir çalışmada subklinik narsisizm, Makyavelizm ve subklinik psikopati düzeyleri ölçümlenmiştir ve cinsiyet olarak bakıldığında karanlık üçlünün üçünde de erkeklerin puanları kadınlardan daha yüksek olarak bulgulanmıştır. Ayrıca katılımcıların Büyük Beşli (Big Five) kişilik özellikleri (dışadönüklük, uyumluluk, vicdanlılık, nevrotiklik ve açıklık) de ölçümlenerek makyavelistlerin ve psikopati gösterenlerin vicdanlılık konusunda düşük puanlar aldığı gözlemlenmiştir. Narsisizm, Makyavelizm ve psikopati arasında Büyük Beşli kişilik özelliklerinden yalnızca uyumluluk her üçünde de düşük puanlı olarak bulgulanmıştır (Paulhus ve Williams, 2002).

114 çift ikiz ile mizah stilleri ve karanlık üçlü kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi saptamaya yönelik bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre; psikopati ve makyavelist kişilik özelliği gösteren katılımcılar olumsuz mizah stilleriyle özellikle de saldırgan mizah ile pozitif korelasyon

göstermiştir. Saldırgan mizah ile Makyavelizm ilişkisi incelendiğinde ise makyavelistlerin diğer kişileri alaycı şakaları bir tehdit unsuru olarak diğerlerini manipüle etme amaçlı kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Agresif mizah ile psikopati arasındaki ilişki incelendiğinde ise psikopati gösteren bireylerin mizahı dürtüsel olarak kullandığı ve diğerlerinin duygularını anlamadaki yetersizlik ve umursamazlık nedeniyle agresif mizah ile psikopati arasında pozitif yönlü ilişkili olduğuna tartışmada yer verilmiştir. Pozitif mizah stilleriyle ilişkili olan karanlık üçlü kişilik özelliği yalnızca narsisizm olarak ölçümlenmiştir. Narsist bireylerin dışadönüklük olarak tarif edilen özellikleri açısından özgüvenlerini yükseltme isteği, popülerlik ve kişilerarası ilişkilerde öne çıkma isteğine bakıldığında pozitif mizahı kullanması işe yarar olarak görülmüştür (Veselka vd., 2010).

214 çift yetişkin ikiz ile duygusal zeka ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ilişkilerini saptamaya yönelik yapılan bir araştırmaya göre; duygusal zeka narsisizm ile pozitif korelasyon gösterirken, Makyavelizm ve psikopati ile negatif bir korelasyon göstermiştir (Petrides vd., 2012).

352 gönüllü ile yapılan bir başka araştırmada empati yeteneği ile karanlık üçlü kişilik özellikleri cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Buna göre erkek katılımcılar karanlık üçlü puanlarında kadınlara göre yüksek puanlar alırken empati puanlarının düşük olduğu bulgulanmıştır. Erkek ve kadın katılımcıların karanlık üçlü kişilik özelliklerinden aldıkları puan farklılıkları ise evrimsel olarak incelendiğinde erkeklerin hedeflerine ulaşmak için daha az duygusal bağa ihtiyaçları olduğu ile açıklanabilmektedir. Av ve avcı arasındaki fazla duygusal bağ evrimsel olarak da hedeflere ulaşmakta sıkıntı yaratabileceği gibi sömürüye de ortam hazırlayacağı için özellikle erkeklerde psikopati gibi karanlık üçlü kişilik özellikleri geliştirme olasılığı kadınlara göre daha adaptif bir davranış olarak görülebilmektedir (Jonason vd., 2013).

Karanlık üçlü kişilik özellikleri özellikle Makyavelizm manipülatif davranışlar, var olan gücü koruma ve çekici olma eğilimi ile daha fazla ilişkilidir. Şaka yapma, iltifat etme gibi büyüleyici taktikler ile olayları ve kişileri manipüle etme eğilimleri makyavelist kişilik özelliği gösteren kişilerde baskındır ve hem sert (atılganlık, doğrudan manipülasyonlar) hem de yumuşak (takdir, akıl) olarak nitelendirilen taktikleri kullanabilmektedirler. Yapılan çalışmaya göre sert taktiklerin kullanımı psikopati ve Makyavelizm kişilik özelliği gösteren

bireylerde daha yüksek olarak bulgulanırken yumuşak taktikleri kullananlar ise narsisistik ve makyavelist kişilik özellikleri göstermişlerdir. Beklendiği üzere cinsiyetler arası manipülasyon taktiklerine sert taktikleri kullanma eğilimlerine bakıldığında ise erkekler kadınlardan daha yüksek puanlar almışlardır (Jonason vd., 2012).

Karanlık üçlü kişilik özellikleri gösteren bireylerin sosyal açıdan kendi kazançları doğrultusunda hareket ederek diğerlerini manipüle edici şekilde davranan, başkalarının duygu, düşüncelerini değerlendirme ve anlama konusunda eksik olduğu ileri sürülmektedir. Bütün bu yönleri değerlendirmek adına karanlık üçlü kişilik özellikleri ve empati arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada 139 üniversite öğrencisi ile çalışılmıştır. Uygulanan envanterlere göre; psikopati ve makyavelist kişilik özelliği gösterenlerin empati yeteneği narsisistik kişilik özelliği gösterenlere göre daha düşük olarak bulgulanmıştır. Bu bulgular narsisistik kişiliklerin üstünlük kurabilmesi ve hayranlık uyandıracak şekilde davranabilmesi için başkalarının da duygularını ve düşüncelerini anlayarak onların gözünde nasıl gözüktüğünü ölçebilmesi adına empatik olması gerekliliği sonucuna bağlanmıştır (Wai ve Tiliopulos, 2012).

Karanlık üçlüyü oluşturan bileşenlere dair detaylı bilgiler sonraki başlıklarda sunulmuştur.

1. Narsisizm

Psikanaliz ile daha çok adı anılan narsisizm psikanalistlere göre, kendi özsaygılarını diğer insanların onayını alarak sürdürme çabasıdır. Narsisistik kişilik kavramı orantısız ve aşırı derecede kendi ile ilgilenmeyi içermektedir. Freud’a göre narsisistik bireylerde çok fazla içsel yorum vardır ve bunu “acımasız bir ego” olarak betimlemiştir (McWilliams, 2014). Farklı biçimleri ve görünümleri olsa da narsisistik kişiliklerin ortak özellikleri bulunmaktadır. Bunlar içsel bir yetersizlik, aşağı olma duygusu ve utanç olabilmektedir. Narsisizm terimi kendi güzelliği ile büyülenen bir mitolojik karakter olan Narcissus’tan gelmektedir. Freud’a göre narsisizm bireyin libidosunu dış dünyadan çekip kendi benliğine yöneltmesiyle oluşmaktadır ve nesne yatırımlarını dış dünyadan çeken birey kendine karşı verdiği değeri en yüksek seviyede yaşamaktadır (Karaaziz ve Atak, 2013).

Narcissus efsanesinden kökenini alan narsisizmde kişinin kendine verdiği abartılı önem tablonun en belirgin özelliğidir. Narsisistik birey sahip olduğu dış görünüm, zeka, kültür ve çevre gibi özelliklerle övünme; bu özelliklerini abartılı şekilde yüceltme eğiliminde olmaktadır. Kişinin kendine gösterdiği bu abartılı değer dışarıdan kolayca fark edilebilmektedir. Bu durumda narsisistik bireyin kendini algıladığı yer o kadar yücedir ki diğer insanların daha aşağıda olduğuna yönelik bir anlayışa sahip olmaktadır. Bu anlayış narsisistik bireyin empati yeteneğinden yoksun olmasına ve diğerlerini değersizleştirmesine neden olabilmektedir (Köymen, 2019).

Narsisistik kişilik örgütlenmesiyle ilgili olarak psikanalitik literatürde ilişkilendirilen iki kavram ise utanç ve hasettir. Utanç narsistik birey için kötü ve hatalı görülme duygusudur bundan dolayı da dayanılmazdır. Narsisistik kişi kendinde birtakım eksiklikler hissediyorsa ve bu eksikliklerinin açığa çıkmasından, diğer insanlar tarafından görülmesinden endişe ediyorsa, karşısındaki kişinin kendinden memnun ve tam hissetmesine haset duyabilmektedir. Aynı zamanda bu haset duygusunun kaynağı narsisistik bireyde başkalarına karşı olan yargılama davranışının bir sonucu da olabilmektedir. Sonuç olarak narsisistik birey kendinde olmayan bu eksiklik duygusuna karşı küçümseyici ve eleştirici bir tavır takınabilmektedir (McWilliams, 2014).

Bir psikiyatrik bozukluk olarak bakıldığında ise narsisistik bireyin büyüklenmeci davranışlarının sosyal işlevselliğini düşürdüğü görülmektedir. Kişinin çok özel olduğuna dair inancı diğer insanlarla yakın ilişkiler kurmasını, empatik bir yaklaşma içinde olmasını ve sosyal ilişkilerinde başarılı olmasını engellemektedir. Narsisistik bireyin ötekine yaptığı değersizleştirme diğerlerini sömürme, aşağılama, zarar verme ve haset hissetmesine neden olabilmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği Tanı Kitabı DSM-V'e göre insanların duygu ve ihtiyaçlarına karşı paylaşımcı davranmaya yönelik isteksizlik, diğerlerine karşı yoğun çekememe duygusu, büyüklenmeci davranışlar, kendisinin özel olduğu hissi, bencil tutumlar ve insanları çıkarları doğrultusunda sömürme gibi davranışlardan oluşan kişilik yapısı narsisistik kişilik bozukluğunun tanı kriterleri arasında yer almaktadır (Köroğlu, 2013).

Narsisist bireyin sahip olduğu özellikler nedeniyle karşılaştığı ilişkisel başarısızlık yaşamın erken dönemlerinde yaşantılanmaya başlamaktadır. Erken

dönemde bakım verenle güvenli bağlanamamış, duygusal ihtiyaçları giderilmemiş, varlığı bakım veren tarafından onaylanmamış, dolayısıyla ihmal ve istismar edilmiş bireylerin narsisistik bir kişilik örgütlenmesi geliştirmesi olasıdır. Yakın ilişkilerden kaçan birey güvenli alanda kalabilmek adına tüm yatırımını kendine yapmaya başlamakta ve narsisizm tablosu gelişmektedir (Ozan vd., 2008).

Kohut'un narsisistik yapı hakkındaki görüşleri incelendiğinde bunun büyüklenmeci kendilik kavramı ve idealleştirilmiş ebeveyn imagosu kavramlarıyla ele alındığı görülmektedir. Kohut narsisizmi gelişimsel yapı olarak ele almış ve aynalanma ihtiyacının da büyüklenmeci kendilik ve idealleştirilmiş ebeveyn imagosu ile ilgili olduğu ileri sürmüştür. Buna göre çocuk, sadece kendi benliğine odaklanarak bütün iyi ve takdir gören özellikleri kendisine ait olarak görmekte ve bütün kötü, kızılacak özellikleri ise dışarıya ait olarak tanımlamaktadır. Çocuğun bu ihtiyacının tatmin edilmesi ve doyurulması sağlıklı bir büyüklenme duygusu yaratarak kendilik oluşumunda olumlu bir rol oynamaktadır. İdealleştirilmiş ebeveyn imagosunda ise her şeyi bildiğine inanılan ve sınırsız güce sahip olan ebeveynler vardır ve çocuğun böyle bir figüre sahip olması duygusal gelişimleri ve güvende hissetmeleri için çok önemli bir rol oynamaktadır. Eğer ebeveyn çocuğun bu büyüklenmeci kendilik ihtiyaçlarını aynalamazsa, takdir etmezse, onaylamazsa çocuk travmatik hayal kırıklıklarıyla birlikte narsistik yaralanmalar yaşayarak aşağılık duygularıyla savaşmak zorunda kalacaktır. Bu duyguların oluşumu da ileride narsistik kişilik özelliklerinin temelini atılmasına zemin hazırlayacaktır (Kohut, 1971; Akt. Korkmaz, 2019).

Kernberg ise narsisizmi bir patoloji olarak ele almakta ve bu yüzden Kohut'tan farklılaşmaktadır. Kernberg'e göre narsisistik yapıdaki temel olay çocuğun ebeveyn tarafından beden ve ruhen aç bırakılmasından kaynaklanmakta ve narsisistik birey bu tutuma karşılık olarak büyüklenmeci bir kendilik geliştirmektedir (Kernberg, 2012; Akt. Kartopu, 2013). Narsisizm saldırganlık boyutunda incelendiğinde ve diğer karanlık üçlü kişilik özellikleri ile karşılaştırıldığında narsisistik kişilik özellikleri gösterenlerin yalnızca kışkırtıldıklarında saldırganlık gösterdikleri ileri sürülmektedir (Jones ve Neria, 2015). Örneğin psikopatlar fiziksel bir tehdit karşısında agresif ve saldırgan

tepkiler verirlerken narsistler saldırgan bir tutum göstermeleri için ciddi bir ego tehdidine maruz kalmaları gerekmektedir (Jones ve Paulhus, 2010).

Bir başka psikodinamik kuramcı Fromm ise narsisizmi iki boyut şeklinde ele almaktadır. Ona göre tehlikesiz narsisizm kişinin başarılı olmak adına mücadele etmesini güdülemektedir. Örneğin sanatçıların kusursuz eserler yaratabilme gayreti tehlikesiz narsisizmin ürünüdür. Bu sayede övgü toplamak ve kendini yüceltmek gayretinde olan birey narsisizmini beslemektedir. Patolojik narsisizm ise kişinin sahip olduğu özellikleri aşırı yüceltmesi ve diğerlerini değersizleştirilmesi ile karakterizedir. Bu narsisizm şekli kişiye herhangi bir fayda sağlamadığı ve diğerlerine zarar verdiği için patolojik olarak nitelendirilmektedir. Kişiyi suça sürükleyebilecek narsisizm bu patolojik tablodan doğabilmektedir (Tazegül, 2013).

2. Makyavelizm

Makyavelizm kavramı psikolojide kişinin manipülatif yönünü anlatmak için kullanılan bir kavram olsa da 16. Yüzyılda Niccolo Machiavelli'nin yazdığı bir kitap olan "The Prince" temelinde ortaya çıkmıştır. Kitapta kişilerin çeşitli stratejiler ve taktikler kullanarak bir diğerini manipüle ederek istediği şeye nasıl ulaşabileceği anlatılmaktadır (Ayan vd., 2013). Makyavelist kavramı ikiyüzlülük ve hilekarlığı temsil etmek için kullanılmaktadır. Bununla birlikte makyavelizm, karanlık üçlü kişilik özellikleri içinde daha sağlıklı bir noktada görülebilmektedir. Narsisizm ve psikopatiye kıyasla daha nevrotik bir seviyede görülmektedir (Heywood, 2018).

Makyavelizm kavramının geliştiği düşünceye daha yakından bakıldığında Machiavelli'nin görüşleri ön plana çıkmaktadır. Ona göre her insan doğası gereği bencildir. Bu bencilik bireyin çıkarıcı davranışlar sergilemesinin nedeni olarak görülmektedir. Kişinin bir başkasının güçlenmesine neden olabilecek davranışları kendi sonunu getirmesine neden olmaktadır. Bu nedenle varlığını sürdürmek isteyen birey çıkarları doğrultusunda hareket etmek zorundadır (Öztürk, 2013). Dolayısıyla bu anlayışa göre güçsüz olan kişi gücü elinde bulunduranlara karşı her zaman bir kıskançlık içindedir. Bu kıskançlık insanın güç mücadelesini sürdürmesini, bu gücü elde etmek için her yola başvurmasını mümkün kılmaktadır. Ahlaki değerler doğrultusunda hareket eden ve toplumsal fayda

güden insanlar ise bu güçten mahrum kalabilmektedir (Cevizci, 2012). Bu açıdan bakıldığında kişinin yaşamsal varlığını sürdürmesi güç mücadelesinde avantajlı konuma geçmesiyle mümkün görünmektedir. Machiavelli'nin yaptığı bu açıklamalar bireyin kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmesinin nedenini ortaya koymaktadır. Ona göre ahlaki değerler doğrultusunda hareket etmenin getirdiği dezavantajlar bireyin güç mücadelesinde aşağıya çekilmesine neden olmaktadır. Bu döngü bireyin güçlenmek için her yolu denemesine yol açmaktadır (Ermiş vd., 2019).

Kişilik özelliği olarak baktığımızda Makyavelizm, istediği amaca ulaşmak adına ahlaki olmayan yollara dahi başvurabilen bireyler için kullanılabilir. Makyavelist kişilik özelliklerine sahip kişiler olaylardan duygusal olarak etkilenmeyen, soğukkanlı bireyler olarak tanımlanabilmekte ve amaçları doğrultusunda liderlik gücünü kullanabilen, otoriter, başarı ve güç odaklı, bencil, yargılayıcı ve sınırları zorlayan kişilik özelliklerine sahip oldukları ifade edilmektedir. Makyavelist kişilik özelliği gösteren bireyler geleneksel ahlak kavramı ile diğer bireylere göre daha az ilgilendiklerinden dolayı fırsat buldukları zaman yalan söyleme ve hile yapmaktan çekinmemektedirler. Yapılan çalışmalarda Makyavelist dünya görüşünün düşmanca duyguları tetiklediği öne sürülmektedir (Cooper ve Peterson, 1980).

3. Psikopati

Psikopati sözcüğü Yunanca "Psych" ve "Pathos" sözcüklerinin birleşiminden oluşmaktadır (Barlak, 2012). Psych Yunanca'da ruh, Pathos ise acı çekmek ya da dert anlamlarına gelmektedir. Psikopati kavramına baktığımızda psikoloji literatüründe psikopatoloji boyutunda incelenmemekte ve Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayınlanan tanı kitabında bir bozukluk olarak değerlendirilmemektedir (Noyan, 2008).

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinden biri olan psikopati kavramı tıpkı narsisizm gibi psikopatolojik bir boyutta değil, kişilik özelliği bakımından değerlendirilmektedir ve bireylerin yalnızca eğilimleri ölçülmektedir. Psikopati kişilik özelliklerine bakıldığında kişilerarası ilişkilerinde kibirli, duygusuz, yüzeysel ve manipülatif kişiler ön plana çıkmaktadır. Psikopati özelliği yüksek olan bireylerin empatiden yoksun oldukları ve olumsuz davranışlar karşısında

pişmanlık hissetmedikleri görülmektedir. Bu eğilimin kişinin suç işlemesini kolaylaştırdığı öne sürülmektedir (Arrigo ve Shipley, 2001; Akt. Bekiroğlu, 2020). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin her biri saldırganlığın farklı yönleriyle ilişkili olarak incelenirse de psikopati fiziksel saldırganlıkla pozitif yönlü olarak ilişki halindedir. Duygusuzluk, antisosyal eğilimler ve düzensiz bir yaşam tarzı psikopati için fiziksel saldırganlığı yordayan etkenler olarak görülmektedir (Jones ve Neria, 2015).

Psikopatik bireyler cinsel erişimi elde etmek için fazlasıyla antisosyal taktikler kullanarak karşı tarafı zorlayan bir tutum takınabilmektedirler ve ikna yolunu kullanmayarak kişiyi zorlayıcı bir davranış örüntüsü göstermektedirler (Jones ve Olderbak, 2014).Yapılan bir araştırmaya göre cinsel saldırı suçu işlemiş kişilerin psikopati düzeyleri incelenerek psikopatinin cinsel suç işlemede risk faktörü olduğu ve tekrar suç işleme düzeylerinin anlamlı düzeyde arttığı, psikopatinin şiddetin güçlü bir yordayıcısı olduğu bulgulanmıştır (Tülü ve Erden, 2013). Psikopatik bireyler amaçları doğrultusunda saldırgan bir yapıda olurlarken antisosyal davranışlar da göstermektedirler. Yapacakları eylemi önceden planlarken aynı zamanda duygusal azalma da yaşamaktadırlar (Blair, 2006. Akt. Ün vd., 2018).

Yapılan bir araştırmada psikopatik özellikler sergileyen bireylerin dili çok iyi kullandıkları görülmüştür. Para, uyuşturucu madde elde etmek, insanları sömürmek veya dolandırmak için dili etkin bir şekilde kullandıkları gözlenmiştir. Sahip oldukları bu özellik suç işledikten sonra şartlı tahliye edilme ihtimallerini yükseltmektedir. Bu nedenle psikopatik özellikleri yüksek olan suçluların diğerlerine kıyasla daha fazla şartlı tahliye edildikleri görülmektedir (Hancock vd., 2011).

Psikopatinin nedenlerine yönelik araştırmalar genetik faktörlerin önemi üzerine yoğunlaşmaktadır. Genetik miras olan psikopatik özellikleri edinen kişilerin çevresel faktörlerle bu özelliklerini pekiştirdikleri ifade edilmektedir. Özellikle olumsuz çevresel koşullar altında büyümüş ve psikopatiye ait genleri devralmış bireylerin suça eğilimlerinin daha fazla olduğu öne sürülmektedir (Fidanboylu vd., 2012).

Bir başka araştırmacı grubu ise psikopatinin erken dönem ebeveyn çocuk ilişkisiyle yakından ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Buna göre erken dönemde ebeveynlerden tutarlı bir bakım alamayan, duygusal ihmale uğrayan ve istismar edilen çocukların psikopatik özellikleri daha fazla geliştireceği düşünülmektedir. Ebeveynlerin sıcak bir ilişki içinde büyütmedikleri çocukların korkusuz ve empatiden yoksun olmaları beklenen sonuçlar arasındadır (Kring vd., 2017). Yapılan bir araştırmada psikopatinin bilişsel özelliklerle değil duygusal ve sosyal özelliklerle daha fazla ilişkili olduğuna dair veriler elde edilmiştir. Bu nedenle psikopatik özellikleri olan kişilerin mantık yürütmeleri, plan yapmaları ve organize olmaları kolayken empati kurma, yardımlaşma ve sorumluluk alma gibi becerileri zayıftır. Dolayısıyla psikopatinin ilişkisel deneyimlerden kaynaklanabileceği görüşü desteklenmektedir (Babiak, 2010).

D. Suç Kavramı

Suç kavramı bütün toplumlara etki eden ve insanlık tarihinin başından beri var olmayı sürdüren bir olgudur. Suç kavramının sosyal, kültürel, psikolojik pek çok boyutu vardır ve bazen toplumlara göre ya da bulunduğumuz zamana göre değişiklik gösterebilmektedir. Bazı davranışlar bazı toplum ve kültürlerde suç sayılmazken, başka ülkelerde suç olabilmektedir. Suç kavramı kültürel olarak da ele alınması gereken bir kavramdır (Burkay, 2008).

İçli (2007)'nin öldürme suçu işlemiş erkek mahkumlar üzerinde yaptığı araştırmada kırsal kesimde yaşayanların büyük çoğunluğu oluşturduğu ve eğitim düzeylerinin de ağırlıklı olarak ilkokul olduğu saptanmıştır. Örneklemin suç işlediği yaş ortalaması ise 22-25 aralığında bulunmuştur. Sonuç olarak mevcut kültür, eğitim seviyesi gibi değişkenler antisosyal davranışlara etki eden faktörler arasında yer almaktadır.

Suç kavramı içinde çok çeşitli davranışları barındırmakta olup kasten adam öldürme suçu bireyin yaşam hakkının direkt gasp edildiği ağır suçlardan biridir. Bir kişinin diğerine verebileceği en ağır ceza şüphesiz ki yaşam hakkının elinden alınmasıdır. Bu nedenle kasten adam öldürme, bir diğer ismiyle cinayet tüm kültürlerde ciddi bir suç olarak kabul edilmektedir.

1. Adam Öldürme Suçu

İnsanlık tarihi kadar eski olan öldürme, bir bireye karşı yöneltilmiş şiddetin en ileri hali olarak görülmektedir. Bireyin yaşam hakkının elinin alındığı bu suç, dünyanın birçok yerinde şiddet içerikli suçların en ağırı olarak kabul edilmektedir (Çakır Gönen, 2015). Kasten adam öldürme suçu işlemiş olan kişi bilinçli şekilde, kazaya yer vermeden bir başkasının yaşamına son vermiştir. Bu nedenle adam öldürme suçunun toplum sağlığını tehdit eden çok ciddi bir problem olarak ele alınması mümkündür (İçli, 2007).

Bireyin en temel hakkı yaşamaktır ve her birey yaşamını onurlu şekilde sürdürmek istemektedir. Yaşama hakkı ile bireyin fiziksel varlığının devamlılığı devlet eliyle güvence altına alınmaktadır (Savcı, 1997). Bu hakkın gasp edilmesi olarak ifade edilen adam öldürme cinayet ile birbirinin yerine kullanılsa da ikisi farklı kavramlardır. İşlenen her cinayette adam öldürme suçu işlenmiş olsa da her adam öldürme suçu için cinayet ifadesi kullanılmamaktadır. Kişinin kasıtlı bir biçimde adam öldürmesi cinayet olarak tabir edilmektedir. Hukuk terminolojisine bakıldığında cinayette maddi ve manevi unsurlar olduğu görülmektedir. Şahsın kasti şekilde suç eylemini gerçekleştirmiş olması manevi unsuru, adam öldürmesi ise maddi unsuru meydana getirmektedir. Neticede manevi unsurun kasıtlı şekilde gerçekleştirilmiş olması cinayet kavramını oluşturmaktadır (Tepecik, 2018).

Douglas ve arkadaşları (2006) tarafından yapılan sınıflandırmada adam öldürmenin tekli, ikili, üçlü, toplu veya dizi cinayet şeklinde gerçekleşebileceği bildirilmiştir. Üçten fazla bireyin aynı zaman diliminde öldürülmüş olması toplu cinayet olarak ifade edilmektedir. Bir şahsın farklı zaman aralıklarında adam öldürmesi ise dizi cinayet olarak adlandırılmaktadır (Bartol ve Bartol, 2004).

Adam öldürme suçuyla yargılanan kişiler bu eylemi farklı şekillerde gerçekleştirebilmektedir. Zor kullanarak veya canavarca hislerle gerçekleşen cinayetler bireyin yaşamının son bulmasına neden olmaktadır (Douglas vd., 2006). Bu eylemlerde suçlunun kin güderek ve kasıtlı bir şekilde suç işlediği görülmektedir. Bu nedenle adam öldürme suçunda kişinin kendini savunması veya kaza içeriği yoktur. Dolayısıyla adam öldürme suçu işlemiş kişilerin şiddetin en ağır biçimini isteyerek gerçekleştirdikleri görülmektedir (Akpınar, 2005).

Adam öldürme suçu işlemiş bir kişinin hukuki olarak değerlendirilmesinde çeşitli faktörlerin ele alındığı bilinmektedir. Kişinin bu suçu hangi koşullar altında işlediği, akıl sağlığı, içinde bulunduğu psikolojik, ekonomik ve biyolojik koşullar suçun değerlendirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin kişinin kendi yaşamını korumak adına gerçekleştirdiği suçlar ile kasıtlı şekilde zarar verme niyetiyle gerçekleştirdiği suçlar farklı durumlar değerlendirilmektedir. Dolayısıyla adam öldürme suçunun hukuki, psikolojik, ekonomik ve sosyal faktörler bağlamında ele alınması gereken bir olgu olduğu anlaşılmaktadır (Polat, 2004).

Adam öldürme toplumsal boyutu da olan bir suçtur. Toplumsal düzen içinde birbirinin haklarını ihlal etmeden yaşamı sürdürmek her toplumun hedeflerinden biridir. Bu tip suçlar ise bireyin toplumsal yaşam içinde güvende hissetmemesine, haklarını koruyamamasına ve suçun yayılmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle özellikle kasıtlı cinayetlerin ardından faktörlerin anlaşılması toplumsal düzene katkı sağlayabilmek adına oldukça önemlidir. Hukuk sistemleri bu tip suçlar için uygun cezaların belirlenmesi ve suçluların yargılanmasını sağlarken diğer bilim dalları kişiyi bu suça iten nedenlerin anlaşılması için araştırmalar yapmaktadır (Toroslu ve Erem, 2003).

Adam öldürme suçuna dair yapılan bilimsel araştırmalar her ırktan, dinden, cinsiyetten veya sınıftan insanın cinayet kurbanı olabileceğini göstermektedir. İnsanlar çok çeşitli nedenlerle cinayet kurbanı olabilmektedir. Bu nedenle adam öldürmeyi tek bir nedende aramak veya kurbanı yönelik tek bir profil çizebilmek mümkün değildir. Bununla birlikte adam öldürmenin etiyolojisine çeşitli bilgiler olduğu görülmektedir (Toroslu ve Erem, 2003).

2. Psikolojik Açıdan Kasten Adam Öldürme Suçuna Bakış ve Suçlu Profili

Suçun ortaya çıkmasına neden olan ruhsal olaylar, bireysel değişkenler ve mekanizmalar suç psikolojisi kavramı altında ele alınmaktadır. İnsanı rasyonel bir varlık olarak ele alan yaklaşımlar suçun neden işlendiğine dair sebepler aramaktadır. Bu bakış açısıyla elde edilen ilk sebep suç eyleminin verdiği haz ve kazancın birey tarafından arzulanmasıdır (Polat, 2007).

Türk Ceza Hukuku'na göre bir kimsenin cezai sorumluluğun doğması için kusurun temelinde kişinin iradi olarak hareket edebilmesi ve yaptığı eylemin

haklılığını ya da haksızlığını ayırt edebilme yeteneği önemli yer tutmaktadır (Centel vd., 2011). İrade kavramına bakıldığında Cevizci (2011) iradeyi kişinin eylemlerini başlatabilmesi, sürdürebilmesi ve kontrol etmesini sağlayan yeti olarak tanımlamıştır. Aynı zamanda irade kavramı özdenetim, özgürlük ve öz düzenleme gibi pek çok kavramla ilişkilendirilmekle birlikte kişinin çeşitli durumlara karşı ahlaki eylemler ortaya koyması, kendini ve çevresini bu doğrultuda düzenlemesi anlamlarına da gelmektedir (Kılıçoğlu, 2021). Kast kavramı ise bir bilme ve isteme kavramlarıyla ilişkili olup ikisinden birinin eksik olması halinde doğrudan kastın mümkün olmayacağı savunulmaktadır. Bu bağlamda TCK 21. maddede eylemin kasten meydana geldiğinin kabul edilmesi için bilinç ve iradenin varlığı aranmaktadır (Karakehya, 2007). Bilinç kavramına bakıldığında bu kavram ‘‘kişinin kendini anlama, tanıma ve bilme yetisi’’ olarak ifade edilmektedir (Ulaş, 2002). Vygotsky’ye (1998) göre bilinçli olma durumu kişinin zihinsel etkinliğinin farkında olmasını gerektirir. Hakeri’ye (2006) göre kişinin öldürdüğü canlının insan olduğunu bilmemesi ve bu bilinçte olmaması halinde kişi kasten adam öldürme suçunun faili olması mümkün değildir. Bu durumda bilinç, bilme, isteme ve irade kavramları kasten adam öldürme suçu kapsamında irdelenmesi oldukça yararlı olacaktır.

Psikolojik açıdan kasıt kavramına bakıldığında kişinin iradi tercihlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Herhangi bir durum karşısında akli melekelerini kullanarak bir tercih yapan kişi bu tercihin getirdiği sonuçlar hakkında da bilgi sahibidir. Bu noktada kişinin akıl sağlığının yerinde olduğu ve kasıtlı olarak tercih ettiği eylemin sonuçları hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Kişinin tercihlerini akli melekelerini kullanarak yapmadığı psikotik durumlar kasıtlı tercihlerin dışında yer almaktadır. Dolayısıyla şizofreni gibi kişinin gerçekliği değerlendirme kapasitesinin olmadığı durumlarda kasıtlı bir suç eyleminden bahsetmek mümkün değildir (Balcıoğlu, 2020). Kasten adam öldürme suçu işlemiş kişiler gerçekliği değerlendirme kapasitesini kullanarak karşısındakinin yaşamına son vermeyi tercih etmiş bulunmaktadır. Aynı zamanda failin bile isteye bu eylemi yaptığı da görülmektedir. Suçlu eylemi gerçekleştirirken bilinç kaybı yaşamamakta ve bir tercihte bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında kasıtlı olarak öldürme suçunu gerçekleştirmiş kişilerin psikoz içinde olmadıkları anlaşılmaktadır (Ayan, 2013). Dolayısıyla kasten adam

öldürme suçundan yargılanan faillerin karanlık üçlü kişilik özellikleri gibi psikozu barındırmayan bir perspektifte incelenmesi mümkün olmaktadır.

Karanlık üçlü kişilik özellikleri açısından bakıldığında kasten adam öldürme suçu işlemiş kişilerin suçlu profillerinde iradi tercihler yapabilen, gerçekliği değerlendirme yetisini kaybetmemiş kişilerin olduğu görülmektedir. Narsisizm, makyavelizm ve psikopati özellikleri şizofreniden farklı olarak gerçekliği doğru değerlendirebilen faillelere mahsus özelliklerdir. Bu suçlu profilinde failin büyüklenmeci bir yaklaşım içinde olduğu, kendi çıkarları için her eylemi mübah gördüğü ve karşıdaki kişiyi cezalandırmaktan haz aldığı görülmektedir. Dolayısıyla karanlık üçlü özelliklerine sahip kişiler psikotik bir zihinselliğe sahip olmadıkları için kasıtlı bir şekilde adam öldürme suçu işleyebilmektedirler. Karanlık üçlü profilindeki suçlular diğerlerini kendinden daha değersiz görerek, kendi çıkarlarını kollamak ve bu durumdan haz duymak adına kasıtlı bir tercihte bulunabilmektedirler (Nazlıdır, 2010). Bu durumda failin bile isteye gösterdiği saldırganlık da ele alınmalıdır. Saldırganlık ve suç eylemine yönelik farklı kuramcıların görüşleri söz konusudur.

Saldırganlığın doğasına yönelik açıklamalarda bulunan Fromm savunucu saldırganlığın insan ve hayvanlarda ortak bir durum olduğunu ifade etmektedir. Ona göre insan doğasında şiddet dürtüsü her daim vardır ve yaşamsal devamlılığı sağlamak üzere bireyin harekete geçmesini sağlamaktadır. Kalıtsal açıdan programlanmış bir saldırma tepkisi olan bu davranışlar tehlike ortadan kalktığında etkisini kaybetmektedir. Yıkıcı saldırganlıkta ise insana özgü biyolojik faktörlerden daha farklı bir durum olduğu belirtilmektedir. Bu davranışlar hayatta kalma güdüsünden daha farklı şekilde gerçekleşmekte ve bireyi yıkıcılığa sevk etmektedir (Fromm, 1993). Bireyin ilkel dürtülerinin toplumsal kurallarla bastırılamaması yıkıcı saldırganlıkla beraber diğerinin yaşamına son vermeye neden olabilmektedir. Bu süreçte nefret, öfke, dürtüsellik, intikam isteği, cinsel arzular ve sadizm gibi birçok kavram işin içine girebilmektedir. Dolayısıyla bir suçluyu adam öldürmeye sevk eden psikolojik süreçlerin oldukça karmaşık olduğu anlaşılmaktadır (Taner ve Gökler, 2014).

Kriminoloji alanında bilimsel araştırmalar yürüten Lombroso (1876) suçluların kişilik yapılarını ortaya koymayı hedeflemiştir. Mahkum edilmiş suçlularla yaptığı çalışmalarda suçlular arasında bazı anatomik farklılıklar

olduğunu ifade etmiştir. Ona göre kişiyi suç işlemeye iten süreçler biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan ele alınmalıdır. Dünyaya masum biri olarak gelen insanın nasıl bir seri katile dönüşebildiğinin anlaşılması oldukça karmaşıktır. Bu alanda yapılan çalışmalarla risk faktörlerinin ortaya konulması ve suçun önlenmesi amaçlanmaktadır (Atasoy, 2012).

Kasten adam öldürme suçlarına bakıldığında kişinin hangi koşullar altında bu eylemi gerçekleştirdiği ve nasıl bir kişilik yapılanmasına sahip olduğunun anlaşılmasının oldukça önemli olduğu görülmektedir. Adam öldürme suçunun sonucunun çok ciddi olması suçlu profillerinin belirlenmesinde bu alana daha fazla odaklanılmasına neden olmuştur (Polat, 2006). Suçlunun yetiştiği aile ortamı, eğitim ve kültür seviyesi, gelişimsel durumu, psikiyatrik bozuklukları ve travma yaşantıları adam öldürme suçunun anlaşılması için başvurulacak faktörler olarak görülmektedir (Cantürk ve Cantürk, 2014). Bu faktörlerden yola çıkılarak elde edilen profiller adam öldürme suçuna eğilimi kolaylaştıran unsurları belirlemek açısından önemli görülmektedir (Önder ve Gönültaş, 2005).

Psikanalitik teorisinin savunucularından olan Adler (2004)'e göre kişiyi suç işlemeye iten üç temel neden söz konusudur. Bunlar suçluluk duygusuna neden olabilecek güçlü bir üst benlik, dürtüleri bastırabilmede başarısız olan güçsüz bir benlik ve anlık zevk alma isteğidir. Adler'e göre bu faktörler kişinin suç davranışında bulunmasını kolaylaştırmaktadır (Dolu, 2011).

Gebert (1996) tarafından yapılan suçlu profili incelemelerinde de farklı bireysel faktörlere vurgu yapılmaktadır. 'Ona göre 'cinsiyet, yaş, ırk, medeni durum, sosyal çevre, mental durum, uyum sorunları, cinsel sapkınlıkların varlığı ve yaşanan yerin özellikleri'' gibi birçok faktör suç davranışını yordamada etkili olmaktadır. Özellikle cinsel sapkınlıkların varlığının kasten adam öldürme suçu için önemli bir yordayıcı olduğu bildirilmektedir.

Başka bir suç profili çalışmasında dezorganize fail tip ismi verilen bir tipolojiden bahsedilmektedir. Bu tipteki suçluların büyüklük hezeyanları içinde olduğu, birden fazla seks partnerine sahip oldukları, kurbanları güçsüz kişiler arasından seçtikleri, işsiz oldukları, duygusal açıdan yetersiz ve dürtüsel oldukları bildirilmektedir. Bu profildeki bireyler sapkın eylemlerde bulunabilmekte ve kurbanı acı çektirmekten keyif almaktadır. Suçu genellikle bir alet yardımıyla ve

anlık dürtülerle yaptıkları öne sürülmektedir. Organize fail tipteki suçlularda ise suç eylemi için önceden hazırlık yapma durumunun olduğu görülmektedir. Narsistik özelliklere sahip bu bireyler manipülatiftir ve kurban üzerinden hoş bir izlenim bırakmaktadır. Kurbanı karşı herhangi bir duygu hissetmeyen bu bireylerin suç eyleminden sonra pişmanlık duymadıkları ve günlük davranışlarına devam ettikleri görülmektedir (Cleckey, 1976; Here, 1993; Schlesinger, 1980; Akt. Kesebir vd., 2011).

Kasten adam öldürme suçu seri cinayetler bakımından da önem taşımaktadır. Kişinin anlık bir dürtüselliğten uzak olarak planlı şekilde birden fazla cinayet işlemesi psikolojik açıdan incelenen konulardan biridir. Seri katil olarak tanımlanan kişi otuz günden daha uzun bir zaman diliminde ve aralarda bekleme dönemleri olacak şekilde planlı cinayetler işlemektedir. Seri katil suçlular hayalci misyoner, zevk arayıcı(hedonistik), iktidar hevesli (güce-kontrol ikilemli) olmak üzere dört tipte ele alınmaktadır (İçli, 2007). Bu tipler cinayet motivasyonu bağlamında farklılaşsa da cinsel sadizm, yoğun fantezi ve fanteziyi eyleme geçirmek için zorlanma hissetme bakımından benzerlik göstermektedirler (Polat, 2006).

Seri cinayetler konusunda çalışan Revitch (1981) ve Schlesinger (1999)'e göre erken dönemde anneye sağlıklı duygusal bağ kuramamış olmak seri cinayetler için kilit önem taşımaktadır. Bakım veren tarafından ihmal edilen, sert ceza uygulanan ve aşırı korunan çocukların nefret duygusuyla çok erken tanıştıkları ve diğerine karşı duyulan nefretin cinayet için tetikleyici olabileceği öne sürülmektedir.

Kişilik özellikleri bağlamında suçun araştırıldığı çalışmalarda bazı kişilik tiplerinin suça eğilim için risk teşkil ettiği bildirilmektedir. Yapılan araştırmalar özellikle antisosyal kişilik bozukluğu, sosyopati, psikopati ve dürtüselliğin adam öldürme suçu için risk teşkil ettiğini göstermektedir. Bu kişilik yapısındaki bireylerin empati yoksunluğu içinde olmaları diğerine zarar verme konusundaki en belirleyici faktör olarak görülmektedir (Dolu, 2011).

Yukarıdaki bilgiler göz önüne alındığında adam öldürme suçu için bildirilen risk faktörlerinin özellikle çocukluk dönemindeki travmatik deneyimlere bağlı olarak gelişebileceği görülmektedir (Kesebir vd., 2011). Çocuğun sosyal

becerileri öğrendiği aile ortamında yaşanan olumsuz deneyimler kişilik gelişiminde hasarlara neden olmaktadır. Çocukluk döneminde istismar ve ihmale maruz kalmış bireylerin temel güven duygularını yitirmeleri, duyguları tanıma ve anlama konusunda zayıf kalmaları ve şiddetle tanışmaları yetişkinlik dönemi davranışları için riskler meydana getirmektedir. Özellikle bebeklik döneminde bakım veren ile güvenli bir bağ kuramamış çocuklar için kişiler arası ilişkilerde sağlıklı davranışlar sergilemek oldukça zordur. Bağlanma kuramının öncüsü Bowlby (1956)'e göre suça sürüklenmiş küçük çocukların bu davranışlarının en önemli belirleyicisi sağlıklı bir bağlanma figürü ile güvenli bağlanma kuramamış olmaktadır. Güvensiz bağlanmanın getirdiği kaygı kişilik gelişimi için bozucu etki yapmakta ve kişiyi suç işleme konusunda tetikleyebilmektedir (Soysal vd., 2018). Bu nedenle adam öldürme gibi ciddi suçların psikolojik olarak incelenmesinde erken dönem travmalarının oldukça önemli olduğu anlaşılmaktadır.

3. Adam Öldürme Suçunun Etiyolojisi

Adam öldürme suçlarında mağdur ve şiddeti gerçekleştiren suçlu kişinin iki farklı taraf olarak incelenmesi uygun görülmektedir. Cinayet suçları hukuki, toplumsal ve psikolojik boyutlarıyla birlikte tarafların özellikleri bağlamında ele alınabilmektedir. Cinayet suçlarına yönelik sosyolojik açıklamalarda faili şiddete yönelten sosyal faktörlere odaklanılmaktadır. Failin içinde bulunduğu sistemdeki destek eksikliği, sosyal stres faktörleri ve diğer toplumsal etkilerin şiddetin meydana gelmesinde önemli unsurlar olduğu öne sürülmektedir. Yoksulluk, göç, savaş, işsizlik, toplumsal destek eksikliği gibi nedenlerin bu unsurların başında geldiği düşünülmektedir (Yıldız vd., 2010).

Yapılan bir araştırmada cinayet suçu işlemiş ve hüküm giymiş 52 kişi 9 yıl boyunca incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular bu kişilerden ikisinin cinayet suçunu ikinci kez işlediklerini göstermektedir. Buna göre cinayet suçunu tekrar işleme olasılığını yordayan en önemli değişkenlerden birinin daha önce bir cinayet işlemiş olmak olduğu görülmüştür. Bununla birlikte madde kullanımı, cinayeti erken yaşta işlemiş olmak, ceza infaz kurumunda uzun yıllar geçirmiş olmak ve saldırganlığı gözlemlemiş olmak gibi faktörlerin de suçun tekrarında etkili olduğu görülmüştür (Gottlieb ve Gabrielson, 1990).

Adam öldürme suçunda kişiyi teşvik eden konular incelendiğinde ise genellikle kültürel kabuller, erken dönemde kötü muameleye maruz kalmış olmak, aldatılmak, evlilik çatışması, işveren ve işçiler arasındaki anlaşmazlıklar, miras ve ortak gelir paylaşımındaki anlaşmazlıklar görülmektedir (Tortamış, 2010).

Adam öldürme suçunun etiyojisine yönelik başka bir araştırmada ise erken dönemde fiziksel şiddete maruz kalmış olmak, düşük akademik başarı, düşük sosyoekonomik düzey, yalnızlık, işsizlik, psikiyatrik tanı almış olmak, alkol ve madde kullanımı, geçmişte farklı suçlar işlemiş olmak, dürtü kontrol bozukluğu, yüksek stres seviyesi ve ceza infaz kurumunda yatışlarının önemli etkenler olduğu bildirilmiştir (Kulak, 1996). Dönmezer (1994) ise suçlunun aile bağlarının zayıf olması, zihinsel, bedensel ve ekonomik yetersizlik yaşıyor olması, ebeveyni kaybetmiş olmak, çocuk yaşıta evlilik, küçük yaşıta çocuk sahibi olmak ve aile bireylerinin suç davranışları sergiliyor olması gibi değişkenlerin adam öldürme suçu etiyojisinde önemli bir yer tuttuğunu bildirmiştir (Akt. Küçükay, 2019).

Ülkemizde sürdürülen araştırmalarda yüksek eğitim düzeyine sahip kişilerin düşük eğitimlilere kıyasla daha az cinayet işledikleri görölse de yükseköğrenim görmüş olmanın önleyici bir faktör olmadığı düşünülmektedir. Namus cinayeti kavramı incelendiğinde yükseköğretim görmüş bireylerin dahi cinayet işleyebildikleri görülmektedir. Dolayısıyla cinayet suçlarının etiyojisinde kişinin bilinçdışı unsurlarını da ele alan psikolojik yaklaşımlara eğinilmesi gerektiği görülmektedir. Bireyin cinayet işlemeye yönelik dürtüsünü yordayabilecek değişkenler oldukça çeşitli görülmektedir (Başpınar, 2008).

Suçla yönelik toplumsal incelemelere bakıldığında ise toplumsal gelişmişlikle suç işleme arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Genellikle ekonomik ve sosyal anlamda gelişme gösteren toplumlarda suç işleme oranının azaldığı bildirilmektedir. Bununla birlikte toplumsal düzen içindeki kültürel kabullerin de oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Kültürel olarak kabul edilemez görülen eylemler bireyi cinayet işleme konusunda haklı olabileceğine dair bir inanca götürebilmektedir. Dolayısıyla cinayeti önlemeye yönelik çalışmalarda toplumsal etiyojik faktörlerin çok iyi şekilde anlaşılması gerekmektedir (Erkan ve Erdoğan, 2006).

Bireyi suç işlemeye yönelten faktörlerin çok çeşitli olması etiyojinin anlaşılmasını zorlaştıran durumlardan biridir. Daha önce suç işlemiş, sabıkalı ve damgalanmış kişilerin toplumdan dışlandıklarına dair algılarının suç işlemeyi kolaylaştırdığı düşünülmektedir. Dolayısıyla suçun etiyojisinde hem bireysel hem de toplumsal faktörlerin birlikte ele alınması gerektiği öne sürülmektedir (Güldoğan, 2010).

Suçun etiyojisine yönelik incelemelerde bireysel biyolojik faktörlerin etkili olduğuna dair görüşler mevcuttur. Yapılan bir açıklamada atletik vücutlu ve kalın kemikli kişilerin suç işlemeye daha eğilimli olabilecekleri bildirilmiştir (Güldoğan, 2010). Benzer şekilde Rafter (2002) de ince, uzun ve künt çeneli bireylerde suça yöneliminin daha fazla olduğunu öne sürmüştür.

Günümüz yaklaşımlarına bakıldığında ise biyolojik, sosyal ve psikolojik faktörlerin birlikte ele alındığı görülmektedir. Bireyin sahip olduğu sinir sistemi özellikleri, genetik yatkınlıklar ve hormonal özelliklerin davranışlar üzerinde etkili olduğu bilinse de cinayet suçunun etiyojisini sadece bu nedenler bağlamında açıklamak yetersizdir. Bununla birlikte yapılan yeni çalışmalar kişinin psikolojik ve sosyal özelliklerinin de biyolojik özelliklerine etki edebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla suç işleme gibi olgularda bireyin içinde bulunduğu tüm koşulların birlikte ele alınması gerekmektedir (Güldoğan, 2010).

Suç eğilim ve suç işlemenin etiyojisine yönelik araştırmaların psikoloji bilimi odağında yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle gelişimsel psikopatoloji alanındaki açıklamalar bireyin topluma aykırı davranışlar sergilemesindeki nedenlere yönelik önemli açıklamalar getirmektedir. Psikolojik yaklaşımların temelinde yer alan psikodinamik perspektif bireyin ruhsallığında yer alan çatışmaların ve agresyonun önemine vurgu yapmaktadır. Freud'ın öncülük ettiği psikanalitik yaklaşıma göre kişinin ilkel dürtüler ve toplumsal yasaklar arasında yaşadığı çatışmalar agresyonun ortaya çıkmasındaki en önemli nedendir (Küçükay, 2019). Ebeveyn ilişkileri doğrultusunda içselleştirilen toplumsal yasaklar kişinin kabul edilemez davranışları yapmasındaki engeldir. Bu içselleştirmeyi sağlıklı şekilde yapamamış ve dürtülerine yenik düşmüş kişilerin toplumsal kuralları çiğneme olasılığının daha yüksek olacağı ifade edilmektedir (Yıldız, 2004).

Suç davranışına yönelik bir diğer önemli açıklama ise öğrenme kuramlarından gelmektedir. Pavlov ve Skinner'in öncülük ettiği davranışçı yaklaşımlara göre birey gözlemlediği davranışlar karşısında ödüllendirildiğinde bu davranışları sergileme olasılığı yükselmektedir. Bandura'nın öne sürdüğü sosyal öğrenme yaklaşımına göre ise çocuk gözlemlediği davranışları taklit yoluyla içselleştirmektedir. Dolayısıyla suçu gözlemleyen çocuğun bu durumu taklit etmesi kaçınılmazdır. Özellikle aile bireylerinin suç davranışında bulunuyor olması çocuğun bu davranışları öğrenmesini ve taklit etmesini sağlamaktadır (Cömertler ve Kar, 2007).

Ahlaki gelişim kuramlarına bakıldığında ise çocuğun ahlak gelişiminin suç işleme üzerinde etkili olduğunun öne sürüldüğü görülmektedir. Erken dönemde ahlaki gelişim konusunda sekteye uğramış çocukların antisosyal davranışlar sergileme olasılığının daha yüksek olduğu bildirilmektedir. Antisosyal kişilik bozukluğu gösteren kişilerin suç nedeniyle pişmanlık yaşamadıkları ve bu nedenle davranışlarına devam ettikleri öne sürülmektedir (Yıldız, 2004).

Suçun meydana gelmesi ahlaki gelişim kuramları çerçevesinde açıklandığında, suçun faillerinin ahlaki gelişim aşamalarında düşük seviyelerde oldukları ve ahlaki gelişimlerini tamamlamadıkları görülür. Anti-sosyal kişilik bozukluğu sergileyen faillerin ahlaki gelişim seviyelerinin, anti-sosyal kişilik bozukluğu sergilemeyen faillere nazaran daha alt seviyelerde olduğu düşünülmektedir (Küçükay, 2019).

Ahlaki gelişim kuramlarının önderleri Kohlberg ve Piaget'tir. Bu isimlerin dışında suçu değişik yaklaşımlar çerçevesinde değerlendiren kişiler de bulunmaktadır. Howard Becker tarafından sosyolojik bir kuram olarak üretilen etiketlenme kuramı veya diğer adıyla toplumsal tepki kuramı, sapkın hareketlerin toplumsal olarak yadırganması sonucunda suçun ortaya çıktığını savunmuştur. Bu kuramın, kriminoloji üstünde etkisi büyüktür (Güldoğan, 2010).

Başka bir sosyolojik çerçevedeki suç kuramı engelleme veya diğer adıyla sosyal engellenme kuramıdır. Bu kuram, toplum yapılarının kişileri suça yönlendirebildiğini söyler. Bu yönlendirme, bireysel veya yapısal bir düzlemde ortaya çıkabilir (Yıldız, 2004). Örneğin, toplumsal statüye bağlı olarak bir toplumda belirli ürünlerin kullanılması veya tüketilmesi mevcuttur. Kişilerin

ürünlere sahip olamaması sonucu ortaya çıkan rahatsızlık, kişisel düzlemde bireylerin bu ürünleri çalmasına neden olabilir (Küçükay, 2019).

İlginç olarak nitelendirilebilecek diğer bir yaklaşım ise feminist kuramlardır. Kadın merkezli yaklaşım neticesinde ortaya çıkan bu kuramlar, kadının suça yönelmesindeki etkiyi ataerkil toplum yapısı altındaki baskıya dayandırmaktadır (Polat, 2004). Anlaşıldığı üzere, bu kuramlar genel olarak tek bir perspektiften suçu değerlendirmektedirler. Bundan dolayı, suça tek başlarına açıklama getirmekte yetersiz kalmaktadır. Günümüzde ise suça dair daha birlik içerisinde, kompleks yaklaşımlar üretilmiştir. Kısaca, suça yaklaşım biyopsikososyal bir bütünlük ile olmaktadır (Erkan ve Erdoğan, 2006).

E. Travma ve Suç İlişkisi

Klinik psikoloji araştırmalarına bakıldığında çocukluk çağı travmaları ve suça yönelik incelemelerin arttığı görülmektedir. Özellikle ergenlik döneminde suça sürüklenmiş çocuklarla yapılan çalışmalar travmatik yaşantıların etkisini ortaya koymaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmada ergen suçluların %90'ının en az bir çocukluk çağı travması öyküsü yaşadıkları bildirilmektedir (Dierkhising, 2013).

Çocukluk çağı travmalarının suça yönelim için önemli bir yordayıcı olabileceğini ortaya koyan Rochester Gençlik Gelişim Çalışması'nda çocukluk döneminde istismar ve ihmale uğramış kişilerin 14-18 yaş aralığında şiddet eğilimlerinin arttığı bildirilmiştir (Smith ve Thornberry, 2015). Başka bir araştırmada ise çocukluk çağı istismar ve ihmaline maruz kalan çocuklarda şiddete eğilimin gelişme riskinin %200 arttığı ifade edilmiştir. Aynı araştırmadan elde edilen sonuçlar bu çocukların disosiyatif belirtileri daha fazla yaşadıklarını ve daha fazla suç işlediklerini göstermektedir (Maxfield ve Widom, 2006). Klinik popülasyon incelendiğinde ise çocukluk çağı travmaları olan kişilerin kendilerine zarar verme ve intihar girişiminde bulunma ihtimallerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Öztürk vd., 2020).

Çocukluk çağı travmalarının çocuk için en ağır etkilerinden biri duygu ve dürtü düzenleme ile ilgili sorunlara yol açmasıdır. Toth ve arkadaşlarına (2011) göre çocukluk çağında kötü muameleye maruz kalmak duyguları tanıma,

anlamlandırma ve ifade etmede güçlüğü neden olmaktadır. Bu durum çocuğun agresif davranışlar sergilemesine ve empatiden yoksun olmasına neden olmaktadır. Düşük empati ve duygu ifadesi ise dürtüsel şiddetin ortaya çıkışını kolaylaştırmaktadır. Howes ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan bir çalışmada istismarcı ebeveynlerin çocuklarında öfke kontrolü probleminin daha fazla görüldüğü bildirilmiştir. Bu etkiler altındaki çocuğun sosyoduygusal gelişimi sekteye uğramakta ve psikopatolojik belirtiler ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla travmatik yaşantıların çocuğun sosyal becerilerini zayıflattığı ve kişiler arası ilişkileri bozarak şiddetin ortaya çıkmasını kolaylaştırdığını söylemek mümkündür.

Çocukluk çağı travmaları ve suç alanında çalışmalar yapan Stein (2009)'a göre şiddetli seviyedeki çocukluk çağı travmaları bireyin ruhsal dünyasında mağdur ile fail olma arasında, masumiyet ile suçluluk arasında ve travmatik olayın zamanı ile şimdiki zaman arasında bölünmüştür. Bu açıklama travmatik yaşantının bireyin yaşamını ruhsal açıdan kesintiye uğrattığını göstermektedir. Travmadan önce ve sonra şeklinde bölünen ruhsallık istenmeyen belirtilerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bazı durumlarda mağdurun fail ile özdeşim kurarak benzer davranışları kendisinin sergilediği de görülmektedir (Öztürk vd., 2020). Dolayısıyla travmatik etkilere bağlı olarak gelişen suç davranışının nesiller arasında aktarılabilceği de anlaşılmaktadır.

F. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Suç

Suç ve kişilik özellikleri birlikte ele alındığında ahlaki çözülme kavramı ön plana çıkmaktadır. Kişinin iş, sosyal ve özel yaşamında etik dışı davranışlar sergilemesini ifade eden ahlaki çözülme, suça eğilimi arttıran faktörlerden biridir. Ahlaki çözülme içindeki birey yaptığı davranışın doğru veya etik olmadığını bildiği halde bunu sürdürmeye devam etmekte ve kendini haklı görmektedir (Bandura, 2001). Ahlaki çözülme bireyi suç işlemeye yatkın hale getirebilecek nedenler arasında görülmektedir. Bandura ve arkadaşları ahlaki çözülmenin temellerinin çocukluk çağına dayandığını belirtmektedir. Buna göre kişinin büyüdüğü ortamda var olan faktörler ve maruz kalınan olumsuz yaşantılar ahlaki çözülmenin kaynağıdır (Bandura vd., 2001; Moore vd., 2012; Gephart vd., 2014).

Ahlaki çözölme teorisi kriminolojiden askeri psikolojiye kadar birçok alanda bireyin etik dışı davranışlarını açıklamak için kullanılmaktadır. Konuyla ilgili literatürde yer alan bilgiler ahlaki çözölmenin intikam alma, şiddet uygulama, zorbalık yapma, istismar etme veya farklı suç davranışlarında bulunma gibi davranışları yordadığını ileri sürmektedir (Hyde vd., 2010; Moore, 2015; Fida vd., 2015). Ahlaki çözölmeyle ilgili suç davranışında bulunan kişi yaptığı davranışın olmaması gerektiğinin farkındadır ancak davranışına devam etmektedir. Bilişsel anlamdaki bu çelişkiyi anlayabilmek için kişinin sahip olduğı kişilik özelliklerinin incelenmesi gerekmektedir. Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ahlaki çözölmeye zemin hazırlayan faktörlerden biri olduğı düşünülmektedir (Üçok, 2018).

Ahlaki çözölme perspektifinden bakıldığında karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip bireylerin aşağıda yer alan dört temel bilişsel alanda hareket ettikleri ifade edilmektedir (Erbaş ve Şahin Perçin, 2016):

- Amaçlara ulaşmak için zararlı araçların kullanılmasını faydalı görmek,
- Olumsuz eylemleri daha saygın kılacak şekilde yeniden çerçevelemek,
- Ahlaki açıdan uygun olmayan eylemleri görmezden gelmek ve kişide bırakılan zararlı etkileri küçümsemek,
- Kurbanı suçlayarak olumsuz eylemleri haklı çıkarmaya çalışmak.

Yukarıda yer alan maddeler incelendiğinde karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip insanlarda gözlenen durumların ahlaki çöküşe sebebiyet verebildiğı ve suç eğilimi arttırabileceğı görölmektedir. Dolayısıyla karanlık üçlünün suç davranışına eğilim için önemli bir risk faktörü olduğunu söylemek mümkündür. Aykanat ve Yıldız (2022) tarafından yürütölen araştırmada da karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ahlaki çözölme ile pozitif yönlü ilişkisi olduğı bildirilmiştir.

III. YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında yapılan araştırmanın modeli, çalışma gurubu, kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

A. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma kasten adam öldürme suçu işlemiş mahkumların karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde nicel araştırma yöntemleri içinde yer alan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

B. Örneklem

Araştırmanın evrenini Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kasten öldürme suçundan hükümlü olarak bulunan ve cezasını infaz etmekte olan hükümlü bireyler oluşturmaktadır (N=126). Örneklem amaçlı örnekleme yoluyla seçilen ve çalışmanın amacına uygun olan 106 gönüllü bireyden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında seçilen örneklemin güç analizine bakıldığında; 0.05 α ve 0.80 güçlülük oranında 0.81 yüksek düzeyde güçlü olduğu bulunmuştur.

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada 'Demografik Bilgi Formu', 'Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği' ve 'Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği' kullanılmıştır.

1. Demografik Bilgi Formu

Katılımcılara ilişkin kişisel bilgileri edinebilmek amacıyla hazırlanan formda; katılımcıların yaşları, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim düzeyi, işlediği suçtan pişman olma durumu, daha önceden ceza infaz kurumunda bulunma

durumu ve suç işleme yaşına dair bilgiler sorgulanmıştır. Demografik bilgi formu çalışmanın amaçları doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

2. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33)

Bernstein tarafından 1994 yılında geliştirilen Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ölçeği 70 madde içermektedir. 1995 yılında ölçek maddeleri 53 maddeye, 1998 yılında ise 28 maddeye indirgenerek ölçeğin kısa formu oluşturulmuştur. Ölçek, çocukluk çağında gerçekleşen istismar ve ihmal durumlarını değerlendirmek amaçlı geliştirilmiştir (Şar vd., 2012). 28 maddeden oluşan ölçeğin alt boyutları: fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar, fiziksel ihmal ve duygusal ihmal olarak tanımlanmaktadır. 28 maddeden oluşan ölçeğin toplam puanı 25-125 arasındadır. Şar ve arkadaşları (2021) tarafında yapılan revizyon çalışması ile ölçeğin 33 maddeli yeni formu elde edilerek alt boyutlarına aşırı koruma-kontrol alt boyutu eklenmiştir. 5 dereceli likert türünde oluşturulan ölçeğin cevapları 1. Hiçbir zaman, 2. Nadiren 3. Kimi zaman, 4. Sık olarak, 5. Çok sık şeklindedir (Bernstein vd., 1994; Akt. Şar vd., 2012). CTQ-33 ölçeğinin toplam puanı beş alt boyutun puanının toplamıdır. Ölçekten alınabilecek toplam puan ise 25-150 arasında değişiklik göstermektedir. Olumlu ifadelerden 2. 5. 7. 13. 19. 26. ve 28. maddeler ters çevrilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarını değerlendiren maddeler şu şekildedir:

- Fiziksel taciz, 9,11,12,15,17
- Duygusal (emosyonel) taciz, 3,8,14,18,25
- Cinsel taciz, 20,21,23,24,27
- Fiziksel ihmal, 1,4,6,2,26
- Duygusal (emosyonel) ihmal, 5,7,13,19,28
- Aşırı koruma-kontrol, 29,33

Şar ve arkadaşları (2012) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan CTQ ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği 33 maddelik yeni formu ile yine Şar ve arkadaşları tarafından CTQ-33 adıyla 2021 yılında yeniden revize edilmiştir. Bu çalışma için iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha katsayısı, toplam puan

için .90, Duygusal Taciz için .71, Fiziksel Taciz için .81, Fiziksel İhmal için .76, Duygusal İhmal için .82, Cinsel Taciz için .77 olarak saptanmıştır (Şar vd., 2012).

3. Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ) / Short Dark Triad (SD3)

Jones ve Paulhus tarafından 2014 yılında geliştirilen ölçek, yetişkin bireylerde karanlık üçlü olarak adlandırılan kötü kişilik özellikleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları ölçmeyi amaçlamıştır. Bunlar, makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopatidir. Ölçeğin Türk örnekleme uyarlanması ve Türkçe geçerlilik-güvenilirliği Ermiş ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan ölçek 27 maddeden oluşmaktadır. 5 dereceli likert türü formunda değerlendirilen maddelerin yanıtları, 1. Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum ve 5. Kesinlikle katılıyorum şeklindedir. 3 alt boyuttan oluşan SD3 ölçeğinin negatif ifade içermesi sebebiyle 5 maddesi ters çevrilmiştir. Ters çevrilen maddeler; 11,15,17,20,25 şeklindedir. Alt boyutların her biri 9 maddeden oluşmuştur (Ermiş vd., 2018).

- Makyavelizm alt boyutunu değerlendiren maddeler 1,2,3,4,5,6,7,8,9;
- Subklinik narsisizm alt boyutunu ölçen maddeler 10,11,12,13,14,15,16,17,18
- Subklinik psikopati alt boyutunu ölçen maddeler ise 19,20,21,22,23,24,25,26,27 şeklindedir.

Her bir alt boyuttan alınabilecek en düşük puan 9, en yüksek puan 45'tir. (Paulhus ve Williams, 2002; Ermiş vd., 2018). Bu çalışma için iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha katsayısı, Makyavelizm için .79, Narsisizm için .76, Psikopati için .72 olarak saptanmıştır.

D. İşlem

İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Kurul Kararı ile gerçekleşen bu araştırmada ilk olarak ölçeklerin kullanımına dair gerekli izinler alınmıştır. Bu bağlamda başta Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nden araştırmanın örneklem gurubuna ulaşılması adına gerekli izinler alınmıştır. Ardından araştırmada kullanılan ve açık erişimli olamayan Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği (CTQ) için gerekli izinler

alınmıştır. Tüm bu işlemlerden sonra Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yüzyüze anket uygulama yöntemi ile ölçekler mahkumların görüşlerine sunulmuştur. Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda adam öldürme suçundan hükümlü bulunan toplam 126 mahkumdan 106'sına ulaşım sağlanmış ve veriler elde edilmiştir.

E. Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizi SPSS 25 programı ile yapılmıştır. Analizlere başlamadan önce test gruplarını belirlemek amacıyla normal dağılım varsayımına bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerleri -2 +2 referans aralığında kaldığı görülmektedir (HahsVaughn ve Lomax, 2020). Değerlerimizin referans aralığında kaldığından dolayı parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir (Çizelge 1).

Pearson korelasyon analizini uygulayarak değişkenler arasındaki ilişki, demografik değişkenlere göre ölçek puanlarını kıyaslamak için Bağımsız Gruplar t-testi ve ANOVA, yordayıcılık analizi için basit doğrusal regresyon kullanılmıştır. Yapılan bu çalışma güven aralığı %95, p değeri 0.05'tir.

Çizelge 1. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeğinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişkenler	Çarpıklık	Basıklık
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	1.234	1.450
Duygusal Taciz	1.479	1.856
Fiziksel Taciz	1.692	1.777
Fiziksel İhmal	0.533	-0.354
Duygusal İhmal	0.725	-0.230
Cinsel Taciz	0.630	0.736
Aşırı Koruma/Kontrol	1.230	1.420
Karanlık Üçlü Ölçeği		
Makyavelizm	0.263	0.559
Narsisizm	0.029	1.187
Psikopati	1.297	1.648

IV. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen verilerin değerlendirildiği ve analiz edildiği bilgiler yer almaktadır.

A. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Dair Özellikleri

Çizelge 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	7	6.6
	Erkek	99	93.4
	Toplam	106	100.0
Medeni Durum	Evli	37	34.9
	Bekar	34	32.1
	Boşanmış	25	23.6
	Dul	10	9.4
	Toplam	106	100.0
Eğitim Durumu	İlkokul	38	35.8
	Ortaokul	21	19.8
	Lise	39	36.8
	Üniversite	8	7.5
	Toplam	106	100.0
İşlediğiniz Suç İçin Pişman mısınız	Evet	101	95.3
	Hayır	5	4.7
	Toplam	106	100.0
Daha Önce Ceza İnfaz Kurumunda Bulundunuz mu	Evet	35	33.0
	Hayır	71	67.0
	Toplam	106	100.0

Katılımcıların %6.6'sı kadın, %93.4'ü erkek, %34.9'u evli, %32.1'i bekar, %23.6'sı boşanmış, %9.4'ü duldur. %35.8'i ilkokul mezunu, %19.8'i ortaokul mezunu, %36.8'i lise mezunu, %7.5'i üniversite mezunudur. %95.3'ü işlediği suç için pişman, %4.7'si pişman değildir. %33'ü daha önce ceza infaz kurumunda bulunmuş, %67'si bulunmamıştır.

Çizelge 3. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Yaş	106	20	74	43.78	12.05
Suçun İşlediği Yaş	106	13	66	31.08	13.14

Katılımcıların yaşlarının ortalaması ($\bar{X}=43.78$, $SS=12.05$), en küçük yaş 20, en büyük yaş 74'dür. Katılımcıların suç işlediklerindeki yaşlarının ortalaması ($\bar{X}=31.08$, $SS=13.14$), en küçük yaş 13, en büyük yaş 66'dır.

B. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere İlişkin Bilgiler

Çizelge 4. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	106	31	121	55.36	17.32
Duygusal Taciz	106	5	19	7.39	3.18
Fiziksel Taciz	106	5	17	7.13	3.34
Fiziksel İhmal	106	5	23	10.93	4.30
Duygusal İhmal	106	5	25	11.84	5.08
Cinsel Taciz	106	5	14	7.26	1.89
Aşırı Koruma/Kontrol	106	5	25	10.80	4.51
Karanlık Üçlü Ölçeği					
Makyavelizm	106	1	5	2.71	0.72
Narsisizm	106	1	5	2.86	0.66
Psikopati	106	1	4	2.00	0.64

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ortalaması ($\bar{X}=55,36$ SS=17,32), Duygusal Taciz ortalaması ($\bar{X}=7,39$ SS=3,18), Fiziksel Taciz ortalaması ($\bar{X}=7,13$ SS=3,34), Fiziksel İhmal ortalaması ($\bar{X}=10,93$ SS=4,30), Duygusal İhmal ortalaması ($\bar{X}=11,84$ SS=5,08), Cinsel Taciz ortalaması ($\bar{X}=7,26$ SS=1,89), Aşırı Koruma/Kontrol ortalaması ($\bar{X}=10,80$ SS=4,51), Makyavelizm ortalaması ($\bar{X}=2,71$ SS=0,72), Narsisizm ortalaması ($\bar{X}=2,86$ SS=0,66), Psikopati ortalaması ($\bar{X}=2,00$ SS=0,64) 'tür.

C. Korelasyon ve Regresyon Analizleri

1. Korelasyon Analizleri

Bu bölümde değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgulara ilişkin sonuçlar Çizelge 5 ve 6'da verilmiştir.

Çizelge 5. . Yaş, Suçun İşlendiği Yaş Değişkenleri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği Arasındaki İlişki

	Yaş	Suçun İşlendiği Yaş
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	-0.026	-.232*
Duygusal Taciz	0.034	-0.135
Fiziksel Taciz	0.048	-0.101
Fiziksel İhmal	0.045	-0.088
Duygusal İhmal	-0.068	-.281**
Cinsel Taciz	0.049	-0.149
Aşırı Koruma/Kontrol	-0.144	-.258**
Makyavelizm	0.055	-0.055
Narsisizm	.221*	0.089
Psikopati	.194*	0.101

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Narsisizm ile yaş ($r=.211$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon, psikopati ile yaş ($r=.194$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon, çocukluk çağı travmaları ölçeği ile suçun işlendiği yaş ($r=-.232$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyon, duygusal ihmal ile suçun işlendiği yaş ($r=-.281$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyon, aşırı koruma/kontrol ile suçun işlendiği yaş ($r=-.258$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyon saptanmıştır.

Çizelge 6. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Karanlık Üçlü Ölçeği Arasındaki İlişki

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	1									
2-Duygusal Taciz	.803**	1								
3-Fiziksel Taciz	.759**	.577**	1							
4-Fiziksel İhmal	.777**	.512**	.488**	1						
5-Duygusal İhmal	.872**	.636**	.568**	.652**	1					
6-Cinsel Taciz	.497**	.322**	.262**	.383**	.370**	1				
7-Aşırı Koruma/Kontrol	.783**	.615**	.553**	.414**	.576**	.288**	1			
8-Makyavelizm	.266**	.156	.219*	.196*	.216*	.217*	.228*	1		
9-Narsisizm	.172	.140	.160	.069	.104	.229*	.166	.606**	1	
10-Psikopati	.303**	.255**	.232*	.294**	.295**	.199*	.116	.545**	.486**	1

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Çizelge 6'ya göre kurulan korelasyon analizinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Makyavelizm ($r=.266$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Psikopati ($r=.303$, $p<0.01$) değişkenleri arasında orta düzeyde pozitif korelasyon saptanmıştır.
- Duygusal Taciz ile Psikopati ($r=.255$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzeyde pozitif korelasyon saptanmıştır.
- Fiziksel Taciz ile Makyavelizm ($r=.219$, $p<0.05$), Fiziksel Taciz ile Psikopati ($r=.232$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

- Fiziksel İhmal ile Makyavelizm ($r=.196$, $p<0.05$), Fiziksel İhmal ile Psikopati ($r=.294$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.
- Duygusal İhmal ile Makyavelizm ($r=.216$, $p<0.05$), Duygusal İhmal ile Psikopati ($r=.295$, $p<0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.
- Cinsel Taciz ile Makyavelizm ($r=.217$, $p<0.05$), Cinsel Taciz ile Narsisizm ($r=.229$, $p<0.05$), Cinsel Taciz ile Psikopati ($r=.199$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.
- Aşırı Koruma/Kontrol ile Makyavelizm ($r=.228$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyon saptanmıştır.

2. Regresyon Analizleri

Bu bölümde Değişkenler arası yordayıcılığı test etmek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bulgulara ilişkin sonuçlar Çizelge 7 ve 8’de verilmiştir.

Çizelge 7. Çocukluk Çağı Travmalarının Makyavelizmi Yordamasına İlişkin Bulgular

	B	SH	β	t	p
(Sabit)	2.10	0.23		9.22	0.000*
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	0.01	0.00	0.27	2.81	0.006*
$R=.27$ $R^2=.07$ $F=7.91$ $p=0.000^*$					

** $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Enter Yöntemi: Basit Doğrusal Regresyon Analizi Bağımlı Değişken: Makyavelizm*

Bulgulara ilişkin tablo incelendiğinde, çocukluk çağı travmaları bağımsız değişkeni makyavelizm için anlamlı düzeyde yordayıcı olduğu görülmektedir ($R=.27$, $R^2=.07$, $p<0.05$). Bağımsız değişken olan çocukluk çağı travmalarının makyavelizm bağımlı değişkenindeki varyansın %7’sini açıkladığı ve pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Çizelge 8. Çocukluk Çağı Travmalarının Psikopatiyi Yordamasına İlişkin Bulgular

	B	SH	β	t	p
(Sabit)	1.38	0.20		6.86	0.000
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	0.01	0.00	0.30	3.24	0.002
$R=.30$ $R^2=.09$ $F=10.950$ $p=0.000^*$					

**p<0.05 Uygulanan testin ismi: Enter Yöntemi: Basit Doğrusal Regresyon Analizi Bağımlı Değişken: Makyavelizm*

Bulgulara ilişkin tablo incelendiğinde, çocukluk çağı travmaları bağımsız değişkeni psikopati değişkeni için anlamlı düzeyde yordayıcı olduğu saptanmıştır ($R=.30$, $R^2=.09$, $p<0.05$). Bağımsız değişken olan çocukluk çağı travmalarının psikopati bağımlı değişkenindeki varyansın %9'unu açıkladığı ve pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

D. Karşılaştırma Analizleri

Bu bölümde Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun puanları demografik değişkenlere göre karşılaştırılması Bağımsız Gruplar t-testi, ANOVA testi ve ANOVA testinin varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda Kruskal Wallis-H testi ile yapılmıştır. Bulgulara ilişkin sonuçlar Çizelge 9,10,11,12 ve 13'de verilmiştir.

Çizelge 9. Cinsiyete Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	7	57.57	33.75	0.18	6.189	0.860
	Erkek	99	55.20	15.85			
Duygusal Taciz	Kadın	7	7.86	5.40	0.24	6.266	0.815
	Erkek	99	7.35	3.00			
Fiziksel Taciz	Kadın	7	8.57	5.19	0.78	6.322	0.466
	Erkek	99	7.03	3.18			
Fiziksel İhmal	Kadın	7	10.57	7.66	-0.13	6.237	0.898
	Erkek	99	10.96	4.03			
Duygusal İhmal	Kadın	7	10.29	7.54	-0.84	104	0.405
	Erkek	99	11.95	4.89			
Cinsel Taciz	Kadın	7	7.71	3.04	0.41	6.301	0.692
	Erkek	99	7.23	1.80			
Aşırı Koruma/Kontrol	Kadın	7	12.57	6.68	1.08	104	0.285
	Erkek	99	10.68	4.34			
Makyavelizm	Kadın	7	2.56	0.26	-1.32	14.226	0.206
	Erkek	99	2.72	0.74			
Narsisizm	Kadın	7	2.97	0.67	0.43	104	0.667
	Erkek	99	2.86	0.66			
Psikopati	Kadın	7	1.90	0.41	-0.42	104	0.674
	Erkek	99	2.01	0.66			

**p<0.05 Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi*

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel Taciz, Aşırı Koruma/Kontrol, Makyavelizm, Narsisizm, Psikopati alt boyutu cinsiyet değişkenini bakımından alınan ortalama puanları kıyasladığımızda gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Çizelge 10. . İşlediği Suç İçin Pişman Olma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evet	101	54.67	16.21	-0.99	4.099	0.375
	Hayır	5	69.20	32.48			
Duygusal Taciz	Evet	101	7.28	2.97	-0.83	4.090	0.453
	Hayır	5	9.60	6.23			
Fiziksel Taciz	Evet	101	7.05	3.25	-1.15	104	0.254
	Hayır	5	8.80	4.97			
Fiziksel İhmal	Evet	101	10.86	4.22	-0.78	104	0.438
	Hayır	5	12.40	6.11			
Duygusal İhmal	Evet	101	11.63	4.97	-1.90	104	0.060
	Hayır	5	16.00	6.12			
Cinsel Taciz	Evet	101	7.25	1.82	-0.41	104	0.686
	Hayır	5	7.60	3.29			
Aşırı Koruma/Kontrol	Evet	101	10.60	4.29	-2.06	104	0.042*
	Hayır	5	14.80	7.22			
Makyavelizm	Evet	101	2.67	0.71	-2.47	104	0.015*
	Hayır	5	3.47	0.46			
Narsisizm	Evet	101	2.84	0.67	-1.64	104	0.104
	Hayır	5	3.33	0.37			
Psikopati	Evet	101	1.96	0.61	-3.57	104	0.001*
	Hayır	5	2.96	0.55			

* $p<0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklemeler T-Testi

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel Taciz, Narsisizm alt boyutu işlediği suç için pişman olma değişkenini bakımından alınan ortalama puanları kıyasladığımızda gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Aşırı Koruma/Kontrol alt ölçeğinden ($t(104)=-2.06$, $p<0.05$), Makyavelizm alt ölçeğinden ($t(104)=-2.47$, $p<0.05$), Psikopati alt ölçeğinden ($t(104)=-3.57$, $p<0.05$) aldıkları puanlar işlediği suç için pişman olma değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında işlediği suçtan dolayı pişman olmayanların diyenlerin, pişman olanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 11. Daha Önce Ceza İnfaz Kurumunda Bulunma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evet	35	60.49	18.86	2.06	58.971	0.044*
	Hayır	71	52.83	16.05			
Duygusal Taciz	Evet	35	8.11	3.39	1.67	104	0.098
	Hayır	71	7.03	3.03			
Fiziksel Taciz	Evet	35	8.00	3.90	1.73	53.824	0.089
	Hayır	71	6.70	2.95			
Fiziksel İhmal	Evet	35	11.74	4.32	1.37	104	0.175
	Hayır	71	10.54	4.27			
Duygusal İhmal	Evet	35	13.57	5.44	2.53	104	0.013*
	Hayır	71	10.99	4.70			
Cinsel Taciz	Evet	35	7.51	1.84	0.96	104	0.341
	Hayır	71	7.14	1.91			
Aşırı Koruma/Kontrol	Evet	35	11.54	4.75	1.19	104	0.237
	Hayır	71	10.44	4.37			
Makyavelizm	Evet	35	2.84	0.73	1.33	104	0.187
	Hayır	71	2.64	0.71			
Narsisizm	Evet	35	2.95	0.70	0.97	104	0.335
	Hayır	71	2.82	0.64			
Psikopati	Evet	35	2.04	0.57	0.41	104	0.679
	Hayır	71	1.99	0.68			

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal, Cinsel Taciz, Aşırı Koruma/Kontrol, Makyavelizm, Narsisizm, Psikopati alt boyutu daha önce ceza infaz kurumunda bulunma değişkeni bakımından alınan ortalama puanları kıyasladığımızda gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden ($t(58.971) = 2.06$, $p < 0.05$), Duygusal İhmal alt ölçeğinden ($t(104) = 2.53$, $p < 0.05$) aldıkları puanlar daha önce ceza infaz kurumunda bulunma durumu değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında evet diyenlerin, hayır diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 12. Medeni Duruma Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formunun Karşılaştırılması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Evli	37	52.24	14.57	G.Arası	720.22	3	240.07	0.80	0.499
	Bekar	34	56.56	16.64	G.İçi	30780.15	102	301.77		
	Boşanmış	25	56.16	18.96	Toplam	31500.38	105			
	Dul	10	60.80	24.42						
	Toplam	106	55.36	17.32						
Duygusal Taciz	Evli	37	7.00	2.59	G.Arası	45.67	3	15.22	1.53	0.211
	Bekar	34	7.62	3.44	G.İçi	1015.47	102	9.96		
	Boşanmış	25	6.92	3.01	Toplam	1061.14	105			
	Dul	10	9.20	4.29						
	Toplam	106	7.39	3.18						
Fiziksel Taciz	Evli	37	6.59	2.87	G.Arası	32.71	3	10.90	0.98	0.406
	Bekar	34	7.21	3.37	G.İçi	1135.44	102	11.13		
	Boşanmış	25	7.24	3.46	Toplam	1168.15	105			
	Dul	10	8.60	4.43						
	Toplam	106	7.13	3.34						
Fiziksel İhmal	Evli	37	10.70	3.72	G.Arası	6.57	3	2.19	0.12	0.951
	Bekar	34	11.00	4.66	G.İçi	1935.97	102	18.98		
	Boşanmış	25	10.92	4.55	Toplam	1942.54	105			
	Dul	10	11.60	4.99						
	Toplam	106	10.93	4.30						
Duygusal İhmal	Evli	37	10.70	4.61	G.Arası	81.95	3	27.32	1.06	0.369
	Bekar	34	12.29	5.14	G.İçi	2624.33	102	25.73		
	Boşanmış	25	12.32	5.34	Toplam	2706.27	105			
	Dul	10	13.30	5.83						
	Toplam	106	11.84	5.08						
Cinsel Taciz	Evli	37	7.11	1.56	G.Arası	7.38	3	2.46	0.68	0.564
	Bekar	34	7.26	1.94	G.İçi	367.23	102	3.60		
	Boşanmış	25	7.68	1.93	Toplam	374.60	105			
	Dul	10	6.80	2.70						
	Toplam	106	7.26	1.89						
Aşırı Koruma/Kontrol	Evli	37	10.14	4.55	G.Arası	25.63	3	8.54	0.41	0.744
	Bekar	34	11.18	4.25	G.İçi	2109.21	102	20.68		
	Boşanmış	25	11.08	4.51	Toplam	2134.84	105			
	Dul	10	11.30	5.56						
	Toplam	106	10.80	4.51						
Makyavelizm	Evli	37	2.63	0.65	G.Arası	0.49	3	0.16	0.31	0.819
	Bekar	34	2.71	0.88	G.İçi	53.85	102	0.53		
	Boşanmış	25	2.81	0.67	Toplam	54.34	105			
	Dul	10	2.73	0.55						
	Toplam	106	2.71	0.72						
Narsisizm	Evli	37	2.94	0.61	G.Arası	1.05	3	0.35	0.79	0.501
	Bekar	34	2.74	0.78	G.İçi	44.89	102	0.44		
	Boşanmış	25	2.86	0.61	Toplam	45.93	105			
	Dul	10	3.03	0.50						
	Toplam	106	2.86	0.66						
Psikopati	Evli	37	1.99	0.60	G.Arası	1.36	3	0.45	1.10	0.353
	Bekar	34	1.98	0.75	G.İçi	42.14	102	0.41		
	Boşanmış	25	1.92	0.52	Toplam	43.50	105			
	Dul	10	2.34	0.69						
	Toplam	106	2.00	0.64						

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel Taciz, Aşırı Koruma/Kontrol, Makyavelizm, Narsisizm, Psikopati alt boyutu medeni durum değişkenini bakımından alınan ortalama puanları kıyasladığımızda gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Çizelge 13. Eğitim Duruma Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Karanlık Üçlü Ölçeği-Kısa Formundan Elde Edilen Puanların Karşılaştırılması

		n	S.O	X ²	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	İlkokul	38	49.26	1.66	3	0.647
	Ortaokul	21	51.81			
	Lise	39	57.71			
	Üniversite	8	57.56			
	Toplam	106				
Duygusal Taciz	İlkokul	38	49.78	1.47	3	0.688
	Ortaokul	21	51.88			
	Lise	39	56.99			
	Üniversite	8	58.44			
	Toplam	106				
Fiziksel Taciz	İlkokul	38	53.82	0.36	3	0.947
	Ortaokul	21	50.45			
	Lise	39	54.19			
	Üniversite	8	56.63			
	Toplam	106				
Fiziksel İhmal	İlkokul	38	55.18	0.99	3	0.803
	Ortaokul	21	54.90			
	Lise	39	49.90			
	Üniversite	8	59.38			
	Toplam	106				
Duygusal İhmal	İlkokul	38	47.18	3.85	3	0.278
	Ortaokul	21	50.95			
	Lise	39	60.51			
	Üniversite	8	56.00			
	Toplam	106				
Cinsel Taciz	İlkokul	38	52.12	0.80	3	0.850
	Ortaokul	21	57.43			
	Lise	39	54.00			
	Üniversite	8	47.31			
	Toplam	106				
Aşırı Koruma/Kontrol	İlkokul	38	46.58	3.36	3	0.339
	Ortaokul	21	58.48			
	Lise	39	57.96			
	Üniversite	8	51.56			
	Toplam	106				
Makyavelizm	İlkokul	38	51.87	1.12	3	0.772
	Ortaokul	21	57.60			
	Lise	39	51.38			
	Üniversite	8	60.81			
	Toplam	106				
Narsisizm	İlkokul	38	53.08	0.11	3	0.991
	Ortaokul	21	55.36			
	Lise	39	53.26			
	Üniversite	8	51.81			
	Toplam	106				
Psikopati	İlkokul	38	50.53	4.94	3	0.176
	Ortaokul	21	66.05			
	Lise	39	51.79			
	Üniversite	8	43.00			
	Toplam	106				

* $p < 0.05$ Kullanılan Test: Kruskal Wallis-H

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Cinsel Taciz, Aşırı Koruma/Kontrol, Makyavelizm,

Narsisizm, Psikopati alt boyutu eğitim durumu değişkenini bakımından alınan ortalama puanları kıyasladığımızda gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

V.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

A. Tartışma

Bu çalışmada kasten adam öldürme suçu işlemiş, suçu kesinleşmiş ve hüküm giymiş bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulguların ilgili literatür ışığında tartışılmasına yer verilmiştir. Literatür incelendiğinde mahkumlar üzerinde çocukluk çağı travmaları ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin bir arada incelendiği çalışmaya rastlanılamamıştır.

Araştırmada psikopati ile duygusal taciz, fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır (Çizelge 6). Kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda psikopati düzeyi yükseldikçe çocukluk çağı travmaları (duygusal taciz, fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz düzeyleri) de yükselmektedir. Yapılan regresyon analizi de bu ilişkiyi destekler nitelikte olup ilgili değişkenler arasındaki yordama gücünü ortaya koymaktadır (Çizelge 6). Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Tekiner (2022) tarafından 18-65 yaş aralığındaki 480 kişi üzerinde yapılan araştırmada çocukluk çağı travmaları alt boyutlarının tümünün karanlık üçlü psikopati kişilik yapısı ile doğrusal yönde anlamlı ilişki olduğunu belirtilmiştir. Benzer biçimde Deniz (2022) tarafından yapılan araştırmada da çocukluk çağı travmaları, duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal ile psikopati kişilik örüntüsü arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. İstanbul ilinde yaşayan 18-65 yaş aralığındaki 720'si kadın, 283'ü erkek olmak üzere 1003 katılımcı üzerinde yapılan başka bir araştırmada da çocukluk çağı örseleyici davranışlarının psikopati kişilik örüntüsü üzerinde yordayıcı etkisinin bulunduğu saptanmıştır (Şenyuva, 2021). Çin'de 991 birey üzerinde yapılan bir araştırmada da psikopati kişilik örüntüsünün çocukluk çağı travmaları ve alt boyutları üzerinde aracılık etkisinin olduğu saptanmıştır (Jia vd., 2020). Araştırmada elde

edilen sonuçtan farklı olarak Vural (2022) tarafından yapılan karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki savunma mekanizmalarının aracı rolü araştırmasında ise çocukluk çağı travmaları ile psikopati kişilik örüntüsü arasında anlamlı ilişki saptanamamıştır. Araştırma da elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu ve tutarlı olduğu bulunmuştur. Erken dönemde çocuğun yakın çevresiyle kurduğu ilişki yaşam boyunca kurduğu sosyal ilişkilerin referansı olarak görülmektedir. Dolayısıyla çocukluk çağında sınırları ihlal edilmiş, ihmale uğramış ve cinsel taciz gibi travmalara maruz kalmış çocukların sosyal ilişkilerde güven bağı geliştirmesi oldukça zordur. Güven ilişkisini temsil edecek bağların yoksunluğu psikopati ismi verilen tablonun zeminini hazırlayabilmektedir. Bu nedenle çocukluk döneminde bu travmalara maruz kalmış bireylerin psikopatik özelliklerinin yüksek olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırmada makyavelizm ile fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır. Kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda makyavelizm düzeyi yükseldikçe fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz düzeyleri de yükselmektedir (Çizelge 6). Yapılan regresyon analizi de bu ilişkiyi destekler nitelikte olup ilgili değişkenler arasındaki yordama gücünü ortaya koymaktadır. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösteren araştırmalar incelendiğinde; Tekiner (2022) tarafından 18-65 yaş aralığındaki 480 kişi üzerinde yapıldığı araştırmada çocukluk çağı travmaları fiziksel istismar, fiziksel ihmal ve duygusal ihmal düzeyleri ile karanlık üçlü makyavelizm kişilik yapısı ile pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Aynı araştırmada çocukluk çağı travmaları diğer alt boyutları ile Makyavelizm arasında ise herhangi bir ilişki saptanamamıştır. Deniz (2022) tarafından yapılan araştırmada da çocukluk çağı travmaları, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal ile makyavelizm kişilik örüntüsü arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken diğer alt boyutlar ile makyavelizm arasında ilişki bulunmamıştır. Şenyuva (2021) tarafından yapılan araştırmada çocukluk çağı örseleyici davranışlarının makyavelizm kişilik örüntüsü üzerinde yordayıcı etkisinin bulunduğu saptanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçtan farklı olarak Vural (2022) tarafından araştırmada ise çocukluk çağı travmaları ile makyavelizm kişilik örüntüsü arasında anlamlı ilişki saptanamamıştır. Araştırma da elde edilen

bulgunun literatür ile uyumlu ve tutarlı olduğu bulunmuştur. Makyavelizm kişinin kendi varlığını sürdürebilmek adına çıkarları doğrultusunda hareket etmesini anlamlı kılan bir özelliktir. Bu nedenle makyavelist özelliği olan kişilerin kendi varlıklarını devam ettirmek, güç elde etmek ve diğerini değersiz görerek çıkarlarını korumak istediği anlaşılmaktadır. Çocukluk çağında travmatik yaşantılara maruz kalmış kişilerin ötekine olan güveninin zedelenmesi ve kendini koruyabilmek adına diğerini yok sayması beklenen bir sonuçtur. İkili ilişkiler içinde eşit konumda durabilme konusunda sorun yaşayan bu bireylerin diğerlerinin haklarını yok sayması travmatik yaşantılarla ilişkili olabilmektedir.

Araştırmada narsisizm ile cinsel taciz arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır (Çizelge 6). Kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda narsisizm düzeyi yükseldikçe çocukluk çağı cinsel taciz düzeyleri de yükselmektedir. Yapılan regresyon analizi de bu ilişkiyi destekler nitelikte olup ilgili değişkenler arasındaki yordama gücünü ortaya koymaktadır. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Havare (2021) tarafından yapılan çalışmada yetişkinlerin çocukluk çağı travmaları ile kişilerarası ilişkilerindeki manipülatif tutum ve davranışları arasındaki ilişkide narsisizm rolü araştırmasında cinsel istismar ile narsisizm arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Benzer biçimde Kına (2021) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmatik yaşantıları ile kırılgan narsisizm arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmasında da çocukluk çağı travmaları cinsel istismar ile kırılgan narsisizm arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Tekiner (2022) tarafından yapılan araştırmada da narsisizm ile cinsel istismar arasında doğrusal yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Benzer biçimde Deniz (2022) tarafından yapılan çalışmada da narsisizm ile cinsel istismar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Araştırma bulgusundan farklı olarak Şenyuva (2021) ve Vural (2022) tarafından yapılan araştırmalarda narsisizm ile cinsel istismar arasında herhangi bir istatistiksel ilişki bulunmamıştır. Jia ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan araştırmada da cinsel istismar ile narsisizm arasında aracılık ilişkisi saptanamamıştır. İlgili literatür incelendiğinde elde edilen bulguya göre farklılık gösteren sonuçların olduğu görülmektedir. Narsisizmin olduğu kişilik yapılanmalarında kişinin belirgin sınırlara sahip olduğu ve tüm yatırımını kendine yaptığı görülmektedir. Bu kişiler

aynı zamanda yoğun bir yalnızlık ve değersizlik duygusuyla da baş etmektedir. Cinsel taciz kişinin suçluluk ve değersizlik duygularını en üst seviyelerde yaşamasına neden olabilecek travmalardan biridir. Dolayısıyla cinsel taciz travması mağduru kişilerin hissettikleri değersizlik duygularını narsisizm ile görünür hale getirmiş olabilecekleri düşünülmektedir.

Araştırmada yaş ile narsisizm ve psikopati arasında pozitif yönde düşük güçte anlamlı ilişki bulunmuştur (Çizelge 5). Kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda yaş arttıkça narsisizm ve psikopati düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Özsoy ve Ardıç (2017) tarafından yapılan araştırmada yaş arttıkça narsisizm ve psikopati düzeylerinin de arttığı bulunmuştur. Benzer biçimde Tozar (2019) tarafından yapılan bir araştırmada da yaş ile narsisizm ve psikopati arasında doğrusal yönde ilişki olduğu, yaş arttıkça narsisizm ve psikopati düzeylerinin de arttığı bildirilmiştir. 332 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmada da yaş ile psikopati arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Aynı araştırmada yaş arttıkça narsisizm düzeylerinin ise düştüğü saptanmıştır (Satıcı vd., 2019). Bıçaksız (2019) tarafından yapılan araştırmada da yaş arttıkça narsisizmin ve makyavelizm düzeylerinin de arttığı bulunmuştur. Aynı araştırmada yaş ile psikopati arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Temelli ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan karanlık üçlü kişilik özelliklerinde genetiğin rolü araştırmasında yaş arttıkça karanlık üçlü kişilik yapısının suça yönelim üzerinde etkisinin olduğunu belirtmiştir. Araştırma bulgusundan farklı olarak Karaaslan ve Gizir (2021) tarafından üniversite öğrencilerinde ilişkisel saldırganlık ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin rolünü inceledikleri çalışmalarında ise yaş ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Benzer biçimde Elmas (2018) tarafından yapılan araştırmada da yaş ile karanlık üçlü kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Vural (2022) tarafından araştırmada ise araştırma bulgusundan farklı olarak yaşları düşük olan bireylerin karanlık üçlü kişilik düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. İlgili literatür incelendiğinde elde edilen bulguya göre farklılık gösteren sonuçların olduğu görülmektedir. Yaş kişinin sosyal ilişkilerini etkileyen faktörlerden biridir. Belli bir yaşın üzerindeki kişilerin yaşam döngüsü içinde yakın ilişkilerini sağlamlaştırma

beklenmektedir. Evlenme ve çocuk sahibi olma gibi yaşamsal olaylar kişinin yatırımlarını ötekine aktardığı alanlardır. Dolayısıyla bu gelişimsel görevleri başaramamış kişilerin yaşla birlikte yalnızlık duygusunu daha fazla yaşayabilecekleri, ötekine yatırım yapma konusundaki becerilerinin zayıflayabileceği ve yaşla birlikte narsistik, psikopatik özelliklerinin belirginleşebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada suçun işlendiği yaş ile duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrol arasında negatif yönde düşük güçte anlamlı ilişki bulunmuştur (Çizelge 5). Kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda suçu işleme yaşı arttıkça duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrol düzeyleri düşmektedir. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Karataş (2020) tarafından suça sürüklenmiş çocuklarla yaptığı araştırmada yaş ilerledikçe çocukların duygusal ihmal düzeylerinin azaldığı bildirilmiştir. Stein (2009)'ya göre çocuk suçlularda duygusal ihmal yetişkin suçlulara göre daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Yüksel ve Gökçearslan Çifci (2017) tarafından yapılan yetişkin hükümlülerin çocukluk çağı travma düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi araştırmasında da suç işleme yaşı arttıkça duygusal ihmal ve aşırı koruma düzeylerinin azaldığı bulunmuştur. Araştırma da elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu ve tutarlı olduğu bulunmuştur.

Araştırmada kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda işlediği suçtan pişman olma durumuna göre anlamlı farklılık saptanmıştır. Buna göre işlediği suçtan pişman olmayan mahkumlarda makyavelizm ve psikopati işlediği suçtan pişman olan mahkumlardan yüksek bulunmuştur. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Gürkan ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan suç işlemiş ve işlememiş şizofreni hastalarının sosyodemografik verileri, psikopati ve saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması araştırmasında işlediği suçtan pişman olmayan bireylerde psikopati düzeyi işlediği suçtan pişman olan bireylerden yüksek bulunmuştur. Benzer biçimde Tülü ve Erden (2013) tarafından yapılan Türkiye'de cinsel suçlular ile ilgili suç analizi: cinsel saldırı suçlularının psikolojik profilleri, bilişsel çarpıtmaları ve psikopati düzeylerinin incelendiği araştırmalarında da işlediği suçtan pişman olmayan bireylerde psikopati düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Fidanboylu ve arkadaşları (2012) tarafından suç ve psikopati arasındaki ilişkiyi inceledikleri

araştırmada da işlediği suçtan pişman olmayan bireylerin psikopati düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bugur (2016) tarafından yapılan kadın mahkumlarda psikopati ile suç tekrarı ve suç tipi (şiddet içeren – şiddet içermeyen) arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmasında da suç tekrarında bulunan kadın mahkumlarda psikopati düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Araştırmada elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu ve tutarlı olduğu bulunmuştur. Psikopati ve makyavelizmin en belirgin özelliği kişinin çıkarları doğrultusunda hareket etmesi gerektiğine dair inancıdır. Bu inanç kişinin toplumsal kurallara aykırı davranışları doğru kabul etmesine ve dolayısıyla yaptığı davranıştan pişman olmamasına neden olmaktadır. Bu nedenle makyavelist ve psikopatik özellikleri daha yüksek olan katılımcılarda pişman olma düzeyinin daha düşük olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırmada kasten adam öldürme suçu işlemiş katılımcılarda daha önce ceza infaz kurumunda bulunma durumuna göre anlamlı farklılık saptanmıştır. Buna göre daha önce ceza infaz kurumunda bulunan mahkumlarda çocukluk çağı travmaları toplam ile duygusal ihmal düzeyleri daha önceden ceza infaz kurumunda bulunmayan mahkumlardan yüksek bulunmuştur. Araştırma bulgusuyla benzerlik gösterecek araştırmalar incelendiğinde; Karataş (2020) tarafından suça sürüklenmiş çocuklarla yaptığı araştırmada daha önce ceza infaz kurumunda bulunan bireylerde çocukluk çağı travma düzeyleri ilk kez ceza infaz kurumunda bulunan bireylerden daha yüksek bulunmuştur. Araştırmadan farklı olarak Yüksel ve Gökçearslan Çifci (2017) tarafından yapılan yetişkin hükümlülerin çocukluk çağı travma düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi araştırmasında ise ilk kez ceza infaz kurumunda bulunan bireylerde duygusal ihmal daha yüksek bulunmuştur. İlgili literatür incelendiğinde elde edilen bulguya göre farklılık gösteren sonuçların olduğu görülmektedir. Çocukluk çağı travmaları ve duygusal ihmalin kişide yarattığı gelişimsel aksama bireyin suça eğilimini arttırabilecek nedenler arasında görülmektedir. Bu nedenle travmatik yaşantılara daha fazla maruz kalmış kişilerin ceza infaz kurumunda bulunma sayısının daha fazla olabileceği düşünülmektedir.

B. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma kasten adam öldürme suçu işlemiş, suçu kesinleşmiş ve hüküm giymiş bireylerin karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında ilişki olduğu varsayımına dayanarak yapılmıştır. Bu araştırmayla karanlık üçlü kişilik örüntülerinin üzerinde etkisinin olduğu varsayılan çocukluk çağı travmalarının önemi ortaya konmuştur. Özellikle çalışılan örneklem grubunun belli özellikleri karşılama durumu (kasten adam öldürmüş, hükümlü vb.) göz önüne alındığında karanlık üçlü kişilik yapılarının çocukluk çağı travmaları ile ilişkisinin ortaya konulması sağlanmıştır.

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara göre çalışma hipotezleri desteklenmiştir. Bu bağlamda makyavelizm ile fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır. Benzer biçimde psikopati ile duygusal taciz, fiziksel taciz, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel taciz arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır. Ayrıca narsisizm ile cinsel taciz arasında da pozitif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır. Bunun yanında yapılan regresyon analizleriyle de değişkenler arası yordama gücü de ortaya konmuştur.

Araştırmada gruplar arası karşılaştırma bulgularına göre de anlamlı farklılık elde edilmiştir. Yaş ile narsisizm ve psikopati arasında pozitif yönde; suçun işlendiği yaş ile duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrol arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Bunun yanında işlediği suçtan pişman olmayan mahkumlarda makyavelizm ve psikopati işlediği suçtan pişman olan mahkumlardan yüksek bulunmuştur. Son olarak daha önce ceza infaz kurumunda bulunan mahkumlarda çocukluk çağı travmaları ile duygusal ihmal düzeyleri daha önceden ceza infaz kurumunda bulunmayan mahkumlardan yüksek bulunmuştur.

Ulaşılan sonuçlar kapsamında birtakım öneriler getirilmektedir. Hükümlülerin, ceza infaz kurumuna ilk geliş sürecinin başında suçun analizi ve suç profilini tespit etmek amacıyla ‘Türkiye Ceza İnfaz Kurumları Hükümlüler Anketi’ başta olmak üzere psikososyal değerlendirme ölçekleri ile durumunun değerlendirilmesi ve ihtiyaç/sorunlara yönelik rehabilitasyon hizmetlerinin planlanması önerilmektedir. Özellikle yapılacak çalışmalarda ulaşılan sonuçların genellenebilir olabilmesi adına daha geniş örneklem grupları üzerinde çalışılması

önerilmektedir. Özellikle suçun önlenmesi adına rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve buralarda önleyici, geliştirici ve rehabilite edici kontrollerin yapılması önerilmektedir. İlgili literatür incelendiğinde mahkumlar örnekleminde yapılmış araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Başta yasal prosedürlerin zaman alması ve zorluğu akabinde örneklem grubuna ulaşma durumlarında yaşanan zorlukların bu sonucu ortaya çıkardığını düşündürmektedir. Bu nedenle politika yapıcıların suça karışmış birey örneklemelerinde yapılacak çalışmalarda gerekli prosedürlerin ve imkanların daha iyileştirilebilir hale getirilmesi beklenmektedir.

VI.KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- ATASOY, S. (2012). **Kusursuz Cinayet Yoktur**. İstanbul, Doğan Egmont Yayıncılık, 2. Baskı
- BARTOL, C. R. ve BARTOL, A. M. (2004). **Introduction to Forensic Psychology: Research and Applicaion**. USA: Sage Publications, 4. Baskı.
- BULUT, L. (1996). **Genç Anne ve Çocuk İstismarı**. Ankara: Bizim Büro Yayınevi, 1. Baskı.
- CENTEL, N., ZAFER, H., ve ÇAKMUT, Ö. (2011). **Türk Ceza Hukukuna Giriş**. İstanbul: Beta yayınları, 7. Baskı, s. 353.
- CEVİZCİ, A. (2011). **Felsefe Sözlüğü**. İstanbul: Say Yayınları, 6. Baskı.
- CEVİZCİ, A. (2012). **Felsefe Tarihi**. İstanbul: Say Yayınları, 4. Baskı.
- DOLU, O. (2011). **Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Krimimoloji**. Ankara: Seçkin Yayınları, 3. Baskı.
- DOLU, O. (2012). **Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji**. Ankara: Seçkin Yayınları, 2. Baskı.
- DOUGLAS, J. E., BURGESS, A. W., BURGESS, A. G. ve RESSLER, R. K. (2006). **Crime Classification Manual: A Standard System for Investigating and Classifying Violent Crimes**. USA: John Wiley & Sons, 2. Baskı.
- ERMİŞ, S.A., ŞAHİN, M.Y, (2019). **Kişiliğin Karanlık Yönü Karanlık Üçlü**, Ankara, Gazi Kitapevi, 1.Baskı.
- GLASER, D. (2002). **Child Sexual Abuse**. In: Rutter M, Taylor T, eds. **Child and Adolescent Psychiatry**, Massachusetts: Blackwell Publishing Company, 4. Baskı.

- HAKERİ, H. (2006). **Ceza Hukuku Temel Bilgiler**. Ankara: Adalet Yayınları, 2. Baskı.
- HEYWOOD, A. (2018). **Siyaset**. Çeviri: Kollektif, İstanbul: Adres Yayınları, 4. Baskı.
- İÇLİ, T. (2007). **Kriminoloji**. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 7. Baskı.
- İÇLİ, T. (2007). **Kriminoloji**. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı.
- İŞERİ, E., ÇETİN, F.Ç., PEHLIVANTÜRK, B., ÜNAL, F., USLU, R., TÜRK BAY, T., COKUN, A., MİRAL, S. ve MOTAVALLI, N. (2008). **Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı**. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 1. Baskı.
- KERNBERG O. (2012). **Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm**. Çeviri: Mustafa A. İstanbul: Metis Yayınları, 6. Baskı.
- KÖROĞLU E., (2013). **Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı (DSM-5)**. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 5. Baskı.
- KRİNG, A.M., JOHNSON S.L., DAVİSON, G., ve NEALE, J. (2017). **Anormal Psikolojisi**. Ankara: Nobel Yayıncılık, 1. Baskı.
- LANIUS, R.A., VERMETTEN, E., ve PAIN, C. (2010). **The Impact of Early Life Trauma on Health and Disease**. Cambridge: Cambridge University Press.
- LYNCH, M. (1999). **Çocuk İstismarı ve ihmali**. Ankara: Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, 1. Baskı.
- MCWILLIAMS, N. (2014). **Psikanalitik Tanı**. Çeviri: Kalem, E. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı.
- POLAT, O. (2002). **Çocuk Hakları Nedir?** İstanbul: Analiz Yayınları, 1. Baskı.
- POLAT, O. (2004). **Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar**. Ankara: Seçkin Yayınları, 2. Baskı.
- POLAT, O. (2006). **Klinik Adli Tıp**. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı.
- POLAT, O. (2007). **Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 2: Önleme ve Rehabilitasyon**. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı.

- RAFTER, N. H. (2002). **Biological Theories of Crime**. A Historical Overview.
- RUNYAN, D., CORRINE, W., IKEDA, R. (2002). **Child abuse and neglect by parents and other caregivers**. In: World report on violence and health. Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA. (eds). Geneva: World Health Organization.
- STEIN, A. (2009). **Prologue to Violence**. Child Abuse, Dissociation, and Crime. Routledge, 3. Baskı.
- ŞAR, V. (1997). **Kötüye Kullanım ve İhmalle İlişkili Sorunlar. Psikiyatri Temel Kitabı**. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 2. Baskı.
- TOROSLU, N. ve EREM, F. (2003). **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı.
- TOTH, S. L., HARRIS, L. S., GOODMAN, G. S., & CICCETTI, D. (2011). **Influence of violence and aggression on children's psychological development: Trauma, Attachment and memory**. In P. R. Shaver, & M. Mikulincer (Eds.), Human aggression and violence: Causes, manifestations, and consequences (pp. 351–365). Washington, DC: American Psychological Association. 6. Baskı.
- ULAŞ, S. E. (2002). **Felsefe Sözlüğü**. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1. Baskı.
- VYGOTSKY, L. S. (1998). **Düşünce ve Dil**. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 2. Baskı.

MAKALELER

- ACEHAN, S., BİLEN, A., AY, M.O., GÜLEN, M., AVCI, AK., ve İÇME, F. (2013). “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Değerlendirilmesi”, **Arşiv Kaynak Tarama Dergisi**, Cilt 22, Sayı 4, ss.591-614.
- AGHABABAEİ, N., ve BLACHNİO, A. (2015). “Well-being and the dark triad” **Personality and Individual Differences**, Cilt 86, ss. 365-368.
- AKPINAR, G. (2005). “Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği”, **Adalet Bakanlığı Yayınları**, Cilt 11, Sayı 2, ss. 3- 4.

- AKTEPE, E. (2009). “Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı”, **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, Cilt 1, ss. 95-119.
- ALPASLAN, A. H. (2014). “Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar”, **Kocatepe Tıp Dergisi**, Cilt 15, Sayı 2, ss. 194-201.
- ALTINBAŞ, H. K., ASLAN, G. K., AYYILDIZ, T. K., AYOĞLU, F. N. ve VEREN, F. (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Döneminde Yaşadıkları Örseleyici Davranışların Öfke Durumları Üzerine Etkisi”, **Taf Preventive Medicine Bulletin**, Cilt 15, Sayı 6, ss. 518-524.
- AYAN, A., ÜNSAR, S. ve KAHRAMAN, G. (2013). “Makyavelist Kişilik Eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 14, Sayı 1, ss. 103-121.
- AYDOĞAN, E., ve SERBEST, S. (2016). “İş Yerinde Karanlık Üçlü: Bir Kamu Kuruluşunun İç Denetim Biriminde Araştırma”, **Sayıştay Dergisi**, Cilt 101, ss. 97- 116.
- AYKANAT, Z., ve YILDIZ, T. (2022). “Ahlaki Çözülmenin Bir Öncülü Olarak Karanlık Üçlü: Bir Alan Araştırması”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Cilt 24, Sayı 43, ss. 891-909.
- AYKUT, S. ve SONER A. S. (2020). “Kovid-19 Pandemisi ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Temelinde Sosyal Hizmetin Önemi”, **Toplumsal Politika Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, ss. 56-66.
- BABIÁK, P. CRAİG, S. NEUMANN, P. ROBERT, H. ve HARE, D. (2010). “Corporate Psychopathy: Talking the Walk”, **Behavioral Sciences and the Law**, Cilt 28, ss. 174–193. Doi: 10.1002/bsl.925.
- BALL, J. S., ve LİNKs, P. S. (2009). “Borderline kişilik bozukluğu ve çocukluk çağı travması: Nedensel bir ilişki için kanıtlar”, **Güncel psikiyatri raporları**, Cilt 11, Sayı 1, ss. 63-68.
- BIÇAKSIZ, P. (2019). “Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Sürücü Davranışları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, **Trafik ve Ulaşım Araştırmaları Dergisi**, Cilt 2, Sayı 2, ss. 66-77.

- BIFULCO, A., MORAN, P.M., BAINES, R., BUNN, A., ve STANFORD, K. (2002). "Exploring psychological abuse in childhood: II. Association with other abuse and adult clinical depression", **Bull Menninger Clin**, Cilt 66, ss. 241-258.
- BLAIR RJ.(2006). "The emergence of psychopathy: implications for the neuropsychological approach to developmental disorders", **Cognition**, Cilt 101, ss. 414-42.
- BOLU, A., ERDEM, M. ve ÖZNUR, T. (2014). "Travma Sonrası Stres Bozukluğu", **Anatolian Journal Of Clinical Investigation**, Cilt 8, Sayı 2, ss. 98-104
- BRODSKY, B.S., OQUENDO, M., ELLIS, S.P., HAAS, G.L., MALONE, K.M., ve MANN, J.J. (2001). "The relationship of childhood abuse to impulsivity and suicidal behavior in adults with major depression", **Am J Psychiatry**, Cilt 158, ss. 1871- 1877.
- BURKAY, S. (2008). "Teorik Çerçeve ve Suç", **ETHOS: Felsefe ve Toplum Bilimlerinde Diyaloglar Dergisi**, Cilt 2, Sayı 4, ss. 1-12.
- BÜLBÜL, S., ÖZÇALIK, A., ve ÖZDOĞAN, S. (2012). "Bir Olgu Nedeniyle Adli Tıbbi Uygulamalarda Gecikmenin Hekimlere Getirdiği Hukuki Sorunların İrdelenmesi", **Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, Sayı 2, ss. 49-52.
- BÜYÜKBAYRAM, A., ÇAM, O. ve TURGUT, E. Ö. (2016). "Travma sonrasında ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği yaklaşımı", **Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi**, Cilt 19, Sayı 3, ss. 210-216.
- CANTÜRK, G. ve CANTÜRK, N. (2014). "Suçlu Profili", **Adli Tıp Dergisi**, Cilt 18, Sayı 2, ss. 27-37.
- COOPER, S. PETERSON, C. (1980). "Machiavellianism and Spontaneous Cheating in Competition", **Journal of Research in Personality**, Cilt 14, ss. 70-75.
- CÖMERTLER, N. ve KAR, M. (2007). "Türkiye’de Suç Oranının Sosyo-ekonomik Belirleyicileri; Yatay Kesit Analizi", **Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt 62, Sayı 2, ss. 37-57.

- ÇAKAR, F. S., İKİZ, F. E. ve ASICI, E. (2018). “Çocukluk Çağı Travmaları Ve Umutsuzluğun Psikolojik Belirtileri Yordama Düzeyi”, **Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi**, Sayı 14, ss. 85-100.
- ÇAMAŞ, G., ve ANAYURT, A. (2022). “Travma Mağdurlarına Yönelik Grup Müdahaleleri”, **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, Cilt 14, Sayı 2, ss. 143-151.
- ÇİMEN, S. (2020). “Öldürmeyen Acı Güçlendirir Mi? Travma Sonrası Büyüme Ve Kolektivistik Başa Çıkma Stillerinin İlişkisi”, **Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi**, Cilt 3, Sayı 5, ss. 158-174.
- DIERKHİSİNG, C. B., KO, S. J., WOODS-JAEGER, B., BRİGGS, E. C., LEE, R., ve PYNOOS, R. S. (2013). “Trauma histories among justice-involved youth: Findings from the National Child Traumatic Stress Network”, **European journal of psychotraumatology**, Cilt 4, Sayı 1, ss. 20274.
- DOLU, O. (2009). “Rasyonel Bir Tercih Olarak Suç: Klasik Okul Düşüncelerini Suçu Açıklama ve Önleme Kapasitesinin Değerlendirilmesi”, **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt 11, Sayı 4, ss. 89-120
- DONNELLY, C.L. (2003). “Pharmacologic treatment approaches for children and adolescents with posttraumatic stress disorder”, **Child Adolesc Psychiatr Clin N Am**, Cilt 12, ss. 251-269.
- DUMAN, N. (2019). “Travma Sonrası Büyüme ve Gelişim”, **Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi**, Cilt 4, Sayı 7, ss. 178-184.
- ERBAŞ, E. ve ŞAHİN PERÇİN, N. (2016). “Kişi-Çevre Uyumu ve Takım Çalışması İşlevsizliği İlişkisinde Ahlaki Çözülmenin Aracı Rolü”, **Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, Cilt 14, Sayı 2, ss. 77-91.
- ERDOĞAN, E., DELİBAŞ, D. H. ve BASKİN, P. E. (2020). “Yatarak tedavi gören major depresyon ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu eş tanısı olan ve olmayan erişkinlerde çocukluk çağı travmalarının incelenmesi”, **Klinik Psikiyatri Dergisi**, Cilt 23, Sayı 1, ss. 56-63.

- ERKAN, R. ve ERDOĞDU, M. Y. (2006). “Göç ve Çocuk Suçluluğu”, **Aile ve Toplum Eğitim ve Kültür Araştırma Dergisi**, Cilt 8, Sayı 3, ss. 79-90.
- ERMİŞ, S., ŞAHİN, M.Y., ve DEMİRUS, B. (2018). “The Adaptation of Short Dark Triad (SD3) Inventory to the Turkish Sample: The Study of Validity and Reliability”, **JRES**, Cilt 5, Sayı 2, ss. 138-156.
- FİDA, R., PACIELLO, M., TRAMONTANO, C., FONTAİNE, RG BARBARANELLI, C. ve FARNESE, ML. (2015). “An Integrative Approach to Understanding Counterproductive Work Behavior: The Roles of Stressors, Negative Emotions, and Moral Disengagement”, **Journal of Business Ethics**, Cilt 130, Sayı 1, ss. 131-144.
- FİDANBOYLU, K., ÜREYİL, S., ve GÜMRÜKÇÜOĞLU, N. (2012). “Suçlu Zihinler Nasıl Düşünür: Psikopati ve Suç Arasındaki İlişki”, **Senior Seminar**, Cilt 497, ss.1-25.
- FURNHAM, A., HYDE, G., ve TRICKEY, G. (2014). “The Dark Side of Career Preference: Dark Side Traits, Motives Values”, **Journal of Applied Social Psychology**, Cilt 44, ss. 106-114.
- GEPHART, J., DETERT, J., TREVIÑO, L. K., BAKER, V. ve MARTİN, S. (2014). “Situational Moral Disengagement: Can The Effects Of Self-Interest Be Mitigated?”, **Journal of Business Ethics**, Cilt 125, Sayı 2, ss. 267-285.
- GOTTLIEB, P. and GABRIELSON, G. (1990). “The Future of Homicide Offenders”, **International Journal of Law and Psychiatry**, Cilt 13, ss. 191-205.
- GÖKLER, I. (2002). “Child Abuse and Neglect: Effect of Early Stress on Neurobiological Development”, **Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health**, Cilt 9, ss. 47-57.
- GÖLGE, Z. B. (2005). “Cinsel travma sonrası oluşan ruhsal sorunlar”, **Nöropsikiyatri Arşivi**, Cilt 4, Sayı 2, ss. 19-28.

- GÖR, N., YİĞİT, İ., KÖMÜRCÜ, B. ve ERTÜRK, İ. Ş. (2017). “Geçmişin mirası ve geleceğin haritası: Erken dönem uyumsuz şemalar”, **Nesne Psikoloji Dergisi**, Cilt 5, Sayı 10, ss. 197-218.
- GÖRGÜLÜ, T., ve ÖNTAŞ, Ö. C. (2013). “Hükümlülerin Suç Davranışının Nedenlerine ve Suç Davranışı Risk Faktörlerine İlişkin Düşünceleri”, **Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi**, Cilt 24, Sayı 2, ss. 59-82.
- GÜLER, N., UZUN, S., BOZTAŞ, Z., ve AYDOĞAN, S. (2002). “Anneleri tarafından çocuklara uygulanan duygusal ve fiziksel istismar/ihmal davranışı ve bunu etkileyen faktörler”, **Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, Cilt 24, ss. 128-134.
- GÜNDÜZ, N. ve AKER, A. T. (2015). “Travmatik stres ve beyin”, **Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics**, Cilt 8, Sayı 1, ss. 1-9.
- GÜNEY, S., ve MANDACI, G. (2009). “Makyavelizm ve Etik Algısı İlişkileri: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma”, **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 27, Sayı 2, ss. 83-104.
- GÜRKAN, Ş., YAYLACI, E. T., ÖZDEMİR, Ç., ÇATLI, B., ŞAHİNER, Ş. Y., GÜRKAN, D. ve GÖKA E. (2019). “Suç işlemiş ve işlememiş şizofreni hastalarının sosyodemografik verileri, psikopati ve saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması”, **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, Cilt 20, Sayı 3, ss. 261-268.
- HANCOCK, J.T., WOODWORTH, M.T., ve PORTER, S. (2011).” Hungry Like the Wolf: A Word-Pattern Analysis of the Language of Psychopaths”, **The British Psychological Society**, Cilt 4, ss. 1-12.
- HERMAN, J.L. (2011). “Travma ve iyileşme”, **Literatür Yayıncılık**, Cilt 1, Sayı 4, ss. 178-210.
- HODSON, G., HOGG, S.M, ve MACİNNİS, C.C. (2009). “The Role of “Dark Personalities” (Narcissism, Machiavellianism, Psychopathy)”, **Big Five Personality Factors and İdeology in Explaining Prejudice**, Cilt 43, ss. 686-690.
- HOWES, P. W., CİCCHETTİ, D., TOTH, S. L., ve ROGOSCH, F. A. (2000). “Affective, organizational, and relational characteristics of maltreating

families: A system'sperspective", **Journal of Family Psychology**, Cilt 14, ss. 95-104.

HYDE, L.W., SHAW, D.S. ve MOILANEN, K.L. (2010). "Developmental Precursors Of Moral Disengagement And The Role Of Moral Disengagement In The Development Of Antisocial Behavior", **Journal of abnormal child psychology**, Cilt 38, Sayı 2, ss. 197-209.

JACOB, J., STANKOVIĆ, M., SPUERCK, I., ve SHOKRANEH, F. (2022). "Goal setting with young people for anxiety and depression: What works for whom in therapeutic relationships? A literature review and insight analysis", **BMC psychology**, Cilt 10, Sayı 1, ss. 1-15.

JIA, X., Wang, Q., ve Lin, L. (2020). "The Relationship Between Childhood Neglect and Malevolent Creativity: The Mediating Effect of the Dark Triad Personality", **Personality and Social Psychology**, Cilt 11, ss. 17-24.

JONASON, P.K. LYONS, M. BETHELL, E. ve ROSS, R. (2013). "Different routes to limited empathy in the sexes: Examining the links between the Dark Triad and Empathy", **Personality and Individual Differences**, Cilt 57, ss. 572-576.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.11.009>

JONES, D. N. ve NERİA, A. L. (2015). "The dark triad and dispositional aggression", **Personality and individual differences**, Cilt 86, ss, 360-364. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.06.021>

JONES, D. N., ve OLDERBAK, S. G. (2014). "The associations among dark personalities and sexual tactics across different scenarios", **Journal of interpersonal Violence**, Cilt 29, Sayı 6, ss. 1050-1070.
[doi:10.1177/0886260513506053](https://doi.org/10.1177/0886260513506053)

JONES, D. N., ve PAULHUS, D. L. (2010). "Different provocations trigger aggression in narcissists and psychopaths", **Social Psychological and Personality Science**, Cilt 1, ss. 12– 18.
<https://doi.org/10.1177/1948550609347591>

- JONES, D.N. ve FİGUEREDO, A.J. (2013) “The core of darkness: Uncovering the heart of the dark triad”, **European Journal of Personality**, Cilt 27, Sayı 6, ss. 521-531. <https://doi.org/10.1002/per.1893>
- KANBUR, N., ve AKGÜL, S. (2010). “Adölesanlarda cinsel istismar ve pediatristin rolü”, **Çocuk İhmal ve İstismarı**, Cilt 1, Sayı 32, ss. 491-502.
- KARA, B., BIÇER, Ü., ve GÖKALP, A.S. (2004). “Çocuk istismarı”, **Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi**, Cilt 47, ss. 140-151.
- KARA, H. (2016). “Makyevalist Değerlerin Yönetici Olmak İsteyen Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Araştırılması”, **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, Cilt 12, ss. 29-41.
- KARAASLAN, N. ve GİZİR, C. A. (2021). “Üniversite Öğrencilerinde İlişkisel Saldırganlık: Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Rolü”, **Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)**, Cilt 54, Sayı 2, ss. 361-389. DOI: 10.30964/auebfd.683683
- KARAAZİZ, M. & ATAK, İ. (2013). “Narsisizm ve Narsisizmle İlgili Araştırmalar Üzerinde Bir Gözden Geçirme”, **Nesne**, Cilt 1, Sayı 2, ss. 44-59.
- KARAKEYHA, H. (2007). “Ceza Hukukunda Doğrudan Kast”, **Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt 15, Sayı 1, ss. 118-138.
- KARATAŞ, S. (2020). “Suça Sürüklenen Çocuklar ve Suç Mağduru Çocuklara Yönelik Bir Değerlendirme”, **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry**, Cilt 12, Sayı 4, ss. 575-586.
- KARATZİAS, T., FERGUSON, S., GULLONE, A., ve COSGROVE, K. (2016). “Group Psychotherapy For Female Adult Survivors Of Interpersonal Psychological Trauma: A Preliminary Study In Scotland”, **J Ment Health**, Cilt 25, Sayı 6, ss. 512-519.
- KARTOPU, S. (2013). “Narsisizmin dindarlık eğilimleriyle ilişkisi: Gümüşhane Üniversitesi örneği”, **The Journal of Academic Social Science Studies**, Cilt 6, Sayı 6, ss. 625-649.

- KENDALL-TACKETT, K. (2002). “The health effects of childhood abuse: Four pathways by which abuse can influence health”, **Child Abuse and Neglect**, Cilt 26, ss. 715-729.
- KESEBİR, S., KAVZAOĞLU, S.Ö., ve ÜSTÜNDAĞ, M.F. (2011). “Bağlanma ve Psikopatoloji”, **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar**, Cilt 3, Sayı 2, ss. 321-342.
- KILIÇOĞLU, M. (2021). “İrade: Din Psikolojisi Perspektifinden Bir İnceleme”, **Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt 5, Sayı 1, ss. 130-158.
- KOENEN, K. C., ROBERTS, A. L., STONE, D. M. ve DUNN, E. C. (2010). “The epidemiology of early childhood trauma”, **The impact of early life trauma on health and disease: The hidden epidemic**. Cilt 2, ss. 13-24.
- KULAK, H., DOKSAT, T. ve BÖLGE, B. (1996). “Kasten Adam Öldürme Suçu Faillerinin Kişilik Yapıları”, **Adli Tıp Dergisi**, Cilt 12, Sayı 4, ss. 95-101.
- KURTÇA, T. T., ÇAĞLAR, E. E., ve ÖZCAN, Y. S. (2020). “Akran Zorbalığı Ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Arasındaki İlişkinin Gözden Geçirilmesi”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, Cilt 28, Sayı 2, ss. 584-595.
- KÜÇÜKAY, A. (2019). “Suç Önleme Stratejileri ve Güvenlik Politikalarına Psikolojik Bir Bakış”, **TAAD**, Cilt 11, Sayı 38, ss. 343-392.
- LİM, C. R., ve BARLAS, J. (2019). “The effects of toxic early childhood experiences on depression according to young schema model: a scoping review”, **Journal of affective disorders**, Cilt 246, Sayı 1, ss. 1-13.
- MAXFIELD, M. G., ve WIDOM, C. S. (2006). “The cycle of violence revisited 6 years later”, **Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine**, Cilt 150, ss. 390–395.
- MCDONNELL, C. G. ve VALENTİNO, K. (2016). “Intergenerational effects of childhood trauma: evaluating pathways among maternal ACES,

- perinatal depressive symptoms, and infant outcomes”, **Child maltreatment**, Cilt 21, Sayı 4, ss. 317-326.
- MOORE, C., DETERT, J.R., TREVİNO, L.K., BAKER, V. L. ve MAYER, D.M. (2011). “Why Employees Do Bad Things: Moral Disengagement and Unethical Organizational Behavior”, **Personnel Psychology**, Cilt 65, ss. 1-48.
- ORAL, R., CAN, D., KAPLAN, S., POLAT, S., ATES, N., ve ÇETİN, G. (2001). “Child abuse in Turkey: an experience in overcoming denial and a description of 50 cases”, **Child Abuse Negl**, Cilt 25, ss. 279-290.
- ORAL, R., CAN, D., KAPLAN, S., POLAT, S., ATES, N., ve ÇETİN, G. (2001). “Child abuse in Turkey: an experience in overcoming denial and a description of 50 cases”, **Child Abuse Negl**, Cilt 25, ss. 279-290.
- OVAYOLU, N., UÇAN, Ö., ve SERİNDAG, S. (2007). “Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri”, **Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi**, Cilt 2, ss. 3-22.
- OZAN, E., KIRKPINAR, İ., AYDIN, N., FİDAN, T. ve ORAL, M. (2008). “Narsistik Kişilik Bozukluğu Gelişim Süreçleri ve Yaşamı”, **RCHP**, Cilt 2, Sayı 1, ss. 1-2.
- ÖNDER, Ş. G., ve GÖNÜLTAŞ, M.B., (2005). “Suçlu Profillemeye ve Türkiye’deki Genel Durumu”, **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt 7, Sayı 4, ss. 35-58.
- ÖZSOY, E. ve ARDIÇ, K. (2017). “Karanlık Üçlü’nün (Narsisizm, Makyavelizm Ve Psikopati) İş Tatminine Etkisinin İncelenmesi”, **Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, Cilt 24, Sayı 2, ss. 391-406 . DOI: 10.18657/yonveek.297733
- ÖZTÜRK, A. (2013). “Machiavelli Düşüncesinde Cumhuriyetçi Özgürlük ve Kurucu Lider İmgesi”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt 68, Sayı 2, ss. 181-204.
- ÖZTÜRK, E., DERİN, G., ve OKUDAN, M. (2020). “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları ile Savunma Mekanizmaları ve Kendine Zarar Verme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, **Türkiye**

Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, ss.10-24.

PAOLUCCI, E.O., GENUIS, M.L., ve VIOLATO, C.A. (2001). “Meta-analysis of the published research on the effects of child sexual abuse”, **J Psychol**, Cilt 135, ss. 17- 36.

PAULHUS, D. L., ve WILLIAMS, K.M. (2002). “The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism and Psychopathy”, **Journal of Research in Personality**, Cilt 36, ss. 556-563. DOI:10.1016/S0092-6566(02)00505-6.

PELENDECIOĞLU, B., ve BULUT, S. (2009). “Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 9, ss. 49-62.

PEREDA, N., GUILERA, G., FORNS, M., ve GÓMEZ-BENITO, J. (1994). “The international epidemiology of child sexual abuse: A continuation of Finkelhor (1994)”, **Child Abuse Negl**, Cilt 33, ss. 331-342.

PETRİDES, K.V, VERNON, P.A, SCHERMER, J.A. ve VESELKA, L. (2012). “Trait Emotional Intelligence and the Dark Triad Traits of Personality”, **Twin Research and Human Genetics**, Cilt 14, ss. 35 – 41.

PRESSEL, D. M. (2000). “Evaluation of physical abuse in children”, **Am Fam Physician**, Cilt 61, ss. 3057-3064.

SADOCK, B.J., ve SADOCK, V.A. (2004). “Problems related to abuse and neglect Kaplan & Sadock’s Concise”, **Textbook of Clinical Psychiatry**, Cilt 9, ss. 370- 376.

SANSONE, R. A., ve SANSONE, L. A. (2007). “Childhood trauma, borderline personality, and eating disorders: A developmental cascade”, **Eating disorders**, Cilt 15, Sayı 4, ss. 333-346.

SATICI, S. A., KAYIŞ, A. R., YILMAZ, M. F. ve ERASLAN-ÇAPAN, B. (2019). “Üniversite Öğrencilerinde Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile Dürtüsellik ve Heyecan Arama Davranışları Arasındaki İlişkilerin

İncelenmesi”, **Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal**, Cilt 9, Sayı 54, ss. 857-881.

SAVCI, B. (1977). “Öldürmede Cevaz Sorunu”, **SBF Dergisi**, Cilt 32, ss. 1-4.

SHWARTZ, N.O. (2021). “The moderating role of resilience resources and sense of belonging to the school among children and adolescents in continuous traumatic stress situations”, **The Journal of Early Adolescence**, Cilt 39, Sayı 9, ss. 1261-1285.

SMİTH, C., ve THORNBERRY, T. P. (2015). “The relationship between childhood maltreatment and adolescent involvement in delinquency”, **Criminology**, Cilt 33, Sayı 4, ss. 451-481.

SPINHOVEN, P., ELZINGA, B.M., HOVENS, J.G., ROELOFS, K., ZITMAN, F.G., ve VAN OPPEN, P. (2010). “The specificity of childhood adversities and negative life events across the life span to anxiety and depressive disorders”, **J Affect Disord**, Cilt 126, ss. 103-112.

ŞAR, V., NECEF, I., MUTLUER, T., FATİH, P., ve TÜRK-KURTÇA, T. (2021). “A revised and expanded version of the Turkish Childhood Trauma Questionnaire (CTQ-33): Overprotection-overcontrol as additional factor”, **Journal of Trauma & Dissociation**, Cilt 22, Sayı 1, ss. 35-51.

ŞAR, V., OZTÜRK, E., ve İKİKARDES E. (2012). “Çocukluk çağı ruhsal travma ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirliği”, **Türkiye Klinikleri J Med Sci**, Cilt 32, ss. 1054-1063.

TANER, Y., ve GÖKLER, B. (2004). “Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri”, **Hacettepe Tıp Dergisi**, Cilt 35, ss. 82-86.

TAZEGÜL, Ü. (2013). “Farklı Branşlardaki Sporcuların Narsisizm Düzeyleri ile Sosyo-demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, **Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi**, Cilt 4, Sayı 1, ss. 23-32.

TEMELLİ, E., KAYA, S., KAZGAN, M., YILMAZ, N., AYAR, E. ve YÜKSELOĞLU, E. (2021). “Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinde Genetiğin Rolü”, **Adli Tıp Bülteni**, Cilt 26, Sayı 3, ss. 197 - 204. 10.17986/blm.1462

- TEPECİK, F. (2018). “Uluslararası Adalet İstatistiklerinde Kasten Öldürme”, **TAAD**, Cilt 9, Sayı 36, ss. 107-141.
- TIRAŞCI, Y., ve GÖREN, S. (2007). “Çocuk İstismarı ve İhmali”, **Dicle Tıp Dergisi**, Cilt 34, Sayı 1, ss. 70-74.
- TOPBAŞ, M. (2004). “İnsanlığın büyük bir ayıbı: Çocuk istismarı”, **TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni**, Cilt 3, ss. 76-80.
- TUNÇ, P. (2020). “Çocukluk çağı travması ile bozulmuş yeme tutumları ilişkisinde ebeveyne bağlanmanın düzenleyici rolünün incelenmesi”, **Türk J Child Adolesc Ment Health**, Cilt 27, Sayı 2, ss. 75-84.
- TUTKUN, H., ŞAR, V., YARGIÇ, L.İ., ÖZPULAT, T., ve YANIK, M. (1995). “Yatarak tedavi görmekte olan psikiyatri hastalarında ruhsal travma yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme davranışı ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi”, **31. Ulusal Psikiyatri Kongresi, Kongre Özet Kitabı**, Sayı 31, ss. 50-71.
- TÜLÜ, İ., ve ERDEN, H. (2013). “Türkiye’de cinsel suçlular ile ilgili suç analizi: Cinsel saldırı suçlularının psikolojik profilleri, bilişsel çarpıtmaları ve psikopati düzeyleri”, **Türk Psikiyatri Dergisi**, Cilt 25, Sayı 1, ss. 19 - 30.
- UÇKUN, C.G., ÜZÜM, B., ve UÇKUN, S. (2018). “Narsist Kişiliğin Maknyavelist Davranışlara Etkisi: Kocaeli Üniversitesi Özel Güvenlik Öğrencileri Örneği”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 20, Sayı 2, ss. 139-154.
- UĞURLU, Z., ve GÜLSEN, İ.A. (2014). “Çocuk Hakları ve Hukuki Bağlamda Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunması”, **Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, ss. 1-24.
- ULLMAN, S.E., ve BRECKLIN, L.R. (2002). “Sexual assault history and suicidal behavior in a national sample of women”, **Suicide Life Threat Behav.**, Cilt 32, ss. 117- 130.
- ÜÇÖK, D. (2020). “Kurumlarda Yaşanan Ahlaki Çözülme Mekanizmasına İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**, Cilt 21, Sayı 1, ss. 95-124.

- ÜN, M. AKBAŞ, Y. Ve ERBAŞ O. (2018). “Psikopati”, **İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi**, Cilt 4, Sayı 4, ss. 225-228.
- VAN DER KOLK, B. A. (2005). “Gelişimsel”, **Psikiyatri yıllıkları**, Cilt 35, Sayı 5, ss. 401-408.
- VESELKA, L., SCHERMER, J.A., MARTİN, R.A. ve VERNON, P. A. (2010). “Relations between humor styles and the Dark”, Triad traits of personality”, **Personality and Individual Differences**, Cilt 48, Sayı 6, ss. 772 – 774. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.01.017>
- WAİ, M. Ve TİLİOPULOS, N. (2012), “The affective and cognitive emphatic nature of the dark triad of personality”, **Personality and Individual Differences**, Cilt 52, Sayı 7, ss. 794-799. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.01.008>
- WHIFFEN, V.E. ve MACINTOSH, H.B. (2005). “Mediators of the link between childhood sexual abuse and emotional distress: a critical review”, **Trauma Violence Abuse**, Cilt 6, ss. 24-39.
- WILLIAMSON, V., CRESWELL, C., FEARON, P., HİLLER, R. M., WALKER, J., ve HALLİGAN, S. L. (2017). “The role of parenting behaviors in childhood post-traumatic stress disorder: A meta-analytic review”, **Clinical Psychology Review**, Cilt 53, Sayı 4, ss. 1-13.
- WRIGHT, M.O., CRAWFORD, E., ve CASTILLO, D.D. (2009). “Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas”, **Child Abuse Negl.**, Cilt 33, Sayı 4, ss. 59-68.
- YILDIZ, R., ÖCAL, O. ve YILDIRIM, E. (2010). “Suçun Sosyoekonomik Belirleyicileri: Kayseri Üzerine Bir Uygulama”, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 36, ss. 15-31.
- YILDIZ, R., ÖCAL, O. ve YILDIRIM, E. (2010). “Suçun Sosyoekonomik Belirleyicileri: Kayseri Üzerine Bir Uygulama”, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 36, ss. 15-31.

- YILDIZ, Z. (2004). “Eğitim Düzeyi ile Suç Türü Arasındaki İlişkinin Araştırılması”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, Sayı 38, ss. 278-291.
- YILMAZ, G., İŞİTEN, N., ERTAN, Ü., ve ÖNER, A. (2003). “Bir çocuk istismarı vakası”, **Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi**, Cilt 46, Sayı 4, ss. 295-298.
- YURDAKÖK, K., ve İNCE, O. (2010). “Duygusal istismar ve ihmal”, **Katkı Pediatri Dergisi**, Cilt 32, ss. 423-433.
- YÜKSEL, M. ve GÖKÇEARSLAN ÇİFCİ, E. (2017). “Yetişkin Hükümlülerin Çocukluk Çağı Travma Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Sayı 30, ss. 57-86.
- ZARA-PAGE, A. (2004). “Çocuk cinsel istismarı: Cinsel istismara neden olan etkenler ve cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri”, **Türk Psikoloji Yazıları**, Cilt 7, Sayı 3, ss. 103-113.
- ZOROGLU, S.S., TUZUN, U., SAR, V., TUTKUN, H., SAVAS, HA, ve OZTURK, M. (2003). “Suicide attempt and selfmutilation among Turkish high school students in relation with abuse, neglect and dissociation”, **Psychiatry Clin Neurosci**, Cilt 57, Sayı 11, ss. 119-126.

TEZLER

- AYAN, S. (2013). “Kasten Adam Öldürme Suçu İşlemiş Hükümlü Erkeklerin Bağlanma Stillerinin, Çocukluk Çağı Travmalarının ve Öfke İfade Biçimlerinin İncelenmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- AYDIN, E. (2018). “Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantılarının Psikolojik Sağlamlık ve Depresyon Belirtileri Üzerine Etkisi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BALCIOĞLU, Y. H. (2020). “Kasten Öldürme Suçu İşleyen Şizofreni Hastalarında Risk Faktörleri, Yapısal Dürtüsellik ve Saldırganlık Özellikleri, Periferik İnflamasyon Belirteçleri ve Cinayet Davranışının

- Niteliğinin Değerlendirilmesi”, (Tıpta Uzmanlık Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- BARLAK, M.S. (2012). “Antisosyal Kişilik Bozukluğu Olan Bireylerde Psikopati Düzeyinin Disfonksiyonel Şemalar ve Zihin Kuramı Yetenekleriyle İlişkisinin Belirlenmesi”, (Tıpta Uzmanlık Tezi). Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Servis Şefliği, İstanbul.
- BAŞPINAR, T. (2008). “Türkiye’de Öldürme ve Yaralama Suçundan Hüküm Giyenlerin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- BEKİROĞLU, B. (2020). “Karanlık Üçlü Ölçeği’nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin Klinik Bağlamda İncelenmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BUGUR, Ö. (2016). “Kadın Mahkûmlarda Psikopati İle Suç Tekrarı Ve Suç Tipi (Şiddet İçeren – Şiddet İçermeyen) Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÇAKIR GÖNEN, A. (2015). “Öldürme Suçu İşlemiş Kadın ve Erkek Hükümlülerde Suç Motivasyonu ve Suça Etki Eden Faktörler”, (Tıpta Uzmanlık Tezi). İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- DEMİRKAPI, E. Ş. (2014). “Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme ve Kimlik Gelişimine Etkisi ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- DENİZ, B. N. (2022). “Beyaz yakalı örnekleminde mobbing ile, çocukluk çağı travmaları, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve psikososyal risk faktörleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- DOĞRUEK, N. (2019). “Çocukluk Çağı Travma Yaşantılarına Sahip Yetişkinlerde Psikolojik Dayanıklılık ve Affetme”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lefkoşa.
- ELMAS, T. (2018). “Karanlık Üçlü Ve Örgütsel Dışlanma Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- GÜLDOĞAN, E. (2010). “Kadınları Suça İten Psikolojik Nedenler: Adam Öldürme Suçu İşlemiş Kadınlar Örneğinde Bir İnceleme”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- HAVARE, Y. (2021). “Yetişkinlerin çocukluk çağı travmaları ile kişilerarası ilişkilerindeki manipülatif tutum ve davranışları arasındaki ilişkide narsizmin rolü”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Yurtdışı Enstitü, Lefkoşa.
- KILIÇ, B. S. S. P. (2019). “Obsesif Kompulsif Belirtilerin Çocukluk Çağı Travma Türleri ve Dissosiyatif Yaşantılarla İlişkisi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KINA, N. B. (2021). “Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmatik yaşantıları ile kırılğan narsizm arasındaki ilişkinin incelenmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- KORKMAZ, E. (2019). “Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Affetmenin Kişilerin Savunma Mekanizmalarıyla İlişkisi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KÖYMEN, E. (2019). “Büyüklemece Narsisizm ve Kırılğan Narsisizm ile Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilerarası Problemlerin İlişkisi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- NAZLIDIR, M. (2010). “Kasten adam öldürme ve teşebbüs suçlularında psikososyal özelliklerin incelenmesi: Suç analizi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- NOYAN, C.O. (2008). “Antisosyal Kişilik Bozukluğu Tanılı Bireylerin Karar Verme Süreçleri ile Psikopati ve Mizaç-Karakter Özellikleri Arasındaki İlişki”, (Tıpta Uzmanlık Tezi). Gülhane Askeri Tıp Akademisi, İstanbul.
- ÖKLÜK, Ö. (2018). “Çocukluk Dönemi Travmatik Yaşam Olaylarına Maruz Kalmış Yetişkin Bireylerin Benlik Saygısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Baş Etme Becerilerinin İncelenmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ŞENYUVA, G. (2021). “Karanlık üçlü (dark triad) kişilik örüntülerinin çocukluk çağı örseleyici yaşantıları ve yeniden mağduriyet (re-viktimizasyon) açısından değerlendirilmesi-İstanbul örnekleme”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TEKİNER, B. (2022). “Kişilerarası ilişkilerdeki manipülasyonun çocukluk çağı travmaları, kendilik nesnesi ihtiyaçları ve karanlık üçlü kişilik özellikleri bağlamında incelenmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- TORTAMIŞ, B. (2010). “Kasten Öldürme Olaylarında Suçlu Profili”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- TOZAR, M. Z. (2019). “Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- VURAL, D. L. (2022). “Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki savunma mekanizmalarının aracı rolü”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

YILDIZOĞLU, H. (2013). “Okul Yöneticilerinin Beş Faktör Kişilik Özellikleriyle Çatışma Yönetimi Stili Tercihleri Arasındaki İlişki”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İTERNET KAYNAKLARI

SANER, S. (2016). “Çocuk Cinsel İstismarı ve Zor Açığa Çıkması. Bilgilendirme" Dosyası".
http://www.psikiyatri.org.tr/uploadFiles/219201618057-CocukCinsel_istismar_bilgilendirme_dosyasi.pdf adresinden alınmıştır. (Erişim Tarihi: 15.01.2023).

EKLER

Ek1: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Ek2: Demografik Bilgi Formu

Ek3: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (Ctq-33)

Ek4: Kısaltılmış Karanlık ÜÇLÜ Ölçeği/The Short Dark Triad (Sd3)

Ek5: Etik Kurul Onayı

Ek6: Adalet Bakanlığı Onayı

Ek 1: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “**Kasten Adam Öldürme Suçu İşlemiş Mahkumların Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Yaşantıları Açısından Değerlendirmesi**“ başlıklı araştırma Dila Teksin tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

☐ Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Araştırmacının

Adı-Soyadı:

e-posta:

İmzası:

EK2: Demografik Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Yaş:

Cinsiyet:

Kadın

Erkek

Eğitim durumu:

İlkokul

Ortaokul

Lise

Üniversite

Yüksek lisans/Doktora

Medeni Durum:

Evli

Bekar

İşlediğiniz suç için pişman mısınız? Evet

Hayır

Daha önce ceza infaz kurumunda Evet

bulundunuz mu? Hayır

Evet ise neden?

Suç işlendiğinde kaç yaşındaydınız?

EK3: Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33)

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) yaşamış olabileceğiniz bazı olaylar hakkındadır. Her bir soruyu dikkatle okuyup, sizin durumunuza uyan şıkkı işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir. Lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz.

Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Kimi Zaman	Sık Olarak	Çok Sık
Yeterli yemeğim olurdu.					
Gündelik bakım ve güvenliğim sağlanıyordu.					
Anne ya da babam kendilerine layık olmadığımı ifade ederlerdi.					
Fiziksel ihtiyaçlarım tam olarak karşılanırdı.					
Ailemde sorunlarımı paylaşabileceğim biri vardı.					
Üst baş açısından bakımsızdım.					
Sevildiğimi hissediyordum.					
Anne ya da babam kendimden utanmama neden olurdu.					
Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.					
Ailemde değiştirmek istediğim şeyler vardı.					
Ailemdekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.					
Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.					
Anne ya da babam fikirlerimi önemserdi.					
Ailemdekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.					
Fiziksel bakımdan hırpalanmış olduğuma inanıyorum.					
Çocukluğum mükemmeldi.					
Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.					
Ailemden birisi benden nefret ederdi.					
Ailemdekiler kendilerini birbirlerine yakın hissedilerdi					
Biri bana cinsel amaçla dokunmaya ya da kendisine dokundurtmaya çalıştı.					
Kendisi ile cinsel ilişki kurmadığım takdirde bana zarar vermekle tehdit eden biri vardı.					
Benim ailem dünyanın en iyisiydi.					
Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere					

bakmaya zorladı.					
Birisi bana cinsel tacizde bulundu.					
Ailemdekiler bana karşı suçlayıcıydı.					
İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.					
Cinsel istismara uğradığım kanısındayım.					
Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.					
Ailemdekiler yaşıtlarımla ve arkadaşlarımla görüşmemi kısıtlardı.					
Ailemdekiler her şeyime karıştırdı.					
Anne ve babam bir işi kendi başıma yapmama fırsat verirlerdi.					
Ailemdekiler rahat vermeyecek derecede peşimdeydiler.					
Anne ya da babam beni kontrol etmek için kişisel eşyalarımı benden habersiz karıştırırdı.					

EK4: Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği/The Short Dark Triad (SD3)

Aşağıdaki maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak size en uygun olan şıkkı işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizin durumunuzu en iyi yansıttığını düşündüğünüz cevap bizim için en doğru cevaptır.

Lütfen, açık ve dürüst bir şekilde yanıtlayınız.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Sırlarınızı anlatmak akıllıca değildir.					
İstedigimi elde etmek için akıllıca manipülasyon (kendi çıkarları doğrultusunda birilerini ya da bir şeyleri yönlendirme) yapmaktan hoşlanırım.					
Her ne pahasına olursa olsun, önemli kişileri kendi etrafına çekmelisin.					
Başkalarıyla doğrudan çatışma yaşamaktan kaçının, çünkü bu kişiler ileride işinize yarayabilir.					
Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır.					
İnsanlardan intikam almak için doğru zamanı beklemelisiniz.					
İnsanların bilmesi gerekmeyen şeyleri onlardan saklamalısınız.					
Planlarınızın başkalarına değil, kendinize fayda sağlayacağından emin olun.					
Birçok insan manipüle edebilir.					
İnsanlar beni doğal bir lider olarak görür.					
İlgi odağı olmaktan nefret ederim.					
Birçok grup aktivitesi bensiz sıkıcı olur.					
Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor.					
Önemli kişilerle tanışmaktan hoşlanırım.					
Biri bana iltifat ederse mahcup olurum.					
Ünlü kişilerle mukayese edilmişliğim vardır.					
Ortalama biriyim.					
Hak ettiğim saygıyı görmekte ısrar ederim.					
Yetkililerden intikam almak hoşuma gider.					
Tehlikeli durumlardan kaçınırım.					
İntikam hızlı ve çirkin (bedeli ağır bir şekilde) olmalıdır.					
İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler.					

Başkalarına karşı kaba olabildiğim doğrudur.					
Benimle uğraşanlar daima pişman olur.					
Yaşa dışı işlere bulaşmaktan dolayı hiç sorun yaşamadım.					
Kaybedenlere sataşmaktan hoşlanırım.					
İstedığımı almak için her şeyi söylerim.					

EK5: Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 10.11.2022-68345

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-68345
Konu : Etik Onayı Hk.

10.11.2022

Sayın Dila TEKSİN

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 03.11.2022 tarihli ve 2022/19 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.
Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSE4NRH5B3 Pin Kodu : 31152

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beyyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Kep Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SUNNETÇİ

Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

EK6: Adalet Bakanlığı Onayı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-57292265-204.04-1623/175086
Konu : Dila TEKSİN'in Araştırma Talebi

14.12.2022

KIRKLARELİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : 06.12.2022 tarihli ve E-34126924-2022/7539-2022/7539 sayılı yazınız.

İstanbul Aydın Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi Dila TEKSİN'in "Kasten Adam Öldürme Suçu İşlemiş Mahkûmların Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Yaşantıları Açısından Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tezi kapsamında 01.01.2023 - 15.05.2023 tarihleri arasında Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kasten öldürme suçundan hükümlü olarak bulunan 150 kişi ile çalışma yapma talebini içeren ilgi yazı ve ekleri incelendi.

Söz konusu bilimsel araştırma; kurumun belirleyeceği gün ve saatlerde, yukarıda anılan ceza infaz kurumunda, çalışmaya katılacak hükümlülerin bilgilendirilmesi ve bilgilendirilmiş onam formu doldurulması, **terör suçundan hükümlü/tutukluların çalışmaya dahil edilmemesi**, yazımız ekinde yer alan ölçeklerin kullanılması, kullanılan ölçek ve formlarda hükümlülerin ad-soyad bilgilerine yer verilmemesi, araştırmanın konusuyla sınırlı kalınması, ses kaydı ve görüntü alınmaması, çalışma sonucunun iki örneği ile CD'sinin çalışmayı yapacak kişi tarafından Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi, araştırma sonucunun Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün izni olmaksızın yayımlanmaması koşullarıyla uygun görülmüştür.

Gereği ile ilgili kişiye ve ceza infaz kurumuna bu yönde bilgi verilmesini rica ederim.

Namık Kemal VAROL
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Ekler :
1- Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği
2- Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği
3- Demografik Bilgi Formu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hacı Bayram Mahallesi Ağah Efendi Caddesi 70/1 Altındağ/ANKARA
Telefon No : (0 312) 507 04 00 Faks No: (0312) 223 60 07
e-Posta : cte.pss@adalet.gov.tr İnternet Adresi : www.cte.adalet.gov.tr
Kep Adresi : adaletbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Sabri Hatipoğlu
Şube Müdürü
Telefon No : (0312) 507 05 32

UYAP Bilgi Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden **n+WRMKS - pAqTYo/ - Bpx9opJ - hxQy1A=** ile erişebilirsiniz

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı: DİLA TEKSİN

ÖĞRENİM DURUMU

2021-2023 İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

2016-2020 İstanbul Gelişim Üniversitesi Psikoloji

2015-2016 İstanbul Kadir Has Üniversitesi Psikoloji